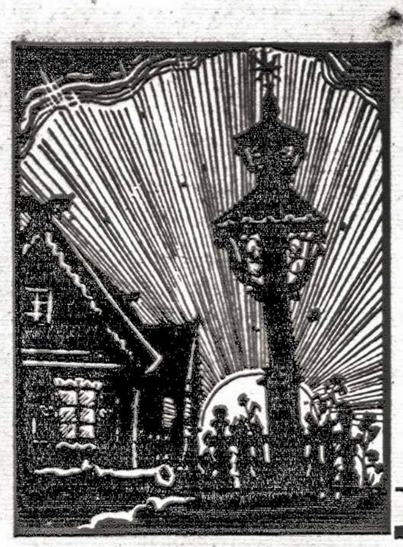

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

Nr. 38 (91) TORONTO, Ontario, 1951 m. Rugsėjo (September) mėn. 20 d. Kaina 10¢

The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by the Lithuanian R.C. Cultural Society of Canada
Authorized as Second Class Mail Post Office Department Ottawo

SAVAITRAŠTIS
Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto

Mūsų šauksmas ir mūsoji byla

Tautinių švenčių prisiminimas ir jų minėjimas mums šiandien nebėra džiaugsmo pareiškimų ar pramogų progos. Tai yra vienas iš veiksnių kovoje dėl savojo krašto laisvės bei tautos teisių. Tai progos savajai dvasiai sustiprintl, atsigaivinti, atsipalaiduoti nuo visokių savų nesutarimų nesutarimėlių ir iškelti savąjį skundą pasauliui.

Kaip ir mūsų rezistencinės vadovybės ne kartą buvo raginama, švenčių proga viso pasaulio lietuviškosios kolonijos stengiasi priminti Lietuvos reikalą, pareikšti skundą ir pagalbos šauktis į gyvenamųjų kraštų vyriausybes, į tarptautinius organus ir į kitokius veiksnius, kokie tik kam ateina į galvą ir atrodo reikšmingi. Jau eilę metų mes tai kartojame, nors vaisių iki šiol kaip ir nesimatė. Tačiau **evangelinis principas — "Belskite, ir bus atidaryta" — yra teisingas. Mes neprivalome liautis beldęsi.** Ten anapus durų, į kurias beldžiamės, senai girdi, tik dar nesiryžta atsikelti iš patogaus fotelio, prieiti prie jų ir nors pro plyšį pasakyti mums porą žodelių. Tačiau pastaruoju metu jau išgirstame ten sujudėjimų, šiokių tokių garsų. Ateis diena, kada jiems ten atrodys jau atėjęs laikas ir plačiai duris atidaryti, pasikalbėti su mumis ir gal pasikviesti į vidų viso reikalo apsvarstyti. Atrodo, kad šitas momentas jau nebetoli.

Dėl to tai vertėtų apsvarstyti ir mūsojo beldimo taktiką bei priemones, kuriomis norime iššaukti atgarsį.

Reikia prisipažinti, kad iki šiol mes visdėlto neveikėme suderintai. Visa tai, ką mes kėlėme, kuo skundėmės pasauliui, ką norėjome jam įkalti į galvą ir į širdį, dažnai kėlė tam tikro skepticizmo, nes buvo operuojama labai išsiskiriančiais faktais bei skaičiais. Mūsų skundams paremti naudojami skaičiai dažnai nesutapo nei memorandumuose, nei rezoliucijose nei propagandinėje bei informacinėje literatūroje. O tai negali daryti gero įspūdžio. Jei, pav., per birželio genocido pradžios minėjimus vieni skelbėme, kad 1941 m. deportuota buvo 30.000, kiti kad 40.000, o treti net 50.000 lietuvių, tai, visiems tokiems tegimams suėjus į tą pačią vietą, ten galėjo keistai atrodyti, o mūsų priešai gauna progos tai suparodijuoti ir tyčiotis.

Įžengiant į laikotarpį, kai žadama pradėti apie mūsų reikalus viešai kalbėti, mes privalome savąjį beldimąsi suaktyvinti, sudažninti, bet ir koordinuoti. Turime paruošti planą, į ką kreip tis ir ką sakyti. Svarbiausia sakyti vienodai ir tikrą tiesą, kuri galėtų būti patikrinta ir iš kitų šaltinių, nes perdėjimų mums nereikia. Užtenka grynos tiesos, kuri pati Dangaus kerštо šaukia.

Taigi kas nors turi skubiai paruošti viso mūsų šito beldimosi programą su aiškiai išdėstytais tiksliais argumentais, juos paremiančiomis cifromis ir lietuviškomis tezėmis. Tai bus medžiaga visoms lietuviškosioms kolonijoms bei sambūriams, galima panaudoti ten, kur atrodys tinkama. Tiesa, šitokią medžiagą mes jau turime VLIKo memorandumuose, bet jie plačiajai visuomenei mažai težinomi, nebuvo paskelbti lietuviškai, svetimųjų kalbų laidos yra išsisėmę. Pagrindinės jų tezės, tiesa, buvo atspaustos mūsų spaudoje, suminint ir davinius, tačiau laikraščių komplektų ne visur begalima rasti. Reikėtų visa tai paskelbti atskira knygute. Juo labiau, kad nuo to meto yra praėję jau keletas metų, tad ir naujų davinių yra atsiradę.

Kas tai galėtų padaryti?

Atrodo, kad geriausiai tai tiktų ir lengviausiai įvykdoma būtų Free Europe lietuviškajai patariamajai grupei, jau suorganizavusiai pakankamą kiekį personalo ir turinčiai visas galimas darbo sąlygas ir lėšas. Kitos tokios studijinės institucijos mes neturime. Tokia santrauka bei tezių išryškinimas būtų vertingas ir jos pačios tiesioginiam ateities darbui.

Dar pora žodžių prisimintina ypatinga padėtis mūsų, Kanados lietuvių.

Jau pernai Toronto lietuvių raštuose vyriausybės galvai buvo pakartotinai pareikšta viltis, kad Kanada bus kraštas, kuriam teks garbė pirmajam iškelti tarptautiniame forume tuos žiaurumus, kurie vykdomi už geležinės uždangos ir pareikalauti laisvės kankinamoms tautoms. Atsakymai iš ministerio pirmininko kanceliarijos buvo vienodi, kad raštas pasiųstas užsienio reikalų ministerio dėmėsiui. Panašiai būdavo atsakoma ir kitoms tautybėms į tokius šauksmus. Bet štai šią vasarą, kai Kanados vengrai pakėlė balsą prieš katalikų bažnyčios persekiojimą Vengrijoje, **premjeras St. Laurent The Ensign atstovui pareiškė, kad Kanada ruošiantis prieš Sovietų Rusijos vykdomus nežmoniškumus pareikšti protestą būsimojoje JTO plenumo sesijoje ir pareikalauti,** kad tas klausimas būtų svarstomas. Štai ir šiame "T. Ž." numeryje, 4 psl., Wellando Apylinkės LOK pranešime skaitome, kad į jų rezoliuciją, pasiųstą birželio mėn. 17 d., jau kitaip atsakoma: "Galite būti tikri, kad jūsų rezoliucija prieš Lietuvos okupaciją ir lietuvių trėmimą bus panaudota iškilus kiekvienam Lietuvos klausimo sprendimui".

Aišku, tai naujų vėjelių, naujo pasiryžimo reiškinys. Iš to seka, kad **šitas vyriausybės nusistatymas turi būti sutvirtintas** nauju pasibeldimu ir gausiai pateikta medžiaga, kuri galėtų būti panaudota Kanados delegacijos narių, JTO plenumo ar komisijų posėdžiuose šitą klausimą iškeliant. Mes nesame dar visiškai tikri, kad Kanada jau šitoje sesijoje tą klausimą tikrai iškels, tačiau premjero viešą pareiškimą, kuriam nebuvo paskelbta jokių silpninančių komentarų, galime traktuoti kaip tikrą pasiryžimą ir **siųsti jam padėkas, kartu pridedant ir medžiagos.**

Pasinaudodamas šiuo premjero pareiškimu gal ir VLIKas ras tinkamu nauja nota paremti savo ankstyvesnį memorandumą, tačiau ir visuomenės balsas čia gali daug prisidėti. **Atsiminkim, kad artėja rinkimai.** Juk ne be reikalo net pats premjeras dalyvavo ukrainiečių jubiliejinėse iškilmėse. Reikėtų ir juos, ir lenkus šitam reikalui išjudinti. **Be to, mes vis dar pamirštam vyriausybių botagą — opoziciją.** Kodėl nesikreipti, pav., į jos lyderį Drew?

"T. Ž." šitą reikalą priminė tuojaus po minėtojo premjero pareiškimo. Štai praėjo Tautos Šventės minėjimai, vyriausybei pasiųsta eilė rezoliucijų — sveikinimų bei padėkų, bet, kad tas reikalas būtų primintas, neteko girdėti. Dar galima pasitaisyti išnaudojant pasiruošimus artėjančiai JTO plenumo Paryžiaus sesijai, prieš kurią susirinks ir parlamentas-opozicijos tribūna. Tiesa, sesija prasidės lapkričio 6 d., tad laiko nedaug, tačiau dar yra visas mėnuo, per kurį vyriausybės nusistatymas gali būti paveiktas. Reikia tik pasiskubinti.

Popiežius šaukia vienytis viso pasaulio krikščionis

Chalcedono Bažnyčios suvažiavimo 1500 m. sukakties proga, rugsėjo 8 d. Šv. Tėvas paskelbė encikliką Sepiternus Rex (Amžinasis Karalius — pirmieji enciklikos žodžiai, kuriais ji liks žinoma). Tai atsišaukimas į viso pasaulio krikščionis, skelbiąs įvairiausiomis skraistėmis besidangstančiam komunizmui atvirą kovą. Dabar yra pati paskutinė, lemianti valanda — sako šv. Tėvas, — susijungti visiems krikščionims prieš pragariškai triukšmingą priešo puolimą.

"Kas nepastebi tos pasibaisėtinos neapykantos ir akiplėšiškumo daugelyje kraštų tų Dievo priešų, kurie grąso sunaikinti ir išrauti visa, kas yra dieviška ir krikščioniška? — klausia šv. Tėvas. "Prieš vieningus sambūrius visi tie, kurie yra ypatingai pažymėti krikšto ženklu, nebegali ilgiau laikytis susiskaldę ir išsiblaškę, juo labiau, kad neturėtų būti leista žūti taip brangiam laikui, kadangi jie visi turi šventą pareigą kovoti gerą Kristaus kovą. Pančiai, kentėjimai, ašaros, kraujas visų žinomų ir nežinomų kankinių, kurie paskutiniu laiku yra mirę už savo dorybes ir krikščioniško tikėjimo išpažinimą, ir kančios dabar miršiančių vis didesniu balsu šaukia visus rikiuotis mūsų šv. Bažnyčios vienybėje".

Valstybė turi galią leisti įstatymus, vienok jos autoritetas yra subordinuotas Aukščiausiam Įstatymų Leidėjui. Kiekvieną kartą, kai tik buvo norima ignoruoti ši būtina priklausomybė, žmogiškasis įstatymas netekdavo jėgos ir vertumo. Atsisakant pripažinti ryšius, kurie jungia žmogų su jo Tvėrėju, visuomet iškreipiama mintis, tvarkanti santykius tarp pavaldinių ir vyresniųjų. Užmirštant pagrindinį bet kokio moralinio įsipareigojimo principą, atidaroma valstybės absoliutizmui durys ir tampama bejėgiu atskirti jėgą nuo teisės. Šiandien aiškiai matoma į kokią vergiją ši klaidinga žmogiškosios laisvės koncepcija viso pasaulio žmoniją privedė.

Chalcedono Bažnyčios suvažiavimas išsprendė monofizitų sukeltus ginčus dėl Kristaus prigimties. Dėl to tai šv. Tėvas primena: "Niekas nedrįs abejoti Chalcedono dogma, kad Kristuje egzistuoja vienybėje dvi tikros ir tobulos, bet skirtingos prigimtys — viena dieviška, kita žmogiška".

Kun. Vikt. Skilandžiūnas.

Praeitą šeštadienį šv. Tėvas paskelbė vėl naują encikliką "Ingruentium Mallorum", kviesdamas visus pasaulio katalikus per spalio mėn. melstis už taiką ir kalinamuosius komunistų darbo stovyklose bei kalėjimuose.

Šv. Tėvas primena vyskupus, pašalintus iš savo sostų vien už ištikimybę Dievui ir Bažnyčiai, primena taip pat sudraskytas šeimas, kenčiančias skurdų gyvenimą nežinomuos kraštuos, neįprastam klimate ir prie sunkių darbų.

— **Toronto.** — Anglikonų generaliniame sinode, kuris vyks Londone, Ont., žadama svarstyti šv. Tėvo paskutiniosios enciklikos atsišaukimą visiems krikščionims vienytis kovai su komunizmu. Pranešimą padarysiąs Toronto anglikonų vysk. Beverly ir Niagara vysk. Bagnal.

Gen. Marshallis pasitraukė

JAV krašto apsaugos ministeris,karo metu buvęs vyr. štabo viršininkas, vėliau Valstybės sekretorius — užsienių r. ministeris, — rugsėjo 11 d. atsistatydino grynai dėl asmeniškų motyvų ir pasitraukia į savo ūkį. Jam jau 70 m. Savo atsistatydinimo rašte prezidentui rašo, kad jis buvęs sutikęs ministeriauti tik iki š.m. birželio 30 d. Kadangi tuo metu kongrese buvo svarstomas karo biudžetas ir kiti svarbūs kariški reikalai, tai sutikęs dar pora mėn. pratęsti savo laiką, bet dabar randąs galima pasitraukti. Prezidentas jam padėkojo primindamas visą tarnybą valstybei.

Jo įpėdiniu paskirtas buvęs viceministeris — tas pats, kuris buvo Marshall pavaduotoju ir Valstybės Departamente — R. Lovett, kurio vieton paskirtas ūkinio bendradarbiavimo įstaigos direktorius C. Foster. Šiojo vieton paskirtas buvęs jo pavaduotojas R. M. Bissell.

Kanadiečiai Europoje bus britų komandoje

Kanodos pažadėtoji Europai 27-oji brigada jau paruošta ir netrukus išvyks į Europą. Toks pareiškimas turi būti šiomis dienomis padarytas dabar vykstančiuose Š. Atlanto Sąjungos Tarybos posėdžiuose Otavoje. Kada brigada išvyks, neskelbiama, bet ji būsianti perduota gen. Eisenhowerio komandai ne vėliau gruodžio 1 d. Ji priklausys ten britų daliniams Vokietijoje ir bus britų komandoje. Kadangi brigadai karo atveju tektų operuoti britų dalinių sudėty, tai ir jos ginklavimas yra britiškas, kai visa kita Kanados kariuomenė apginkluojama amerikoniško tipo ginklais.

Lietuvoje dar yra bent po kunigą visose parapijose

Dar šių metų rugpiūčio 15 d. vienas kunigas iš Lietuvos, iš Vilniaus krašto, rašo, kad vyskupas vizitavęs apie Vilnių, bet nerašo koks vyskupas. Lietuvoje visose parapijose esą kunigų, bet Gudijoje jau labai mažai, vos po 1-2 dekanate. Minima, kad mirė kun. Jonas Kunickas, jubiliatas, Induros klebonas, kad kun. V. Ramanauskas esąs be pareigų jau visas mėnuo, kad Rudiškių klebonas yra kun. Jonas Skardinskas.

Š. Atlanto Sąjungos Taryba Otavoje

Praeitą šeštadienį Otavoje prasidėjo Šiaurės Atlanto Tarybos posėdžiai, dalyvaujant visų 12 valstybių delegacijoms, dažniausia užsienių ir krašto apsaugos ministeriams. Tai nėra reguliari metinė sesija, bet pasiruošimas reguliariajai, kuri vyksta kartą per metus ir šiemet vyks Romoje spalio mėn. Ten bus daromi galutiniai sprendimai, o čia bus sutarta, ką valstybės turės pravesti namie, kad numatytomieji nutarimai Romoj būtų įmanomi.

Posėdžiai vyksta parlamento rūmuose.

Konferencija prieš akis turi labai svarbių klausimų. Atlanto S. karinė vadovybė, kurios pranešimas numatytas antradienį, žada kelti ginklavimosi paspartinimo klausimą. Tuo klausimu labiausiai susirūpinę ir JAV. Tuo tarpu Europos delegacijos akcentuoja, kad pirmiausia turi būti sutvarkyti ūkiniai bei finansiniai reikalai, kad Europos valstybės gautų finansinės paramos — aišku iš JAV, — nes kitaip gresia infliacija. Beabejo, turėdamos tai galvoje, JAV iškėlė mintį karinę Atlanto Sąjungą paversti pastovia, savo veikimą derinančią valstybių bendruomene. Tuo tarpu numatoma paskubinti jungtinės Europos armijos organizavimą, įjungiant ir vokiečius, kurių palankumo laukiama po to, kai bus sudaryta taikos sutartis. Kad sustiprintų pietų sparną, norima greičiau įtraukti Turkiją su Graikija, norima reviduoti taikos sutartį su Italija, atšaukiant ginklavimosi suvaržymus ir išspręsti Jugoslavų ir Italų ginčą dėl Triesto.

Su Graikijos ir Turkijos klausimu iškyla jų dalyvavimo Artimųjų Rytų karinėje vadovybėje klausimas. Tam priešinasi šiaurės Europos valstybės, nurodydamos, kad Graikija ir Turkija būtų privilegijuotos ir savo politika galėtų įtraukti į karą ir kitas valstybes, kurios to nenorėtų. Neturėdamos galimybės paveikti ano regiono įvykių raidos, jos būtų įpareigotos dalyvauti jo gynime. Sakoma, kad Danija ir Norvegija Otavoje balsuosią prieš Graikijos ir Turkijos įsileidimą. Benelux valstybės reikalausią, kad Graikija su Turkija būtų pakviestos tik po to, kai visų dabartinių narių parlamentai tą patvirtins.

Kiekvienu atveju Otavos konferencija turės daug ką išaiškinti.

— **Londonas.** Britai rugsėjo 11 d. aviacijos šventėje pademonstravo greičiausį pasaulyje lėktuvą, skrendantį daugiau kaip 700 mylių per valandą. Tai Hawker 1067. Buvo pademonstruoti 49 lėktuvų tipai. Dar ypatingo dėmesio traukė du nauji keturmotoriai sprausminiai bombonešiai — SA4 ir Vickers Valiant.

— **Berlynas.** — Abiejose Vokietijos dalyse netrukus prasideda dideli manvrai — Sovietų ir vakariečių.

SAVAITĖS ĮVYKIŲ APŽVALGA

Praeita savaitė buvo didelių diplomatinių pastangų savaitė. Kaip atskirai rašoma (žr. 8 psl.), praeitą savaitę vyko trijų didžiųjų užs. reik. ministerių konferencija Vašingtone ir prasidėjo Atlanto Sąjungos Tarybos posėdžiai Otavoje, kurių nutarimus teks apžvelgti jau kitą savaitę.

Korėjoje padėtis yra labai įtempta, bet dar nepasikeitusi. Komunistai apkaltino JT karinę vadovybę dėl naujų Kaesong srities neutralumo pažeidimų. Gen. Ridgway pagaliau pripažino, kad kartą JT vienas lėktuvas tikrai apšaudė Kaesongą per klaidą. Jis pakartotinai kvietė atnaujinti derybas dėl paliaubų, bet komunistai tik šaukia dėl neutralumo pažeidimo ir reikalauja prisipažinti dėl visų jų kaltinimų.

Tuo tarpu frontuose vyksta pagyvėjusios kovos. Yra nustatyta, kad komunistai yra sutraukę labai dideles pajėgas — išaiškinta net 40 divizijų pačiame fronte ir 30 divizijų rezerve, išviso apie 700.000 karių, kuriems paremti Mandžiūrijoje sukaupta 1200 lėktuvų ir 250 rusiškų tankų T34 pačioje Korėjoje. Manoma, kad jie ruošiasi dideliam puolimui, kad nustumtų JT pajėgas už 38 paralelės. Tačiau manoma, kad tosios masės dar nėra pakankamai aprūpintos medžiagom.

Jei puolimas prasidėtų, turėtų įvykti didelės oro kautynės, kokių dar nebuvo Korėjoje ir net niekur pasaulyje, nes pirmą kartą kautųsi masės sprausminių lėktuvų iš abiejų pusių. JT aviacijos viršininkas pareiškė, kad, jei priešo aviacija pultų iš Mandžiūrijos, tektų pradėti tų bazių bombardavimą. Tuo tarpu, esą, betgi neliestų Mandžiūrijos miestų. JT pajėgos ir ypač aviacija yra laikoma parengty. Net lėktuvai laikomi išsklaidyti aerodromuose, kad netikėto puolimo atsitikime būtų kuo mažiau nuostolių. Sakoma, kad komunistų oro pajėgos dabar jau prilygstančios JT oro pajėgoms Korėjoje.

Irano byla dėl naftos tebesitęsia. Po trijų didžiųjų pasitarimų, kur tas kausimas taip pat buvo svarstomas, britai pareiškė, jog per Morrisoną jie pranešę, kad tvirtai tebesilaiką paskutinio siūlymo, atseit, kad nacionalizaciją jie pripažįsta, bet reikalauja, kad jiems būtų palikta teisė tvarkyti naftos produktų paskirstymą bei pardavimą.

Norėdami dar labiau paspausti, Britai atšaukė visas prekybines lengvatas Iranui, pagal kurias D. Britanija padengdavo Irano importą iš savo dolerių atsargų, Iranui mokant betkuria valiuta. Tuo būdu Iranui užkertamas kelias parduoti naftą kraštams negalintiems mokėti doleriais. Tai nesą kerštо priemonės, bet tik savų interesų apdraudimas — nebegaudama naftos, D. Britanija negalinti laikyti Irano dispozicijoj savų dolerių rezervų.

Beabejo, ne be Britų įtakos Irane vis labiau ir labiau pasireiškia opozicija prieš Mossadegh, kaltindama jį užtraukus kraštui ūkinę krizę ir sugadinus santykius su Britais bei JAV. Jau 3kartus iš eilės vyriausybė nepajėgė sušaukti parlamento posėdžio, kuris galėtų padaryti kokių nutarimų — opozicijonieriai neatsiranda ir quorumas atstovų kvorumui sudaryti. Buvęs kadaise premjeru Tabatabaie net viešai išėjo su kaltinimais prieš Mossadegh. O šis paskelbė, kad ruošiamas sąmokslas nuversti vyriausybę jėga ir pavedė pravesti tardymą. Kariuomenė, žandarmerija ir policija laikoma parengty. Opozicija šaukia, kad tai tik pretekstas suimti opozicijos žmones prieš artėjančius rinkimus. Iranui perversmai nenaujiena ir britai, turbūt, ne tuščiai yra sakę, kad su šituo premjeru nesiderėsią...

DIDINGAS LIETUVIŲ PASIRODYMAS NIUJORKE

Juos plačiai paminėjo JAV did žioji spauda. Minios žmonių St. Patrick katedroje minint M indaugo krikšto 700 metines.

Niujorko bendrad arbio ALMAUS

Lietuvos Vyčiai, sušaukę Niujorke 38 savo metinį seimą, šiais metais susilaukė daug platesnio atgarsio, kai kartu buvo Niujorke lietuvių paminėtas Lietuvos 700 metų krikštas. Paliekant suvažiavimą aprašyti kviestiesiems lietuvių spaudos atstovams ir "Amerikos Balsui", mums malonu perduoti šio kongreso proga didžiojoje JAV spaudoje tilpusius pakartotinus atsiliepimus apie lietuvius ir Lietuvą. Vien tik NYTimes sekmadienio laidoje geroje vietoje išspausdino kan. Končiaus paskelbtą žinią, jog "Lithuanians Lose all of Hierarchy". Kanauninkas Končius, BALF ilgametis pirmininkas, specialiai sukviestoje spaudos konferencijoje, patvirtino, jog visi 11 vyskupų esą sulikviduoti. Trys esą mirę, o kiti "prapuolę" priverčiamojo darbo stovyklose. Iš 2.200 tik 200 kunigų telikę tęsti savąją misiją. Kan. Končius amerikiečiams spaudos atstovams pareiškęs, jog šią informaciją jis gavęs iš neseniai atbėgusių trijų lietuvių jaunuolių Švedijon. Jis negalįs išduoti jų pavardžių, bet tik pažymėjęs, kad vienas iš jų buvęs ilgą laiką aukšto komunistų tarnautojo šoferis. Tie pabėgėliai taip pat patvirtinę, kad nekomunistai lietuviai intelektualai, dažniausiai ankstyvosiomis dienos valandomis, yra išvežami be perstojimo

Nemažesnio amerikiečių dėmesio šiuo kartu susilaukė ir Maspetho lietuvių parapijos klebonas prel. Jonas Balkūnas. Žymus lietuvių patriotas ir kalbėtojas. Būdamas centrine figūra, kaip pamokslininkas Šv. Patriko katedroje, jis daugiatautinei maldininkų jūrai didžiausioje JAV katalikų bažnyčioje užtikrino, kad Lietuva greitai išsivaduos iš komunistinio košmaro. Ir šios lietuvių iškilmės buvo plačiai NYT aprašytos, kas kaikurių stebėtojų nuomone yra vienas akyvaizdžių įrodymų, kad Amerikos politikai griežtai nusisuko nuo prorusiškosios politikos skatintojų. Pažymėtinas šiuo kartu buvo ir giedojimas, už ką reikėtų padėkoti muzikui Žilevičiui iš Elizabetho, N.J. Žinoma, tai ne jo kaltė, kad Lietuvos Himnas kiekvienais metais pagiedamas vis prasčiau. Šiuo kartu kaltas, turbūt, buvo svetimtautis vargonininkas.

Amerikos Balsas keičia liniją

Praėjusią savaitę tarptautinė spauda labai palankiai priėmė Mr. Bernard, "Amerikos Balso" ir jam panašių Amerikos propagandos įstaigų viršininko pareiškimą, jog "AB" daugiau nepasakosiąs europiečiams apie televizijas ir automobilius, bet Amerikos ir laisvojo pasaulio kultūrą, charakterį, būdą ir panašiai. Esą, pirmuoju atveju rezultate gaudavosi tik pavydas ir neapykanta.

Sovietai tuo tarpu į Europą siųsdavo savo valdžios apmokamus geriausius muzikus ir menininkus, kaip tai buvę Florencijos festivalio metu, ir rezultatai buvę tokie, jog Amerikos propagandos įstaigos savo ligšiolinę programą pagrindinai pertaisę.

Nuolatiniai Amerikos Lietuviškojo Balso klausytojai patvirtina šią reformą pastebėję. Kiti tai sutapdina su vedėjo K. Jurgėlos atėjimu. Kaip ten bebūtų, mes tik galime pasidžiaugti, jog mūsų priekaištai bei dejonės nebuvo per nieką.

Čia pateikiame šio meto transliacijų bangas ir laiką Lietuvos laiku: Prmoji kasdieninė programa 7 val. vakare: 13, 16, 19, 25, 31, 41, 48, 49 ir vidutinėmis 251 m. banga (tik Europoje), o per BBC — 19, 25 ir 39-ties metrų bangomis. Pusė antros ta pati programa kartojamą bangomis 48 ir 49. Antroji programa girdima 24:45 v., 7 v. ryto ir 4 v. p.p.

— Niujorko lietuvius nustebino Laisvosios Europos Komiteto "Laisvės Kryžiaus Žygio" vajaus vedėjų netaktiškumas, kai jie sąmoningai ar nesąmoningai iš šio komiteto remiamų tautų skaičiaus išskyrė Pabaltijo valstybes. Pabaltiečiai sutartinai padarė energingų žygių pas Laisvosios Europos Komiteto pirmininką.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

SAVAITRAŠTIS

Redaguoja Kolektyvas. Redaktorius Dr. A. Šapoka

Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Published by Lithuanian R. C. Cultural Society of Canada

Prenumerata Kanadoje ir JAV metams $4.00, pusmečiui $2.50
Kituose kraštuose metams $4.50, pusmečiui $2.50

Įmokėję nemažiau $10,00 skaitomi garbės prenumeratoriais
Adreso pakeitimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)

941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada. Telefonas EM 3-4265

Kasdieniškas veidas

Stovėjau prie Tiziano, Rubenso, Rembrandto, Vermer gyvų veidų drobėje. Iš tų veidų skaičiau jų nuotaikas, charakterį ir jutau, kad čia yra gyvas gyvenimo pulsas, rodos, plaka gyva širdis. 8 val. praslinko veidų galerijoje minute. Ir vėl gatvė be gyvų veidų. Šalta. Oficiali. O įgriso didmiesčio kaukėti veidai. Tas šaltas mandagumas, dirbtina "diplomatiška" šypsena, sukta kalba ir veidas ne savas, o aktorių (ir labai blogų — kaip aš), kurie vagia svetimas manieras, šypsenas, posakius.

Kiekvienas nori būti originalus, sau žmogus, kad atkreiptų kitų dėmesį. Mes gyvi save laidojame. Numeskim nuo veidų savo pomirtines kaukes, o išeikim į gatvę "neprosytais" veidais, bet savais. Dar atskirsi prancūzą gatvėje iš jo liudvikiško stiliaus manierų, atskirsi slavą iš jo netašyto veido ir grubių posakių, bet sunkiai beatskirsi mus. Kartais gerai sutapti su minia, kad neliktumei jos nukryžiuotas, bet atsižadėti savęs, savo gyvenimo ir įsijungti į tų kasdieniškų veidų, amžinai skubančių be tikslo, galeriją, yra savęs praradimas. Juk mes dar kvepiame lietuviškų nuotaikingų kaimo gegužinių oru. Mums nereikia kaukių. Nekopijuokim jų iš didmiesčio, svetimo, šalto, įvairių kultūrų chaltūros. Bet išeikim į gatvę savu, kasdieniškai lietuvišku veidu, kuris dvelkia atvirumu, nuoširdumu, kuklumu ir nepamainomu be vaidybos draugiškumu. Apsivilksi lenkų mandagiu draugiškumu, anglų džentelmeno paslaugumu, prancūzų manieromis — ten nerasi tikro draugo ir bičiulio.

Rasi po kauke pasislėpusį pajacą, kuris iš tavęs skaniai po sočių pietų pasijuokia. Nenoriu įžeisti kitų tautų, bet kiekviena tauta turi savą istorinį charakterį. O grynas lietuviškas veidas tavęs neapgaus — lietuvis ir varge moka atjausti ir šypsotis. Nublankstą man viskas prieš vargo mokyklos motinos veidą. Neryškios lieka Rafaelio madonos prieš mūsų kuklios dzūkės šypseną. Tai nėra romantizmas, bet gyvenimo faktas. Ir kaip norėčiau pamatyti ne Habsburgų palikimą, o lietuviškų gyvų veidų parodą. Ten praslinktų ne 8 valandos minute, o visas amžius.

Išvaikščioji gatvėmis alkanas tarp kaukėtų veidų, kaip maskarade. Nori save užmiršti. Išplėšti ilgesį ir skausmą. Palaidoti vienumą. Bet veltui. Nei kinai su kovbojais, nei tavernos su klykiančiais džazais, nei gatvės su rėkiančiomis reklamomis, nei pasiutęs skubėjimas, negali įmušti manęs į šio gyvenimo pulsą. Ir grįžtu į kambarį iš triukšmo dar alkanesnis, dar liūdnesnis, kad po sunkios nakties vėl stočiau į darbą. Aš alkanas! Šaukiu jus, pasaulio žemėlapio skirstytojai. "Aš alkanas!" — šaukia milijonai. Gana prekybos vergais. Leiskit mane į mano gimtą sodžių. Tada galėčiau likti sotus ir iš džiaugsmo nubraukti ašarą. Neišskaptuosit man iš veido lietuviškumo — aš alkanas ne duonos, o mano krašto.

Ir taip klajoju 7 metus tarp kaukėtos minios, ieškodamas laisvos lietuviškos kasdieniškos šypsenos, kasdieniško veido. O taip dar kartą norėčiau sutrypti kupiškėnų vestuvėse.

R. Medelis.

Dr. O. Strasser vis dar temtinys

Žinomasis Hitlerio bendradarbis jo pirmųjų kovų pradžioje, Dr. Otto Strasser 1933 m. pabėgęs į užsienius Hitlerio buvo paskelbtas valstybės priešu Nr. 1. Įsikūręs Kanadoje, Strasser visą laiką vertėsi publicistika, pats leido specialų tarptautinės politikos reikalams biuletenį ir dabar dar nuolat rašo įdomius vedamuosius "Der Courier" savaitraščiui. Gyvena jis Bridgetown, N.S. Visos jo pastangos gauti leidimą grįžti į Vokietiją, neduoda vaisių. Jam neleidžiama įvažiuoti. Tuo tarpu jau keletą metų jis yra Vokietijos Atnaujinimo Sąjungos — Bund fuer Deutschlands Erneuerung — dvasinis vadas, o šiemet išrinktas ir oficialiu vadu. Dabar Sąjunga daro naujų pastangų išgauti jam leidimą grįžti, o kad būtų stipriau skelbia statysianti jo kandidatūrą į parlamentą.

Strasseris beabejo vieną kartą grįš, greičiausia netrukus, kai esamai vyriausybei bus grąžintas suverenumas, kai įvažiavimo klausimą spręs patys vokiečiai. Reikia manyti, kad šis senas politikas, tebeturįs nemažą autoritetą nacionalistiškose vokiečių sferose, galės pasiekti nemažo svorio krašte. Tad ar nevertėtų dabar su juo užmegsti kokius nors artimesnius ryšius, pasikalbėti ir lietuviškais reikalais. Jo pažiūros į Rytų Europos klausimus "TŽ" vieną kartą jau buvo primintos atpasakojant vieną jo straipsnį — tai priekaištas Hitleriui, kad paneigė rytų Europos tautų teises gyventi savarankiškai ir neišnaudojo jų simpatijų Vokietijai, bet atstumdamas padarė priešais, kas labai apsunkino kovą su bolševikine Rusija.

Kalbėjosi su lietuviais tremtiniais Rusijoje

Prancūzų aviatorius leit. Bagneres, garsiosios eskadriės "Normandie-Niemen" pilotas, kovojęs drauge su raud. armija, rinkiminės kampanijos metu Tulūzoje, papasakojo iš savo patyrimo Sovietų Sąjungoje.

Esą jis nusikalstų savo sąžinei ir neatliktų pilietinės pareigos kraštui, jei nutylėtų tai, ką yra pats matęs ir išgyvenęs 1943-44 m., juo labiau, kad savo akimis matęs visą rusų darbininkų buities šiurpumą: tuo metu, kai jie vos įstengdavo užsikalti į mėnesį po 400 rublių, įvairūs sovietiniai pareigūnai, komisarai, inžinieriai ir vadovai imdavo nuo 18.000 iki 20.000 rublių. Tuloje, į pietus nuo Maskvos, jis matęs milžiniškas darbo stovyklas, kur su žmonėmis biauriau elgiamasi nei su gyvuliais. Jis matęs visą tą vergų ir priespaudos režimą, kur nesiskaitoma su jokiu žmoniškumu. Jis taip pat matęs lietuvių, apie kuriuos sovietinė propaganda tvirtino, kad per plebiscitą jie 99,96% balsų pasisakė už sovietus, bet kurie iš tikro prašę pasiųsti tų rinkimų patikrinti kontrolės komisiją. Jie pasakoję, kad einą baisios deportacijos kad jų visa jaunuomenė sugaudyta, ir kad jie turį kęsti, kokios tik bejmanomos, kančias. Tai vis akivaizdūs liudijimai, kuriems, — pastebi "La Liv. Rep." Nr. 36, — nereikia jokių komentarų. Tačiau nepaisant visos sovietinės propagandos, kur, pav., Kaune 50 žmonių tenka 1 agitatorius, nepaisant tų visų žiaurumų, Lietuva yra sovietams priešiškai nusistačiusi. Tai yra įspėjimas tiems kraštams, kurie savo laisvę dar išsaugoję, duodamas mažesnių šalių, iš kurių toji laisvė pagrobta, drauge ir įpareigojimas, kad jiems ateitų į pagalbą, su efektyvia parama toj nelygioj kovoj už vertybes, brangias ne tik jiems vieniems, bet ir visoms taurioms širdims.

GEDIMINAS GALVA.

Tarptautiniai sąjūdžiai ir mes

NUOTAIKOS

"Tėviškės Žiburiai" pakartotinai rašė apie tarptautinius sąjūdžius, lyg norėdami klausti: ar mums su jais pakeliui? Tuo reikalu jau net sukuriamos kaikurios teorijos, kurios mūsų ateitį saisto. Viena jų lyg skambėtų: po trečiojo pasaulinio karo vėl gali atsikurti didieji Lietuvos kaimynai, kurie mums neabejotinai grėstų. Vieni negalėsime atsispirti, todėl reikia sukurti didelę sąjungą nuo Baltijos iki Viduržemio jūros. Kita pritaria bendrauti įvairiuose tarptautiniuose sąjūdžiuose ir taria būsiant reikalingą Lietuvos suverenumo apkarpymą. Abi linkmės nūdienius žygius sieja su Lietuvos būsima užsienio politika. Nuo jų nepertoliausia atšlieja ir trečioji — p. J. Brazaičio išdėstyta "Eltos" biuletenyje 1951. VII. 2. Jis nurodo: "Baltų ("baltų" sąvoka čia netiksli, nes išreiškia rasinį tolydumą, kurio mes pabaltiečiuose neužtinkame) įėjimas yra netiesioginis atspindys europinio politinio susistatymo, kad baltų kraštai yra nedalomos Europos nepriklausomų valstybių dalis. Į tarptautinius sąjūdžius šiandieną reikia kreipti dėmesio. Jie reikšmingi tuo, kad sudarinėja opinijį. Jie taip pat planuoja ateities europinio gyvenimo struktūrą".

Mūsasis Užsienio reikalų tarnybos valdytojas siūlo įsibrauti į UNESCO ir kitas svarbesnes organizacijas. Tačiau šis siūlymas kelia didelių abejonių. Jei suvereni Lietuva Tautų Sąjungoje, Tarptautiniame Darbo Biure, Tarptautiniame Žemės Ūkio Institute nesugebėjo įstatyti lietuvių ir leido Lietuvą atstovauti kitoms tautybėms ir nelietuviško nusiteikimo asmenims, nūdien tas klausimas vien formaliai sunkiai išsprendžiamas. Tarptautinėje politikoje retai talkininkaujami sentimentai ar kas veltui daloma. Tokių dovanų būtų naivu laukti ir iš nūdienės JTO, kurios administracijoje ir šiandieną apstu rausvo ar kitokio mums nedraugingo elemento. Ten esančios suverenės valstybės mandatų veltui nešvaistys, kaip mes savųjų praeityje.

Visos trys linkmės vadovaujasi viena taktika: lįsti, kur tik galima įtilpti. Tas veržlumas yra suprantamas, nes visos priemonės turi būti panaudojamos nepriklausomai Lietuvai atstatyti. Jis suprantamas, nes mes nūdien turime eilę šviesuolių, kurių intelektualinis lygmuo yra ne žemesnis už tautų mandatus tarptautinių organizacijų aparatūroje. O tie asmenys, jei nepasižymėjo akiplėšiškumu savo interesams tvarkyti, atsidūrė sąlygose, kuriose jų intelekto kapitalas rūdyja. Nėra naudos lietuvių tautai, kai mūsų šviesuomenės dauguma turi save dėl duonos kąsnio išprievartauti.

Toji lietuvių energiška laikysena tarptautinėje plotmėje neabejotinai užgirtina. Tačiau ir čia nereikia būti užsimerkus, kad nūdien perdaug jėgų veltui neblaškius ir savo vaizduotėje nepervertinus tarptautinio santykiavimo. Pervertinimas gali būti įvairus. Organizacijos, kurių tikslas kovoti prieš bolševizmą, tikslą atsiekus, išsisklaidys. Sovietų vergijai griuvus, antibolševikiniai sąjūdžiai dings. Tuomet gyvenimas iškels naujus klausimus, kurie turės būti palaipsniui sprendžiami. Todėl šiandieną lietuvių bet kuris dalyvavimas tarptautinėse organizacijose neturi saistyti Lietuvos suverenumo. Antra, esamos organizacijos neturi galios ir visuotinų įgailojimų spręsti ateities problemas. Nūdienis mūsų uždavinys kovoti už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą. Šio uždavinio atlikimas pareis ne vien kaikurių lietuvių veiklumo tarptautinėse organizacijose, bet lietuvių tautos sąmoningumo, o išeivijoje esančių lietuvių organizuotumo. Kai lietuviai turės PLB, lietuvių dalyvavimas tarptautiniame gyvenime bus žymiai svaresnis, negu remiantis dirbtinais ar asmeniškais mandatais. Pirmiausia visi lietuviai turi būti organizuoti, jei jie nori ko didesnio tarptautinėje plotmėje atsiekti.

Dalyvavimas tarptautinėse organizacijose turi būti gerai nusaikėtas. Šiai sričiai rikiuoti turi būti kaikuri organizacija, kuri gautų informacijas, veiklą derintų ir duotų instrukcijų. Lietuvių stiprybė glūdi stiprioje organizacijoje ne vien tautinėje, bet ir tarptautinėje srityje. Pastaroji tegali išplaukti iš pirmosios — cementuotos vienutės. Tarptautinė veikla gali būti išsišakojusi, bet siekti tik lietuvių tautą išlaisvinti.

PAVELDĖJIMAS

Mūsų užsienio politika, kuri galėtų būti nors dalinėmis gairėmis kuriant naujus santykius tarptautinėje plotmėje, paliko nemažą kartėlį.

Trys ultimatumai yra trys rakštys, kurios iš mūsų kūno dar neištrauktos. Pirmasis — lenkų ultimatumas yra pats būdingiausias. Jis mūsų politikos rikiuotojams buvo žinomas, tačiau, inertinėje tekmėje plaukus, staiga nebuvo galima padaryti posūkio. 1938 III. 17-19 krizė baigėsi Lenkų ultimatumo priėmimu. Diplomatiniai santykiai buvo per prievartą užmegsti.

Kas gi tuomet nutiko? Užsienio reikalų ministerija, kurioje buvo geros valios vyrų, pasirodė esanti be vairo. Jos samprotavimas: vairuoti tarp didelių kaimynų, pasirodė nerealus. Vokietija, kuri ruošėsi Lenkiją užimti, jei Miunchene nebūtų buvęs rastas laikinas susitarimas, tačiau Lietuvai nedavė suprasti ką padėsianti. Tas pats nutiko su sovietais, kuriuos laikėme dideliais draugais. Vienintelė Prancūzija sušvelnino ultimatumą: vieton Lietuvos okupacijos lenkus įtikino reikalauti santykių užmezgimo. Kas beliko lietuviams? Lenkams nusilenkti.

Tat turėjo įvykti, nes Lietuva nepadarė tinkamų išvadų vokiečiams ir lenkams pasirašius 1934 m. draugiškumo sutartį. Mes likome vieniši. Spekuliacijos sovietais jomis ir teliko. Pabaltijo santarvė net piršto nepajudino. Nelaimėje pasijutome neturį draugų. Bet ir tuomet nepadarytos išvados, nors buvo nuvokiama, kad susilauksime naujų ultimatumų iš Vokietijos ir "draugiškų" Sovietų.

Mūsoji Užsienių Reikalų Ministerija ir toliau buvo įvykių tekmės iriama. Nuo jos parėjo atsakingų pareigūnų užsieniuose skyrimas. Mūsų atstovai, besėdėdami kaikur dešimtmečiais, Lietuvoje pradėjo ginti tuos kraštus, o ne Lietuvą savo rezidencijose. Sustingimas vis didėjo. Naujų pareigūnų tinkamo paruošimo neturėjome savame krašte. Nežiūrint apstybės rimtų politinių klausimų, mes trūkome mokslinės institucijos, talkininkaujančios mūsų užsienio politikos vadovams. Informacija buvo menkavertė. Štai kodėl teliko tik vienas labai slidus intuicijos kelias. Intuicija tegali padėti, kai turima gera informacija, ateities įvykiams spėti. Bet ir šis kelias yra labai pavojingas krašto politikai vadovauti.

PERSPEKTYVOS

"TŽ" 1951. VII. 5 vedamajame "O visdėlto reikia išsiaiškinti" rašoma: "Tuo tarpu turime du priešingus pasisakymus — prof. Dr. K. Pakšto už tarptautinį federalizmą ir min. V. Sidzikausko už ėjimą grynai tautiniu keliu, perspektyvoje įžiūrint suverenumo apkarpymą, turbūt, taip pat kažkurių junginių naudai".

Ar šis sugretinimas yra tikslus, palikime pasisakyti paliestiesiems. Būtų gera, kad tie, krypsniai būtų pagrįsti. Tuomet atsirastų progos juos kritiškai vertinti.

Nūdien tegalima pasakyti, kad visi pozityvūs tarptautiniai sąjūdžiai turi būti panaudoti lietuvių tautai išlaisvinti. Mūsų tremtyje esančių uždavinys, sudaryti sąlygas, kad laisva lietuvių tauta vispusiškai galėtų apspręsti savo rytojų. Aišku, jog tam sprendimui daryti tuomet žymiai platesnė perspektyva, kurios nūdien mes trūkstame. Šiandieną, mes galime padaryti klaidų, kurios rytdieną gal būtų išvengtos.

Dabar mes tegalime ieškoti draugų ir sąjungininkų. Jų galime užtikti pasaulėžiūrinėse, politinėse ar kontinentalinėse tarptautinėse organizacijose. Ir čia reikia gerai žinoti, kur einama, ko siekiama. Mes tegalime jungtis į tas organizacijas, kurių tikslai atitinka mūsiesiems. Iš apstybių organizacijų turi būti atrinktos atitinkančios mūsiesiems tikslams. Nepriklausomoje Lietuvoje buvo šviesuomenėje išgarsinta International Rotary organizacija, kurios centras Čikagoje. Ką toji organizacijá davė lietuviams? Nors ji pagelbėjo materiališkai tremtyje Lietuvos rotariečiams, tačiau atvykus į JAV-bes, jiems durys jau buvo užskleistos, o Sovietų naguosna patekusių kraštų vėliavos iš reprezentacinės vietos atsidūrė palėpėje. Didžiausio užsidegimo rotariečiai šviesuoliai nustumti fizinio darbo dirbti, net nebandant piršto pajudinti, jiems padėti. Pavergtų kraštų rotariečiai jau atsiduria "buvusių" narių tarpe.

Vidurio Europos tautų sąjunga vargu ateityje turės sėkmės. Toji sėkmė labai saikėta ne vien dėl ūkiško motyvo: žemės ūkio sritis negali būti savaiminga. Politiškai tas konglameratas, kuriame apstu neišspręstų klausimų, yra nesulydytas. Balkanų problemos mums yra svetimos, kaip ir mūsiškės Balkanų tautoms. Išsidraikęs tas vienetas negali būti politiniu ir kariniu veiksniu — sustabdyti rusiškai ar vokiškai agresijai ateityje. Ši idėja gal daugiau priimtina lenkams, kurie nori turėti savo satelitų ir jais politiškai žaisti. Rajoninės organizacijos įrodė savo silpnybes Skandinavijoje, kur valstybės yra siejamos bendros istorijos ir tolydaus kultūrinio lygmens. Ūkiškieji, politiniai, o ypač strateginiai motyvai tas valstybes išskaidė, kai atėjo metas pasirašyti Atlanto santarvę. Benelux, nežiūrint bendros istorijos, politikos, kultūros iki šio meto nepagimdė senai planuotos ūkiškos sąjungos. Pabaltijo santarvė nepasiekė net to, ką turi Benelux. Ji buvo žavi vien iš vardo.

Planavimas tarptautinėje srityje gali tapti bergždžia, sausa šaka, jei jame neužtinkama bendra valia ir teisingumas, kurie rikiuotų veiklą. Reikia apgailėti, kad ir Europos sąjūdyje, kuris Vakaruose prievarta nūdien organizuojamas, daug yra kliuvinių, trukdančių jam tapti galingu. Strassburge esąs parlamentas yra tik gyvybės apraiška, bet ne rikiuojantis veiksnys.

Mes turime organizuotai, bet apdairiai įsijungti į tarptautinius sąjūdžius lietuvių tautai išlaisvinti nesaistant dar nūdien neturimo Lietuvos suverenumo.

AŠ PALYDĖJAU NACIŲ VADUS Į KARTUVES

Amerikiečio kapeliono prisimini mų santrauka. **Paruošė Pranys ALŠĖNAS.**

(Tęsinys iš praeito nr.)

Pas feldmaršalą Keitelį

Tai buvęs vienas iš geriausių Hitlerio generolų. Kapelionas ji taipogi radęs knygą beskaitant. Jis pasisveikino labai nuoširdžiai. Paklaustas, ką jis skaito, atsakė:

— Skaitau savo numylėtą Bibliją.

— Nesitikėjau rasti senstelėjusį generolą skaitant Šventąjį Raštą, — teigia kapelionas.

— Aš išnešiojau šią Bibliją per abu pasaulinius karus ir žinau iš šitos knygos, jog Dievas gali mylėti ir tokius nusidėjėlius, kaip aš, — išdėstė feldmaršalas Keitelis.

— Juokai... vaidyba..., — pagalvojo kapelionas. Tačiau, kiek ilgiau pabūvojęs, jau spėjo įsitikinti, jog tai nuoširdūs žodžiai.

— Aš niekad nebuvau geru krikščionimi, — tęsė toliau Keitelis. — Tačiau esu labai patenkintas, kad Tarptautinis Tribunolas, kuris, greičiausiai, nuteis mane mirties bausme, leido man nors paskutinėse dienose būti aptarnaujamam dvasiškio. Jis pasižadėjo lankyti koplyčią ir baigdamas dar paklausė:

— Aš dabar esu pasiruošęs atlikti dienos maldas. Ar negalėtumėt, kapelione, kartu su manim pasimelsti?

— Aš labai norėčiau tai matyti...

Tuomet jis atsiklaupė šalia kėdės ir pradėjo balsiai skaityti vieną pastraipą Šventojo Rašto. Paskiau — susidėjęs rankas — ėmė balsu melstis savo sukurtais žodžiais...

"Niekad aš nebuvau girdėjęs tokios karštos maldos, kaip buvo toji"..., — teigia kapelionas. Kuomet jis pabaigė — abu su kapelionu sutartinai dar atkalbėjo Viešpaties Maldą ir išsiskyrė.

Fritzo Sauckelio celėj

Tai Hitlerio darbo šefas. Vos atvėrus jo duris, kalinys puolęs į kapeliono glėbį ir labai jautriai pareiškęs: "Kaip kunigui, tik jums galiu aš atverti savo širdies gelmes". Per visą pasikalbėjimą jis verkęs ir pasakojęs apie giliai tikinčią savo žmoną ir vienuolika vaikų, kurių vyresnysis žuvęs fronte. Jis pats sakėsi seniai beėmęs Komuniją. Klausė kokias sąlygas reikia išpildyti, kad jis vėl galėtų naudotis Dievo Duona.

Dažnų vizitų kamerose pasėkmės buvusios tokios, jog didelė dauguma kalinių pasižadėjo lankyti koplyčią: Joahim von Ribbentrop, Hans Fritzsche, Wilhelm Frick, Hjalmar Schacht, Baldur von Schirach, Baron von Neurath, Albert Speer, Walter Funk ir Erich Raeder.

Admirolas Raederis primygtinai klausęs kapelioną ar jis gali būti tikras, kad galės koplyčioje susitikti savo draugą admirolą Doenitz. Tai patikinus, pažadėjo į pamaldas ateiti.

Nacių filosofas Alfred Rosenberg

Tai sofistiška asmenybė. Pasisakė jog nuo pat vaikystės dienų nėra išpažinęs jokios tikybos. Jis mandagiai kapelionui pasakė, kad nejaučiąs reikalo pas dvasiškį prašyti jokios pagalbos. Jis, esą, sveikintų kapelioną, jei pastarasis pas jį ir kitą kartą atsilankytų, tačiau — ar ne geriau būtų — kad kapelionas tą laiką praleistų... savųjų draugų tarpe?...

Kaip atrodė koplytėlė

Naujoji, tam tikslui skirta koplyčia, dar nebuvo įrengta. Todėl paskubomis pamaldos buvo pradėta laikyti dvejose kalėjimo celėse, išvertus jas skyrusią sieną. Ten buvęs mažas altorėlis, vargonai, kėdės, pora žvakidžių, kryžius ir giesmių knyga. Vargonininkavęs vienas buvęs SS policijos pulkininkas.

Pastaba: Hermannas Goeringas kiek vėliau Dr. Gilbertui pasisakęs, jog jis lankąs koplyčią tik tam, kad bent tuo tarpu pasišalinus iš savo celės ir išsiplėšus iš begalinės vienumos.

Pirmasis komuniją koplyčioje priėmęs Fritz Sauckel. Vėliau Fritzsche, Schirachas ir Speeras.

Albertas Speeras, nacių gamybos genijus, pareiškė, jaučiąs, kad nacių režimas sugriuvo tik todėl, kad atmetė Dievą...

Bendra malda Kūčių naktį

Kapelionas perskaitė kalėdines maldas, vargonininkas užgrojo "Tyliąją Naktį", o Fritz Sauckel pasakė kalbą, pabrėždamas, kad jis ir visi jo kolegos seniai buvo šventę Kalėdas religinėje dvasioje. Tai esanti didelė Dievo dovana tiems, kurie Dievo buvimą buvo paneigę.

Kalinius aplanko artimieji

Teismo apklausinėjimui pasibaigus, aštuoni teisėjai pradėjo slaptus posėdžius dėl sprendimo. Tas, žinoma, dar tęsėsi gana ilgai. Katalikų kapelionas O'Connor pasiūlęs vyr. kapelionui paduoti peticiją Tribunolui ir paprašyti, kad kalinius būtų leista aplankyti artimiesiems. Buvo kreiptasi į Tribunolo prezidentą Lawrence, kuris pažadėjo tą reikalą teigiamai išspręsti.

Kiek vėliau — pulk Andrus pranešė, jog leista kalinius aplankyti žmonoms ir vaikams. Atvyko visų žmonos, išskyrus Raederio ir Keitelio. Raederienė buvo Sovietų NKVD kalėjime, o Keitelienė dėl nežinomų priežasčių, paties Keitelio buvo paprašyta jo nelankyti. Tarptautinis Tribunolas kreipėsi į rusų atstovą, kad Raederienę išleistų iš kalėjimo aplankyti vyrą ir buvo pažadėta tai padaryti. Bet kur tau — argi pas sovietus kas nors esti iš kalėjimo nors trumpam išleidžiamas?

Kapelionas net septynis kartus buvęs aerodrome ir laukęs atvykstant Raederio žmons, deja...

Kapelionas kalbasi su šeimų nariais

— Frau Emma Goering, su ašaromis akyse, atkreipė savo dukrelės Eddos dėmesį, kai aš kalbinau ją:

— Ar meldiesi, mažyte?

— O taip. Kiekvieną naktį.

— O kaip tu meldiesi?

— Aš atsiklaupiu, sudedu rankas ir prašau Dievulį, kad būtų atidarytas Jėzui kelias į tėvelio širdį, — rašo kapelionas apie pasikalbėjimą.

Kai kapelionas pamėgino užkalbinti išdidžią trylikos metų Alfredo Rosenbergo dukterį, ji šūktelėjo:

— Nekvaršink man galvos kokiais nors maldų reikalais...

Kapelionas ją dar paklausė ar neturėtų iš viso ko nors paprašyti jo.

— Taip! — atrėžė ji. — Jeigu turite, galit pasiūlyti cigaretę...

Tepaminėjau tik pora charakteringesnių nuotrupėlių. O jų buvo daug laike pasimatymo su savaisiais.

Papenas, Schachtas ir Fritzsche — buvo išteisinti, Hessas, Funkas ir Raeder — nuteisti iki gyvos galvos kalėjimu, Schirach ir Speer — po dvidešimts metų, Neurath—penkiolika metų, Doenitz — dešimt metų ir vienuolika kitų — nuteisti mirties bausme pakariant.

Kaip nuteistieji sutiko mirtį

Goeringas, kažkokiu paslaptingu būdu gavęs nuodų — cianido, prieš pat mirties bausmės vykdymą celėje nusinuodijo. O kitiems dešimčiai — pakorimo bausmė įvykdyta 1946 m. spalio 16 d. vidurnaktį.

Pirmuoju į kartuves ėjo Ribbentropas. Jo paskutinis žodis buvo: "Dieve, pasigailėk mano sielos".

Keitelis, atsisukęs į kapelioną, pratarė: "Kapelione, padėkite man sukalbėti maldą bendrai, kaip anuomet..." Jo prašymas buvo išpildytas ir jis karštai dėkojo kunigui.

Kai buvo užklaustas užkietėjęs tikybinėse tiesose Rosenbergas, ar neturėtų noro ko nors paprašyti ar pasakyti. Gal pasimelsti. Jis juokdamasis atsakęs: "Ne, ačiū...

Julius Streicher, buvęs antižydiško laikraščio "Der Stuermer" redaktorius, lipdamas ant kartuvių papėdės, vienintelis sušuko: "Heil Hitler"...

Baigdamas savo atsiminimus, autorius klausia: "Kada tokia pat teisingumo ranka pasieks ir dar vienodo dydžio, jei ne didesnius, Kremliaus nusikaltėlius?...

Teisingas klausimas, atsakymo visi Kremliaus despoto kankiniai laukia.

ALOK laiškas

Didžiai Gerbiamas
Ponas Redaktoriau,

Sąryšyje su kilusiomis spaudoje diskusijomis dėlei kaikurių ALOKų nepersitvarkymo sulig Centrinio LOKo priimtų nuostatų, buvo minėta, kad tokių ALOKų šiuo metu yra net 13. Tikslingumo dėliai turime garbės pranešti, kad tokių ALOKų šiuo metu yra tik 3 (trys): St. Catharines, Hamilton ir Winnipeg, bet turime viltį, kad ir jie greitai prisiderins ir dirbs solidariai su visa Kanados lietuviška bendruomene.

Priede: Aplinkraštis kartotekos reikalu iš 20. VII. 1951 mt., kurį reikalui esant prašome paskelbti spaudoje.

Pirmininkui pavedus:

L. Balzaras,
LOKo sekretorius.

Montreal, 1951. IX. 9 d.

Red. pastaba: Čia minėtą aplinkraštį po 2 mėn. spausdinti, atrodo, jau būtų per vėlu. Jo išspausdinimas nebeturėtų įtakos gyvenimui.

— VLIKas. — Užsienio Tarnyba išreiškė Vokietijos užsienių reikalų ministerijai padėką už greitą Lietuvos užsienio pasų vizavimo sutvarkymą, o taip pat padėką Vokietijos vyriausybei už jos iniciatyvą steigti baltų institutą.

NEBEDARYKIME KLAIDŲ DĖL ALKOHOLINIŲ GĖRIMŲ

Kiekvienas kraštas turi mažiau ar daugiau skirtingus savo įstatymus. Su tais skirtumais ir mums, čia atvykusiems, tenka susidurti bei juos patirti. Kartais neišvengiamai kaikurie nesusipratimai vien dėl to, kad atvykusieji iš karto nesame pajėgūs su vietos įstatymais susipažinti. Prie tokių skirtingų įstatymų dalinai tenka priskirti ir Kanados įstatymus, liečiančius alkoholinius gėrimus.

Kaip prisimename, mes savo krašte alkoholinius gėrimus vartojome gana plačiai. Be jų neapsiėjome nei vaišėse, nei gimimo, vedybų, džiaugsmo ir net liūdesio proga. Gėrėme ten, kur tik mums patiko, būtent savo namuose, viešuose pobūviuose net po atviru dangumi ir niekas tam netrukdė. Pagaliau galėjome jo pirkti tiek, kiek mūsų širdis troško ir tam jokių suvaržymų nebuvo ir jokių leidimų nereikėjo. Taigi alkoholio vartojimas nebuvo baudžiamas nusikaltimas. Su šita pažiūra atvykome ir į Kanadą. Kaikam iš mūsų pradžioje atrodė, jog šiuo reikalu čia yra dar didesnė laisvė, ypač kad čia taip plačiai kalbama apie neribotą demokratiją. Tikrumoje gi pasirodė priešingai. Todėl kai kam jau teko nukentėti ir vien dėl to, kad pratę alkoholio vartojimo jokiomis aplinkybėmis nelaikyti nusikaltimu ir nežinojome šio krašto tuo reikalu įstatymų. Dar ir šiandien tebedaromе kai kurių klaidų ir tai dažniasia ne iš blogos mūsų valios.

Turiu galvoje alkoholinius gėrimus, pagamintus legaliu keliu.

Pagal Kanados įstatymus svaiginančiu gėrimu laikomas kiekvienas skystis gėrimo tikslams, turįs daugiau dviejų su puse laipsnio spirito-alkoholio. Prie jų skiriami alkoholiniai skysčiai, vynas, alus ir tt.

Pagrindinis įstatymas, taikomas visai Kanados teritorijai, bet teigyvendintas tik kaikuriose srityse, yra taip vadinamas "Canada Temperence Act". Tačiau be šio bemaž kiekviena provincija tam reikalui turi dar atskirus įstatymus. Kaip pavyzdžiui Ontario provincijoje dar veikia "Liquor Control Act" ir "Liquor Licence Act". Atskirų provincijų įstatymai yra labai panašūs tik su kaikuriais nežymiais skirtumais. Todėl pagrindu pasitenkinsime paėmę Ontario provincijos, ypač kad šitoje provincijoje tirščiausiai lietuvių gyvenama.

Aplamai paėmus, negalima būtų sakyti, kad Kanadoje alkoholinių gėrimų vartojimas bei pardavinėjimas būtų laisvas, bet iš kitos pusės nebūtų galima teigti, jog tai būtų visur draudžiama. Čia yra eilė vietovių, kur alkoholinių gėrimų pardavinėjimas yra laisvas, bet yra daugelis vietovių, kur svaiginamieji gėrimai, įskaitant ir vyną su alumi, visiškai draudžiama pardavinėti. Paminėtoji laisvė arba suvaržymai kaip tik ir pareina nuo pačių vietos gyventojų. "Canada Temperence Act" suteikia teisę tai pasirinkti. Einant šiuo įstatymu, vietos savivaldybės gyventojai gali tai padaryti balsavimo keliu, kas daugelyje vietovių ir atlikta. Kur gyventojai pasisakė prieš alkoholinius gėrimus, ten veikia pasakytieji suvaržymai. Tokiose vietovėse alkoholiniai gėrimai leidžiami pardavinėti tik medicinos, chemijos reikalams arba įmonėms, kurių gamyba su tuo yra tampriai susijusi ir tai tik su atatinkamais leidimais.

Iš kitos pusės, joks Kanados įstatymas nedraudžia alkoholinius gėrimus vartoti, nors alkoholinių gėrimų pardavinėjimas kur ir būtų uždraustas. Dėl šios priežasties gyventojai praktiškai ir perkasi gėrimus ten, kur pasakytieji suvaržymai neveikia. Sakysim, kad ir kaimyninės savivaldybės ribose. Tuo būdu pasakyti alkoholinių gėrimų suvaržymai gyventojų apeinami. Tokie turi dėl suvaržymų tik tiek nepatogumų, kad yra priversti sugaišti daugiau laiko ir kelio. Vienok reikia įsidėmėti vieną labai svarbią aplinkybę, kuri taikoma visur (kur veikia draudimas ir kur ne), būtent į tai, kad

alkoholinių gėrimų vartojimas tegalimas tiktai savo gyvenamam bute.

Neprisilaikant to, baudžiama pinigine bauda (Ontario prov. iki $100, o negalint išsimokėti iki 1 mėn. arešto). Taigi alkoholį vartoti bet kur kitur, pavyzdžiui kad ir kokiam lauke ar miškely, po atviru dangumi yra draudžiama.

Kita gana svarbi aplinkybė, kuri taikoma taip pat visur, yra ta, jog

draudžiama viešoje vietoje pasirodyti girtam.

Už tai įstatymu numatyta taip pat piniginė bauda arba areštas. Kas svarbiausia, kad tiek vienu, tiek kitu atveju policija turi teisę asmenį suimti. Štai kaip tik dėl suminėtų priežasčių kaikurie iš mūsų ir yra nukentėję. O taip atsitiko, kaip tik dėl nežinojimo šios rūšies įstatymų.

Trečioji sąlyga, kuri taip pat beveik visur taikoma, yra reikiamas alkoholinių gėrimų gabenimas, būtent

nevalia nuardyti indų užpakavimus arba tai padarius, kiek pakelyje nupilti ar nugerti.

Šitoji aplinkybė, einant įstatymu, laikoma nedvejotinu įrodymu, jog alkoholis vartotas ne savo gyvenamam bute, už ką, kaip matėme numatyta atitinkama sankcija.

Kalbant apie vietoves, kur yra laisvas alkoholinių gėrimų pardavinėjimas arba kur neveikia sakyto įstatymo suvaržymai, reikia taip pat atkreipti reikiamas dėmesys dar į kaikurias aplinkybes. Kaip žinome, tokiose vietovėse alkoholiniai gėrimai, išskyrus vyną ir alų, pardavinėjami pagal attiinkamas knygutes, neva leidimus, kurie gaunami svaigiųjų gėrimų parduotuvėse sumokant $1 Ont. provincijoje, ir kurie, alkoholį perkant, ten pateikiami. Jas įsigyti ir pagal jas pirkti tegali tik asmenys, sukakę 21 metų amžiaus (išimtis taikoma tik kariškiams, jų kantinose). Perkant alkoholį į knygutę įrašoma alkoholio rūšis, jo kiekis, ir pirkimo data. Štai šitoji knygutė kaip tik ir suvaidina žymų vaidmenį alkoholinių gėrimų pardavinėjimo bei jų vartojimo kontrolėje. Pirmučiausia, einant įstatymu

su knygute galima pirkti alkoholį tik sau asmeniškai ar savo šeimai,

bet jokiu būdu ne svetimam, ar kieno nors paprašytam. Už šitokį pasielgimą yra numatyta palyginamai gana skaudi sankcija. Pavyzdžiui, Ontario provincijoje už tai baudžiama net iki 1000 dolerių arba iki 3 mėnesių arešto. Todėl šiuo atveju mes turime būti itin atsargūs. Mes kartais esame linkę šiuo atveju kitam padėti nei kiek nepagalvodami, jog už tai galime nukentėti. Ir štai kuriuo būdu. Daleiskim visai priruoštamai arba dėl kitokių susidariusių aplinkybių valstybės pareigūnas atranda pas kitą asmenį kad ir vieną degtinės bonką ir užklausia pateisinamos pirkimo knygutės. Gi neturint jos, pasėkos aiškios. Panaši istorija gali atsitikti su tokiais asmenimis, kurie perkasi degtinę pas taip vadinamus perpardavėjus. To kiais atvejais, nenorint išduoti tikrosios paslapties, ir pats pirkėjas gali nukentėti. Einant įstatymu degtinės laikytojas be pateisinamos pirkimo knygutės yra baudžiamas lygiai tokia pat bausme, kokia jis būtų baudžiamas už pirkimą degtinės kitam. Tokios pat sankcijos yra numatyta ir tam, kas perka degtinę pasinaudodamas svetima knygute, sakysim, kad ir su pasiskolinta iš savo draugo.

Nepilnamečiams knygutė alkoholiui pirkti neduodama ir draudžiama alkoholinių gėrimų pirkti.

Tačiau tokie dažnai yra linkę tai įsigyti su kitų pagalba. Šiuo atveju itin turime būti atsargūs, nes už tai gerokai baudžiama. Iš kitos pusės ir patys nepilnamečiai yra baudžiami, jei šie bando lankytis alkoholinių gėrimų parduotuvėse su tikslu įsigyti alkoholio. Jiems nevalia lankytis ne tik kad spirito ar vyno parduotuvėse, bet ir alinėse.

Kaip žinome, alkoholinių gėrimų parduotuvės šventadieniais ir dar paprastomis dienomis po 6 val. vakaro neveikia. Tačiau tuo laiku alkoholio vartotojai nešvenčia. Tokie dažniausia yra linkę mokėti už degtinę bet kokią kainą, kad tik jos reikiamu laiku gautų. Kaip tik šitą padėtį išnaudoja kaikurie biznieriai, norį iš to pralobti. Tokie perka alkoholį normalia kaina, o parduoda žymiai brangiau. Įstatymai gi su tokiais pardavėjais griežtai kovoja. Jie

baudžiami net iki vienų metų kalėjimu

Ontario prov. Be to, kalbami pardavėjai rizikuoja ir civiline atsakomybe. Jie yra atsakomingi ir už padarytus girtame stovyje nuostolius tretiems asmenims tų asmenų, kurie nelegaliai pirkosi iš jų alkoholį.

Mes naujai atvykusieji dažnai mėgstame išvykti poilsiui į gamtą, kartais net apsirūpinę viena kita bonkele. Vartoti alkoholį pobūviuose arba kitoje vietoje, už savo gyvenamo buto ribų tegalima tik su atitinkamu leidimu. Priešingai už tai galime būti nubausti, kaipo vartoję alkoholį viešoje vietoje. Atkreiptinas ypatingas dėmesys tų asmenų, kurie turi savo automobilius ir kurie važiuodami pasiima svaiginančius gėrimus. Šituo atveju itin yra pavojinga. Pirmučiausia, asmuo, sėdįs prie vairo visuomet privalo būti blaivus. Priešingai, galima netekti automobiliui leidimo ir užsitarnauti kalėjimo.

Alkoholį gi galima automobiliu ar kita priemone gabenti iš parduotuvės į savo butą arba į kitą vietą, kaip leidime pažymėta.

Kitaip toks veiksmas laikomas baudžiamu. Gi kaikuriais atvejais galima netekti net savo automobilio, o ypač tuo atveju, kai esama įtarimų dėl alkoholio pardavinėjimo.

Iki šiol daugiau kalbėjome apie alkoholinius gėrimus, kuriuos tegalima įsigyti knygute. Tačiau kaikam gali kilti klausimas, o kaip gi yra su vynu ir alumi, kuriems įsigyti dažniausiai netaikoma jokie suvaržymai. Vynas ir alus, kaip minėjome, priskaitoma prie alkoholinių gėrimų, nes turi daugiau 2½ laipsnių alkoholio-spirito. Jiems įsigyti netaikomi pirkimo leidimai-knygutės, bet

dėl jų vartojimo bei gabenimo taikoma visiškai tie patys reikalavimai arba įstatyminės normos.

Svarbiausias gal skirtumas tas, kad dėl jų nesusiduriama su knygutėmis ir jų padariniais, susijusiais dėl jų panaudojimo ar perleidimo kitam asmeniui.

Alkoholio pardavimo ir vartojimo atveju policijai yra suteikta ypatingai plačios teisės. Kaikuriais atvejais jie gali veikti savo nuožiūra, būtent daryti kratas, suimti asmenis ir tt. Kaikuriais atvejais gali daryti kratas be jokio teisminio rašto, taip vadinamo "warrant", kas kitų nusikaltimų atveju dažniausia yra būtina. Ta pačia proga yra įsidėmėtina ir ši aplinkybė, kad kaikada policijos sulaikytieji girtame stovyje, teisingumo organų parėdymu patalpinami į beprotnamį, specialų alkoholikams skyrių su tikslu atpratinti nuo girtavimo. Taigi šitam tikslui praktiškai yra pritaikomas 47 straipsnis įstatymo, taip vadinamo "Mental Hospitals Act". Pagal šį straipsnį alkoholikai atiduodami paminėtai įstaigai tiktai giminių, artimųjų bei draugų prašymu. Atrodo neįtikėtina aplinkybė, bet tai gali me įsitikinti aplankydami pasakytąsias įstaigas ir pasikalbėję asmeniškai su šios rūšies aukomis.

Bendrai paėmus alkoholinių gėrimų įstatymai kalba gana plačiai ne tik apie jų pardavinėjimą bei vartojimą, bet taip pat apie jų gamybą, leidimų išdavimą, jų kontrolę ir tt. Tačiau šiuo kartu palietėme šiuos įstatymus tik bendrais bruožais ir tai žiūrint daugiau iš praktiškosios pusės.

Adv. Jer. Valaitis.

Juo daugiau emigruoja – juo sunkiau liekantiems

Lietuvių organizacijos, BALF ir PLB Vokietijos Krašto Valdyba, visai teisingai savo pirmuoju uždaviniu laiko iškeldinti iš Vokietijos kiek galima daugiau lietuvių. Ir patys veiklesnieji lietuviai daugumoje stengiasi išemigruoti. Dabar jaučiama nauja emigracijos į JAValstybes banga Volksdeutsche titulu.

Nors toks emigracijos padidėjimas yra džiuginantis reiškinys, bet pasiliekančiųjų globai ir šalpai tai reiškia naujo vargo, kuris galbūt bus jau nebepakeliamas ir kurio jau dabar reikia rimtai susirūpinti.

Kol lietuvių bendruomenė Vokietijoje buvo didesnė, ji pati galėjo geriau pasirūpinti savo seneliais, ligoniais ir kitais suvargusiais tautiečiais. Daug yra tokių, kuriais seniau rūpinosi pati šeima, jos sveikieji nariai. Vis dažniau pasitaiko, kad, neberasdami kitos išeities ir nudelsę savo emigraciją kiek galėdami, sveikieji šeimos nariai palieka savo ligonius ir senelius Vokietijoje, o patys išemigruoja. Jie visi paliekami vis mažėjančios lietuvių bendruomenės globai.

Seniau, kai atskiri bendruomenės vienetai buvo dideli ir juose buvo pakankamai veiklių ir sumanių žmonių, mūsų visuomenės ir šalpos centrinės įstaigos turėjo didelius darbuotojų štabus. Nors dabar didesnės lietuvių bendruomenės baigia nykti, bet vienetų skaičius ne tik nemažėja, bet nuolat didėja.

Iki 1948 m. anglų zonos ligoniai lietuviai buvo sukoncentruoti septyniose sanatorijose bei ligoninėse. Jų globa ir šalpa nebuvo taip sunki, nes centrui reikėjo aptarnauti tik 7 vietoves, o ir pačios vietinės lietuvių bendruomenės duodavo namaža laisvanorių globėjų, be to, čia pat gyvenančios sergančiųjų šeimos irgi rūpindavosi savaisiais.

Dabar sergantieji lietuviai išsklaidyti ne septyniose, bet keturiasdešimt septyniose ligoninėse. Jų šalpa ir globa rūpinasi tik lietuvių šalpos organizacijų centrai. Lietuvos Raudonojo Kryžiaus kai kur labai veiklūs skyriai visai susilikvidavo ir LRK išėjo iš šalpos organizacijų gretų. Beliko BALFas ir naujai įsteigtas CARITAS. Šių organizacijų centruose, kur seniau, kai darbas buvo daug lengvesnis, dirbo dešimt darbuotojų, dabar tedirba vienas arba du. Jeigu kurio ligonio šeima dar ir liko Vokietijoje, tai dėl visiško suvargimo ir dėlto, kad vokiečių globojamas lietuvis ligonis talpinamas į ligoninę kur nors keliasdešimt kilometrų ar net daugiau atstume, visai nebegali juo pasirūpinti.

Nors tokia padėtis visų sunkiausia yra anglų zonoje, bet ir amerikiečių zonoje jau kuris laikas amerikiečių įstaigos daro visa ką tik gali, kad išsklaidžius lietuvius po visą zoną galimai mažomis grupėmis arba net pavieniui. Jau dabar tą patį vargą jaučia ir amerikiečių zona.

Ligonių, o ypač senelių tarpe yra nemaža lietuvių nemokančių vokiškai. Yra, deja, net tokių, kurie nemoka nei skaityti nei rašyti. Toks ligonis ar senelis seniau gyvendavo didelėje lietuvių bendruomenėje ir visiškai net nejausdavo kokių nors sunkumų dėl svetimos kalbos nemokėjimo. Dabar būna atsitikimų, kad tokie neraštingi ir tik lietuviškai mokantieji ligoniai atsiduria pavieniui kur tolimoje ligoninėje.

Šalpos organizacija neturi žmogaus, kuris galėtų dėl to vieno ligonio sugaišti dvi dienas kelionėje ir neturi pinigų jų kelionei apmokėti. Nei laišku nei laikraščiu to žmogaus nepaguosi, nes nemoka skaityti ir apie jį net nesužinosi, nes nemoka rašyti. Bodenteicho senelių prieglaudoje, išemigravus seniūnui, liko visa lietuvių grupė, kurių nei laiškais, nei aplinkraščiais, nei siuntiniais nebuvo galima pasiekti, nes jų tarpe nebuvo nei vieno raštingo lietuvio.

Daug yra seniūnijų, kurios laikosi tik vieno seniūno dėka. Tas pasišventėlis aptarnauja kelioliką kilometrų aplinkoje išsisklaidžiusius lietuvius ir juos suburia į lietuvišką bendruomenę. Jam susirgus, išsikėlus ar išemigravus, seniūnija visai dingsta. Neįmanoma rasti kito tokio žmogaus, o be seniūno tarpininkavimo centras negali pasiekti visų tos seniūnijos narių. Taip išnyko nemaža seniūnijų ir net dideliuose centruose, kaip Dortmund ar Blomberg, dėl tų pačių priežasčių pakibo ore didelės, keliasdešimt žmonių seniūnijos.

Dabar, pakilus emigruoti ir didesniųjų stovyklų šviesuomenei, pasiliks be tinkamos vadovybės net pačios didžiosios lietuvių bendruomenės. Be to, BALFe ir Krašto Valdyboje kas kart dažniau melduojasi pavieniai lietuviai ar pavienios šeimos. Jų globa, aprūpinimas žiniomis, nurodymais ir šalpa, sudaro neišsprendžiamą problemą, nes suglaudus porą šimtų tokių pavienių į seniūniją ir pavedus ją vadovauti vienam asmeniui centre, jos administravimo išlaidos sudarytų kokius 500 DM mėnesiui, o pajamų ir solidarumo mokesčių gal 30 DM, nes seneliai ir ligoniai nuo mokesčių atleidžiami.

Svarbiausias šalpos elementas yra pinigas, ne seni rūbai ir kokie riebalai bei kiti maisto produktai. Jeigu reichsmarkėmis gyvenant buvo gera ir siuntinį gauti, tai tik todėl, kad dalį gerybių kiekvienas galėdavo paversti pinigais. Dabar siuntinių įgabenimas, ypač vertingų produktų, kaip kava ir arbata, yra suvaržytas. Daug kam iš ligonių, sergančių pav., skilvio liga, reikalinga ne maistas kaipo toks, bet šviežias ir įvairus maistas. Gavęs iš užsienio kiaušinių bei pieno miltelių ar net sviesto, toks ligonis iš jų neturi tiesioginės naudos, nes negali tų produktų kitaip suvartoti. Ir ligoninėje gulint reikia kad ir kukliausiai gyvenant tam tikrų dalykų, kurie gaunami tik už pinigus. Todėl ateities šalpa turi pirmoje eilėje eiti pinigais, ko iki šiol beveik nebuvo.

Spėjama, kad Vokietijoje liks 5000 lietuvių. Iš jų tikrai bus nedarbingų ir globos reikalingų 4500, jei nedaugiau. Tai yra milžiniškas elgetynas, paliktas saujelei dar veiklių Vokietijoje pasiliekančių lietuvių globai.

Šitą, beveik beviltišką būklę galima pataisyti dviem būdais:

a. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė turi susirūpinti Vokietijoje likusių tautiečių likimu ir organizuoti nuolatinę jų paramą pinigais.

b. Visos lietuviškos organizacijos turi daryti ką gali, kad sukoncentruoti išblaškytus lietuvius į galimai didesnius vienetus.

PLB VKV Inform.

Dėl kelionių iš Kanados į JAV

BALF pirm. prof. kan. J. Končius įteikė memorandumą Valst. Departamentui dėl palengvinimų Kanadoje įsikūrusiems tremtiniams gauti leidimą įvažiuoti į JAV aplankyti gimines. Memorandumus pasiuntė taip pat JAV ambasadai Otavoje ir kaikuriems JAV konsulatams. Memorandumuose nurodoma, kad tremtinių politinis ištikimumas bei baudžiamasis tyrimas jau tiek tikrintas jiems išvažiuojant iš IRO stovyklų, kad dar vienas tikrinimas, kuriam sugaištama daug laiko, yra beprasmis.

Kaip "TŽ" jau buvo rašyta, kan. Končius, prieš keletą savaičių lankydamasis Kanadoje, Otavoje tuo reikalu kalbėjosi su JAV-bių ambasadoriu ir išsiaiškino, kad įvažiavimo į JAV vizų davimo tvarka yra nustatyta ne įstatymo, bet Valstybės Departamento potvarkiu, tad jo paties gali būti ir pakeista. O dabartinis reiškinys, kad vizų neišduodama kartais ir per 6 mėn., priklauso nuo to, kad apie prašantįjį žinios renkamos ir tame krašte, iš kur jis atvyko į Kanadą. Tai pareikalauja daug laiko, o žmonėms sudaro daug trukdymų.

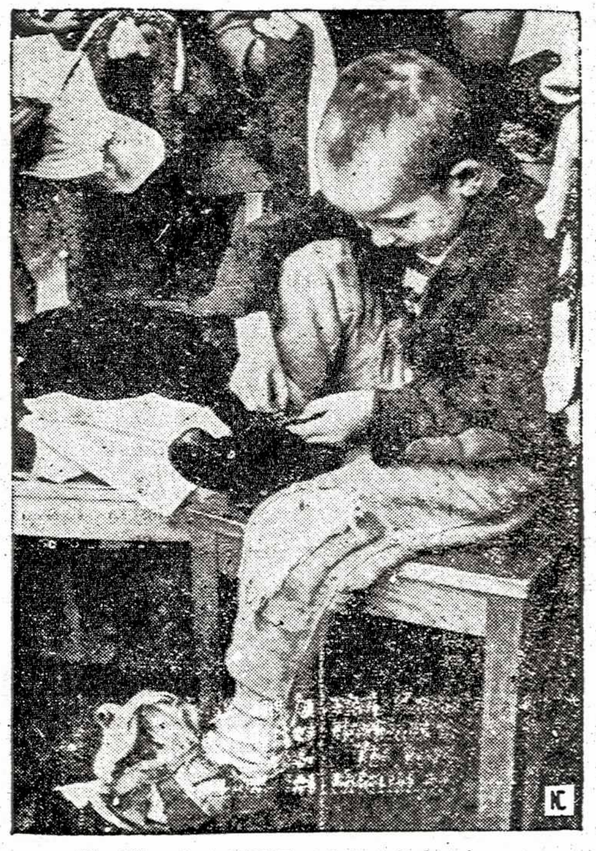

Jis džiaugiasi BALFo prisiųstais batais

AR NEREIKĖTŲ KANADIEČIAMS PRISIJUNGTI?

LIETUVIAI GALĖTŲ IMITIS INICIATYVOS

"Kai du stos, visados daugiau padarys; viens padės, kits pridės, draug tolyn varys" — bylojo senasis Jakštas.

Kanadoje turime antibolševikinį frontą. Ir lietuviai ten įeina.

1946 metais JAV susiorganizavo Rytų ir Cenrinės Europos kilmės Amerikiečių Federacija. Šiandien, sakoma, devynios tautybės yra susibūrusios po federacijos spalvomis, kuri savo tikslu numato "kiekvieną pastangą ir priemonę rusiškojo imperializmo sunaikinimui, kuris kitaip yra neapsakomas pavojus Vakarų civilizacijos moraliniams ir intelektualiniams pagrindams". Įsisteigusi prieš 5 metus, tuoj po karo, federacija iškėlė viešumon rusiškąjį imperializmą, bet to laiko amerikiečių tautos nuotaikos buvo kitokios.

Paskutinįjį balandį federacija vėl susirinko Niujorke ir persiorganizavo taip, kad kiekvieną tautybę atstovauja jos tautinės grupės aukščiausias organas. Taip lenkus atstovauja Amerikos Lenkų Kongresas, Lietuvius — Amerikos Lietuvių Taryba, ukrainiečius—Ukrainiečių Kongreso Komitetas vengrus — Amerikos Vengrų Federacija, kuri paskutiniuoju laiku ypač pasižymėjo savo pikietais prieš Maliką ir Gromyko. Be šių minėtų tautybių, centrinėn federacijon įeina slovakai, vieni iš organizatorių, gudai, karpatiečiai, kroatai, serbai, latviai, estai, čekai, rumunai ir bulgarai. Tuo būdu apie 25 milijonai amerikiečių, kurių dauguma į šį kraštą atvyko praėjusio šimtmečio pabaigoje, galėtų tarti veiksmingą žodį prieš rusiškąjį, ar būsimąjį vokiškąjį imperializmą. Jau šiuo metu federacija yra tapusi viena didžiausių ir įtakingiausių Amerikos antikomunistinių organizacijų.

Federacijos tikslai labai derinasi su kanadiečių antibolševikinio fronto šūkiais. Pagrindinis abiejų tikslas—suvienyti minėtos kilmės "amerikiečius" vieningai kovai prieš Sovietų Rusijos ekspansionizmą, kad išsaugojus "mūsų gyvenimo būdą ir visą laisvąjį pasaulį". Federacija dar skiria labai didelį dėmesį psichologinio karo metodams ir pogrindžio judėjimui jų kilmės narių kraštuose, atatinkamai veikiant JAV-bių vyriausybę.

Paskutiniame susirinkime federacijos organizuotojai patvirtino naujai reorganizuotą federacijos vykdomąjį sekretoriatą Vašingtone, kurio generaliniu sekretoriu yra Joseph A. Jackovics — FACEED, 1624 Eye St., N.W., Washington, DC.

Tad ar nebūtų tikslu kanadiečiams prisijungti prie "Faceedininkų"? Mūsų energingieji veikėjai, suorganizavę praėjusiais mėnesiais vykusias demonstracijas prieš rusiškąjį imperializmą, galėtų šią mintį kuo plačiausiai paskleisti kitų tautybių tarpe. Tikras dalykas, jog mūsiškiams į talką, jei paprašytų, tuoj ateitų LAIC savo vertingais patarimais.

Almus.

TYLINČIŲ MILIJONŲ KALBA

Atleisti iš nelaisvės vokiečiai karininkai, paraginti Sovietų pareigūnų "pasakyti tikrą tiesą apie Sov. Sąjungą", parašė knygą, pavadintą "Das Land der stummen Millionen", kurią išleido Katzmanno leidykla Tuebingene. Joje įrodinėjama, jog krašte yra tokia didelė opozicija, kad tik reikia stebėtis, kaip jis ligi šiol išsilaikė nesusprogęs. Bet taip atrodo tik iš paviršiaus pažiūrėti. Dabar jau ir Vakarai supranta, jog viena vidaus opozicija sovietinės sistemos iš vidaus neišsprogdins. Kiekvienas žino, kad visų, kurie eina prieš kom. valstybę laukia tikra mirtis. Pati sov. sistema taip organizuota, jog net karo atveju iš esmės niekas nepakitės. Rusijaj žino, kad jei nori savo sistemą išlaikyti, turi vesti karą.

Sprendimas, kad Sovietų Sąjunga turės neišvengiamai su Vakarais kariauti jau seniai padarytas.

Tas nuolatinis nervų ar šaltasis karas bus paskelbtas atviru ginklų karu tada, kai raudonoji armija bus pakankamai apginkluota ir svetimuose kraštuose esanti V-ji kolona kiek reikiant pajėgi atlikti savo diversinį darbą. Sov. Sąjungos stiprumo negalima vertinti tik iš divizijų skaičiaus, bet apie jį reikia spręsti iš to pavojaus, kurį sudaro komunizmas visame pasaulyje. S. Sąjunga gali būti sėkmingai įveikta tik tada, kai komunizmas bus išrautas su šaknimis visur ir kom. partijos nesudarys nė viename krašte komunistinio imperializmo avangardų. Nors bedarbiai Vakaruose geriau gyvena už sovietų darbininkus, tačiau tikrasis komunizmo pavojus ten bus pašalintas, kai bus kaip reikiant išspręstos socialinės problemos ir įvykdytas socialinis teisingumas.

Tokia tų tylinčių milijonų neįprasta kalba apie sovietinę realybę.

Nėra Rusijos tautų – yra tik rusų tauta ir Rusijos pavergtos tautos

Rusų emigrantų kūrinys Amerikos Komitetas Rusijos Tautoms Išvaduoti nesenai paskelbė siekiąs ryšių su kitų tautybių organizacijomis, siekdamas suderinti antibolševikinę veiklą. Į tai atsiliepė ABN centras, rugpiūčio 24 d. Miunchene suorganizavęs spaudos konferenciją, kurioje 33 spaudos agentūrų atstovams buvo išdėstyta, kad rusai negali kalbėti visų Sovietų Sąjungos kankinamų tautų vardu, bet tik vien rusų vardu, kad jų keliamas šūkis bendro bolševikų pavergtųjų tautų išsivadavimo yra taip pat rusiškas imperializmas, kad pavergtosios tautos siekia ne kitokio režimo Rusijoje, bet visiško išsivadavimo iš bet kokios Rusijos valdžios, kad Rusija gali likti etnografinėse ribose su 80 milijonų gyventojų, o 120 milijonų kitų tautų turi sukurti savas valstybes. Kova vyksta, skelbiama ABN rezoliucijoje, ne už išvadavimą iš bolševizmo Rusijos tautų, bet už pavergtųjų tautų išvadavimą iš bet kokio režimo rusiškosios okupacijos, už rusiškojo tautų kalėjimo suardymą, o Komitetas Rusijos tautoms išvaduoti yra tik apgaulė pasauliui suklaidinti, norint išgelbėti rusiškąją imperiją, nes nėra Rusijos tautų, o yra tik rusų tauta ir jos pavergtosios tautos.

Ryšy su tais pareiškimais žurnalistai pateikė visą eilę klausimų dėl numatomo Rusijos imperijos paveldėjimo bei ateities santykių. Į juos atsakinėjo ABN Centro Komiteto atstovai.

— **Vašingtonas.** — JAV ambasadorius Kirk iš Maskvos grįžta ir daugiau ten nebevyksiąs. Jo įpėdinis dar nežinomas.

IŠ PAVERGTOS TĖVYNĖS

Veda ALMUS

Lietuvoje apgyvendina korejiečius

"Tremtis" rašo gavusi naujų informacijų iš Lietuvos, kad į Kėdainių apskrities kolchozus atvežta ir apgyvendinta 40 šiaurės korejiečių šeimų ir 200 vaikų, karo išblokštų iš savo tėviškių. Galimas dalykas, kad tokių nuo karo nukentėjusių korejiečių atgabenta ir į kitas Lietuvos vietas.

Padidino kolchozininkų mokesčius

AP pranešą, kad rugsėjo 3 d. Maskvoje paskelbtas naujas potvarkis, padidinas kolchozininkų asmeniškų pajamų mokesčius. Pasirodo, kad mokesčiai imami ne vien nuo viso kolchozo, bet ir nuo kolchozininkų pajamų, įskaitant uždarbį ir pajamas iš savojo sklypelio bei gyvulių. Iki 2000 rublių metinių pajamų buvo imama 11%, o pagal naująjį potvarkį bus imama 12%. Aukščiausias mokestis — net 48% — imamas nuo 8000 rublių ir daugiau metinių pajamų.

Nenuostabu, kad iš kolchozų Sovietų Sąjunga gauna net 60% visų savo biudžetinių pajamų.

Kolchozo pagaminami produktai, valdžios paimti pardavinėjami bent keturgubai brangiau. Kadangi kolchozininkams duonos neužtenka, tai pirkdami iš krautuvių, jie turi mokėti bent 4 kartus brangiau, kaip buvo sumokėta kolchozui.

Rusai agronomai kontroliuoja LTSR derliaus nuėmimą

B. Danilov ir P. Černov partijos buvo specialiai paskirti sekti derliaus nuėmimą vienoje iš penkių "atsilikusių" respublikų — Lietuvoje.

Gausus aktorių prieauglis

Nors po rusifikacijos priespauda, vaidinant sovietiškas komedijas sovietiško gyvenimo tragedijoje, LTSR Dramos studiją šiais metais baigė būrys aktorių. Liepos 9 d. Vilniaus Dramos Studijos 3-jo kurso studentai atliko spektaklį N. Djakonov, 6 pav. komediją "Vestuvės su kraičiu". Grupės vadovu buvo "LTSR nusipelnęs artistas" J. Siparis, o kursų vadovu A. Kernagis. Spektaklyje dalyvavo absolventai: N. Strazdūnaitė, E. Danilevičiūtė, S. Makauskas, A. Saulevičius, I. Leonavičiūtė, H. Sablevičius, V. Verikas, A. Merkevičius, P. Pečeliūnas ir kit.

Pasisekusi "Mazepos" premjera

Per tarybinius metus sovietai LTSR sugebėjo pastatyti vos dvi operas — atnaujinti "Borisą Godunovą", už kurį LTSR teatras tuoj pat gavo stalininę premiją, ir kovo 27 P. Čaikovskio "Mazepą". Pastatymui vadovavo J. Grybauskas, dailininkas — P. Jeršovas, dirigentas — prof. M. Bukša, chormeisteris — J. Dautartas. Pagrindinius vaidmenis atliko — J. Petraškevičiūtė, J. Stasiūnas, K. Gutauskas, Z. Paulauskas, A. Lietuvininkas ir kt.

● "Tiesos" konkursas parašyti apsakymą apie Rusų tautos paramą lietuvių tautai neranda, matyt, kandidatų, nes pratęstas iki rugpiūčio 1 d. Drg. Yla iš "Liūdnojo Balso", matyt, mūsų siūlymo laimėti 5000 rublių nepaklausė.

● Vilkaviškyje šiuo metu darbuojasi Lietuvių Kalbos Instituto surengtoji mokslinė ekspedicija tarmėms tirti. Vadovauja J. Senkus.

● Kaune ir Vilniuje lankėsi su gastrolėmis Leningrado Dramos teatras.

LTSR statybų trūkumai ir priežastys

Planai skambūs tarybinių planuotojų, bet gyvenimo realybė, tradicinė rusiška korupcija, juos paverčia dažnai menkaverčiais popieriaus lakštais. Panašiai ir čia. LTSR Statybos ministerija antrojo 1951 m. ketvirčio planus teįvykdė 94%. Normaliai turėtų būti bent 150%. "Visa eilė statybinių organizacijų LTSR iš mėnesio į mėnesį žlugdo planus, dirba su nuostoliais, nekovoja dėl kokybės", informuoja mus patikimi LTSR žinių šaltiniai.

"Tiesoje" jau nekartą buvę kritikuoti mūsų statybininkai už blogą darbą atstatant sostinę, tačiau niekas jokių išvadų nepadaręs. Gautos iš broliškųjų respublikų mašinos dažniausiai nenaudojamos(?). Mūrininkai verčiau pasiimą plytas nuo žemės rankomis negu naudoją tarybines mašinas. Nusikalstamai užvilkinta tokios statybos kaip mokslininkų namai, kinas "Pergalė". Jau seniai turėjo būti užbaigta LTSR Dramos Teatro statyba, tačiau darbas vis užvilkinamas, statybininkus permetant į kitas statybas. "Dėl blogo darbo dažnai net reikia iš naujo perdirbti" — rašo "Tiesa", liepos 29 d. Kaip, pav., nurodomas "Pergalės" teatro parketo sudėjimas prieš užbaigiant tinkavimą. Statyboms Vilniuje vadovaująs trestas turėjęs per šių metų pirmąjį pusmetį 1 milijoną 200 tūkstančių rublių nuostolių!

Statybos taip pat labai dažnai susitrukdančios ir nelaiku pristatomos statybinės medžiagos, už ką atsako LTSR statybų ministerija, ruso ministerio vadovaujama (Nikolai Andriejevič Liubimcev). Virš 8 milijonai plytų, 1.800 to kalkių trūkumas uždelsė svarbias LTSR statybas. Žinoma prisimenant, jog visa pirmenybė atiduodama karinėms konstrukcijoms.

LTSR tarybinių architektų, daugumoj rusų, lygį tinkamai apibūdina žinutė, jog Gedimino gatvėje statomo namo planai statybos metu buvo kelis kartus pakeisti! Tie patys architektai Konarskio g. Vilniaus gimnazijai parengę tokius kanalizacijos planus, jog sistemą pradėjus naudoti paaiškėjo, jog ji gulinti žemiau miesto ir todėl išmatos užliejo naujutėlę gimnaziją. Gimnazijos atidarymas turėjęs būti atidėtas.

Vilniaus Mokslininkų namų fasadui medžiaga buvo užsakyta net iš Uralo, ko pasekoje pritrūko pinigų ir užbaigimas neišsprendžiamai užsidelsė.

Bolševikai nusprendė, jog dėl to visko buvo kaltas netinkamas statybininkų politinis — masinis pasiruošimas... O mums atrodo, jog jie kaip tik turi perdaug to politinio "švietimo", užtat taip ir dirba...

● Nuostabūs dokumentai "Lietuvos centraliniame archyve, kuriais buvo "demaskuoti" anglosaksų imperialistiniai tikslai Pabaltijy, Lietuvoje jau paskelbti. Liepos 26 d. panašūs dokumentai "atrasti" Rygos centraliniame archyve ir paskelbti "latvių tautai". Turbūt, neilgai trukus jie atsiras ir Estijoje. Viskas planingai. Ir šis planas bus įvykdytas virš 500% tėvo ir mokytojo garbei.

● Kauno Medicinis Institutas šį pavasarį išleido 42 vaistininkus ir 50 stematologų, kurie buvę išsiųsti į provinciją ir kolūkius.

WELLAND, Ont.

Apylinkės lietuvių žiniai, informacija

Į š.m. birželio 17 d. pasiųstas Apylinkės lietuvių priimtas rezoliucijas Kanados premjerui, Jungtinių Tautų Org., Žmogaus Teisių Komisijai ir nuorašus VLIKui, gauti atsakymai iš Kanados premjero ir Užsienių Reikalų ministerijos, kuri pažymi: "Galite būti tikri, kad Jūsų rezoliucija prieš Lietuvos okupaciją ir lietuvių trėmimą bus panaudota iškilus kiekvienam Lietuvos klausimo sprendimui".

JTO Žmogaus Teisių komisijos pirmininkas atsakyme rašo, kad Wellando pasiųstoji rezoliucija bus iškelta sekančių JTO posėdžių sesijoje, rėmuose: paruoštos Ekonominių ir Socialinių reikalų komisijos rezoliucijos 75(v) prie kurios kaip dokumentas seks Wellando rezoliucija, eilės numeriu E1259. Be to, minėtos rezoliucijos nuorašas įteiktas Sovietų Rusijos vyriausybei.

VLIKo pirmininkas p. M. Krupavičius už pasiųstas rezoliucijas ir aktyvų prisidėjimą prie Lietuvos išlaisvinimo darbo, dėkoja ir prašo ALOKą perduoti VLIKo sveikinimus visiems apylinkės tautiečiams.

Antrą kartą ALOKo kviestame Wellande tėvų susirinkime š.m. rugpiūčio mėn. 5 d. išrinktas tėvų komitetas: pp. Blužas, Bersenienė ir Ramanauskienė. Jų tikslas, bendradarbiaujant su ALO Ku, parapijos klebonu ir mokyklinio amžiaus, turinčiais vaikų tėvais, įsteigti šeštadienio lietuvišką mokyklą Wellande.

ALOKas tiki, kad bendrai dirbant bus galima pasiekti teigiamų rezultatų ir mokykla pradės veikti mokslo metams prasidėjus.

ALOKas iš kasos paskyrė KLB Centro LOK Montrealyje $30 pašalpą organiciniams reikalams ir $25 Lietuvių Gimnazijai Vokietijoje. **Wellando ALOKas.**

Hamilton, Ont.

Tautos šventės minėjimas

Šventės minėjimas pradėtas rugsėjo 9 d. 11 val. pamaldomis liet. Aušros Vartų parapijos bažnyčioje. Jas laikė ir tikrai artimą ir mielą tremtinio širdžiai pamokslą pasakė klebonas kun. Dr. J. Tadarauskas.

Po pamaldų atgiedota, už krituosius kovose dėl Lietuvos laisvės, "Libera".

Per sumą surinkta Lietuvių šeštadieninei mokyklai paremti 101,02 dolerių.

Iškilmingas T. šventės minėjimas pradėtas 18 val. Vengrų parapijos salėje. Jį suruošė KLB Hamiltono Apylinkės valdyba. Atidarė v-bos pirm. p. St. Naikauskas. Toliau sekė p. Sudiko paskaita. Joje prelegentas nusakė šios šventės prasmę ir pakartotinai kvietė lietuvius "nusikratyti dulkėmis, kurios jau storu sluogsniu apgulė mūsų dvasią".

Meninėje dalyje pirmiausia išgirdome mažytę Latauskaitę, kuri, pagal jos amžių, puikiai padeklamavo Gailiaus "Be Tėvynės" ir Vytės Nemunėlio "Mes ne lapai". Dvylikametė pianistė Šukytė gražiai paskambino Bethoveno "Bagatelles".

Toliau sekė ilgai hamiltoniečių lauktas pasirodymas tautinių šokių grupės, kuriai vadovauja p. Brechmanienė. Žiūrovai, senai jau bematę tautinius šokius, sukėlė tokią plojimų audrą, kurios ir pasižymėjęs menininkas pavydėtų! Šokių tarpe p. Dauguvietytė-Kudabienė su giliu įsijautimu padeklamavo Brazdžionio "Šiaurės pašvaistė".

Meninė programos dalis baigta, pranešėjos žodžiais "greitomis sudarytu p. Dauguvietytės-Kudabienės ir p. V. Dargio duetu" — M. Petrausko "Vakaras" ir Tallat-Kelpšos "Oi berneli vienturi". Meninę dalį paruošė ir patraukliai pranešinėjo p. Kudabienė. Duetui akompanavo p. V. Babeckas.

Minėjimas baigtas Apyl. V-bos pirm. žodžiu, po kurio sekė Tautos Himnas. Prie įėjimo Bendruomenės v-bos reikalams suaukota $140.

Bendra šio minėjimo išvada: programa nors ir kuklutė, bet suprantama ir patraukli plačiajai lietuviškai visuomenei. Iš besiskirstančiųjų lūpų tik pagyrimus Bendruomenės V-bai tegirdėjai! Tik vienas mažytis priekaištėlis — minėjimas pradėtas pusvalandžiu vėliau, negu buvo skelbta.

— V. Jakovickas iš TF Kanadoje Hamiltono Atstovybės dėl asmeniškų priežasčių nuo š.m. rugpiūčio 27 d. pasitraukė. Į Atstovybę nuo rugpiūčio 31 d. įėjo p. inž. Svilas Juozas Jis šiuo metu maloniai sutiko eiti iždininko pareigas.

Ponas Jakovickas Vacys, nors ir trumpai, bet su dideliu atsidėjimu dirbo lėšų tautiniams reikalams organizavimo darbe už ką jam pariklauso lietuviškos Hamiltono visuomenės padėka.

Sk. St.

Ateitininkų susirinkimas

Rugsėjo 23 d., 5 val. p.p., 113 Cannon St. E. (Grajauskų name) įvyks visuotinis Hamiltono ateitininkų susirinkimas. Nariams dalyvavimas būtinas, prašom atsilankyti ir prijaučiančius.

SUDBURY, Ont.

Tautos šventė Sudbury buvo atšvęsta rugsėjo 9 dieną. Pamaldas atlaikė ir šventei pritaikytą pamokslą pasakė liet. kolonijos kapelionas, ragindamas padėti pavergtai tėvynei tuo, kuo galima dabartinėse mūsų gyvenimo sąlygose: malda, už tautos išlaisvinimą, kovojančių veiksnių rėmimu, lietuvybės palaikymu jaunimo tarpe, o ypačiai rūpinantis, kad būtų tikrai gausus mūsų tautos prieauglis.

Mokyklos vakaras įvyks rugsėjo 29 dieną, šeštadienį, Donavan rajone, Kathleen St. 251, Kroatų salėje. Bus meninė dalis, kurią šį kartą išpildys vien suaugusieji, šokiai, veiks pilnas bufetas su alučiu ir kitokiais gėrimais. Maloniai kviečiame visus Sudburio ir kitų kolonijų lietuvius ir lietuvių draugus gausiai dalyvauti ir tuo būdu paremti lietuvišką mokyklą. Paskutiniu laiku yra atvykę nemaža naujų lietuvių iš Anglijos, Belgijos ir Prancūzijos, tai bus kaip tik labai puiki proga susipažinti ir pabendrauti. Pradžia 5 val. p.p. Šokiams gros geras orkestras. Ruošia mokyklos tėvų komitetas ir mokytojai.

Alfonsas Gudaitis, pasižymėjęs ledo rutulio sportininkas, neseniai atvyko su šeima iš Belgijos į mūsų koloniją. Liege laimėjo ne tiktai pirmą vietą kaipo geriausias ledo rutulio vartininkas, bet ir aukso medalį. Vietos dienraštis "The Sudbury Daily Star" net dvi dienas iš eilės apie jį rašė ir įdėjo nuotraukų, kurių viena su Max Silverman, Sudburio Wolves ledo rutulio vadovu. M. S. užangažavo A. Gudaitį vartininku. Be ledo rutulio mūsų tautietis yra taip pat krepšinio, šachmatų ir kitų sporto šakų mėgėjas. Nuoširdžiai linkime sėkmingai garsinti Lietuvos vardą.

Nauja gimnazija. Rugsėjo 9 d. vienuoliai bazilijonai, kurių centras yra Toronte, atidarė berniukų gimnaziją. Į atidarymo iškilmes atvyko iš North Bay mons. R. H. Dignan D.D., titularinis Sault Ste. Marie vyskupas.

— Kun. Aug. Sabas, mūsų kapeliono brolis, aplankęs Kanadoj ir JAV gyvenančius gimines ir draugus, rugsėjo 11 d. "Montcalm" laivu iš Montrealio išplaukė atgal į Lisaboną, kur mokytojauja saleziečių amatų mokykloje ir dėsto anglų kalbą kunigų seminarijoje.

— Juozapaičiai nusipirko automobilį ir žemės sklypą prie ežero, kur ateinantį pavasarį statysis vasarnamį.

— Bagdonai ir Tikniai nusipirko namus. **Sudburiškis.**

Papildymas

"TŽ" Nr. 36 paskelbtame sudburiečių aukojusių tremtiniams paremti sąraše per klaidą aukojusių po $1 tarpe yra iškritusi A. Rackevičiaus pavardė. Atsiprašome.

Dėmesio Hamiltoniečiai! !

Š. m. rugsėjo mėn. 22 dieną, 19.30 val.
"DAINAVOS" salėje ANTRIEJI ŠIO

RUDENS ŠOKIAI

PROGRAMOJE:
Vieno veiksmo komedija ir pora plastinių šokių.
Šokiams gros "AIDAI" su naujom jėgom.
Bufete stiprūs ir gaivinantieji gėrimai.

Kviečiame visus hamiltoniečius lietuvius ir iš apylinkių skaitlingai dalyvauti.

L. Kat. Mot. Dr-jos, Hamiltono skyrius.

Iš lietuviškojo pasaulio

JA VALSTYBĖS

BALFo pirmininkas prof. kan. J. Končius pasiuntė laišką prezidento patarėjui J. R. Steelman, prašydamas pasirūpinti, kad būtų pakeistas potvarkis, draudžiąs į karo pramonės įmones priimti ne krašto piliečius. BALF pirmininkas prašo, kad tas potvarkis būtų peržiūrėtas ir pakeistas ta prasme, kad Amerikai ištikimieji naujakuriai galėtų būti priimami į karo pramonę be ypatingų trukdymų, ypač specialistai. Ta proga BALF pirmininkas nurodo, kad daugelio tų pačių naujakurių sūnūs jau dabar tarnauja JAV kariuomenėje, tad nelogiška tėvus išskirti, neleisti jiems prisidėti prie Amerikos krašto apsaugos stiprinimo.

Min. Žadeikis — prieš VLIKo ir p. Lozoraičio pasitarimus pasiuntė abiems pusėms telegramas, sveikindamas pasitarimus ir nurodydamas, kad lietuviškoji visuomenė ir kiti suinteresuoti veiksniai laukią, kad būtų susitarta dėl vieningos Lietuvos laisvinimo veiklos.

Gaila, kad mūsų diplomatai po p. Lozoraičio viešo pareiškimo nepasisakė ar ten buvo suglaustas ir jų nusistatymas ar tik vieno p. L. Kai į visuomenę mestas šūkis, kad VLIKas nesusišneka su diplomatais, šis reikalas turėtų būti paaiškintas.

LAIC direktorius p. K. R. Jurgėla, perėmęs "Voice of America" lietuviškų programų vedėjo pareigas, iš LAIC atsistatydino. LAIC vedėjos pareigos pavestos ilgametei tarnautojai M. Kižytei.

WINNIPEG, Man.

Naujasis Winnipego arkivyskupas Pocock

jau atvyko į Winnipegą ir pradėjo eiti pareigas. Reporteriams jis pareiškė, kad džiaugiasi galįs likti Vakarų Kanados katalikų tarpe. Naujasis arkivyskupas yra tik 45 mt. amžiaus.

— Rugsėjo 9 d. Wpg. lietuviai minėjo Rugsėjo 8 d. Tautinę šventę. Minėjimą atidarė B-nės skyriaus kult. reik. atstovas p. J. Činga, pakviesdamas skaityti paskaitą p. V. Rutkauską. Meninėje dalyje ponia Yčaitė-Janek paskambino pianinu 2 kūrinius, vaikučiai padeklamavo eilėraščių, p. Šopaga grojo akordeonu ir p. Strikaitis padainavo solo, pianinu pritariant p. Šopagai, dvi dainas. Įeinant buvo renkamos aukos Tautos Fondui. Pertraukos metu p. Liaukevičius kvietė visus gausiai paremti T. Fondą.

— Mokslo metams prasidėjus prasideda įvairūs kursai norintiems išmokti anglų kalbą arba kokią nors specialybę. Naujoje Technikos Mokykloje, Notre Dame ir Wall g. kampe, kursai vyks kiekvieną vakarą. Bus mokoma automechanikos, namų statybos (dailidės), metalininkystės, braižybos, elektrotechnikos, prekybos, siuvinėjimo, namų ruošos, paišybos, pramonės ir krautuvių darbo. Užsirašyti galima iki rugsėjo 17 dienos.

— Vet. gyd. Dr. Vidugiris išvyksta studijoms, kurias baigęs gaus liet. gyd. teises Kanadoje. Studijuos Guelph, Ont. Veterinarijos Akademijoje. Kartu su juo išvyksta ir jo žmona. Linkime studijas baigus vėl sugrįžti į Winnipegą.

— Bujokus aplankė jų dėdė Tomas Podliaskis iš Elmhursto, Ill. Viešėjo 1 savaitę.

— Wpg. mieste jaučiama darbų stoka. Šiais metais žymiai sumažėjo statyba gyv. namų. Daug lietuvių išvyko miškų darbams.

— Nežiūrint lietingų dienų derliaus nuėmimą farmeriai skubina, nes šių metų derlius yra labai geras.

L. Vyčių seimas Niujorke įvyko rugsėjo 7-9 d. Paskutinę dieną seimo dalyviai dalyvavo ir Mindaugo krikšto 700 metų minėjime Šv. Patriko katedroje.

JAV Liet. Bendruomenės Kr. Statuto projektas jau paruoštas ir apsvarstytas ALTo specialios komisijos kartu su JAV rytinių sričių atstovų suvažiavimo dalyviais.

A. Ateitininkų Sąjungos suvažiavimas Rochestery rugsėjo 1-2 d. nutarė veikti 3 Sąjungomis: sendraugių, studentų ir moksleivių, t.y. taip, kaip buvo Lietuvoje. Sendraugių S. pirmininku išrinktas J. Laučka, pavedant jam pasirinkti kitus valdybos narius.

Brockton, Mass. Lietuvių Bakužėje rugsėjo 15 d. lietuvių liaudies meno parodoje dalyvavo su savo mokiniais ir dail. A. Tamošaitienė. Ši paroda vyksta kaip vietinės mugės dalis.

Omaha lietuviai stotyje pikietavo Gromyko, su delegacija vykstantį į San Francisko. Kadangi prie traukinio niekas nebuvo prileidžiamas, tai pikietuotojai įsitaisė su savo keliolika plakatų ant bėgių tiltelio.

VOKIETIJA

PLB Vokietijos Krašto Valdybos iniciatyva buvo sukviestas įvarių tautybių Centro Komitetų pasitarimas protesto akcijos prieš genocidą reikalu. Pasitarime dalyvavo lenkų, ukrainiečių, latvių ir estų Centro komitetų atstovai ir ABN atstovas.

Dalyvavusieji vieningai pritarė Krašto Valdybos pasiūlymui bandyti suorganizuoti pasauliniu mastu protestą prieš genocidą, renkant kiekviename krašte parašus po atatinkama deklaracija. Techniškai akciją turėtų pravesti atatinkamų kraštų visuomeninės organizacijos, kurios tam reikalui turėtų būti tremtinių pastangomis užangažuotos.

Akcijos paruošimui susirinkimas išrinko komisiją, kurią sudaro: Dr. J. Zawalicz-Mowinsky — Lenkų Centr. Komiteto pirmininkas, Prel. Dr. F. Pobihuschka — Ukrainiečių Centr. Komiteto atstovas, Pr. Zundė — PL B-nės Vokietijos Krašto Valdybos pirmininkas.

Įsteigta visų užsieninių šalpos organizacijų Taryba, į kurią įeina taip pat ir BALFas. Tarybos tikslas koordinuoti paskirų organizacijų veiklą, rūpintis jų įteisinimu vokiečių įstaigose, atstovauti bendruosius šalpos organizacijų reikalus prie Aukštųjų Komisarų, Bonnos vyriausybės ir tt. Laikinasis Tarybos pirmininkas yra Mr. James J. Norris, NCWC direktorius Europai.

Berchtesgaden. kareivinėse gyveno 60 lietuvių senelių, po 2 ir 3 žmones viename kambaryje. Sąlygos vidutinės. Birželio mėnesį stovykla iškilnota: R-katalikai į Prien (Altersheim "Hotel Chiemsee") senelių prieglaudą, liuteronai ir evangelikai į Insula prie Berchtesgadeno. Insula prieglauda yra vokiečių žinioje. Stačiatikiai ir kitų tautybių seneliai laikinai perkelti į Neuburg Donau, o iš čia vėl būsią kur tai keliami.

Seneliai nediskundžia, kad esą užmiršti, kad lietuviai jų neatlanką. Čia gyveno prof. Radzvickio žmona. Skundėsi, kad neturinti pinigų net pašto ženklams, o jos vyras Lietuvos Universitetui net 100.000 litų ir Aklųjų Institutui 10.000 litų buvo paaukojęs pagal testamentą, kurį ji dar su savim turi.

Čia sutiktas ir prof. Dr. Bagdonas, kuris yra apiplyšęs. Jo žmona padeda kitiems lietuviams seneliams, parašydama laiškus ir tvarkydama kitus reikalus. Tai energinga ir darbšti moteris.

Insuloje daugiausia susispietę Klaipėdos krašto lietuviai ir gražiai tarpusavy bendrauja. Viena klaipėdietė senutė, apie 90 metų amžiaus, tik lietuviškai temokanti kalbėti, prašė, kad daugiau lietuvių pas juos prisiųstume. Jų patalpos labai gerai įrengtos. Gyvena po du viename kambary ir suskirstyti tautybėmis. Prašo prišelpti maistu, nes maisto permaža gauna.

Heidenheim Vokiečių valdžios stovykloje gyvena 95 lietuviai. Stovykla yra buv. policijos mokyklos pastatuose, apie 3 km nuo miestelio. Visi šios stovyklos gyventojai pervesti į vokiečių ūkį ir jų teisinė bei socialinė apsauga nesirūpina joks tarptautinis organas. Apylinkės fabrikuose lietuviams neįmanoma gauti jokio darbo ir jie verčiasi iš mažų socialinio draudimo pašalpų. Vedę be vaikų — 62 DM, o už kiekvieną vaiką ar šeimos narį 22 DM. Ypatingai sunki materialinė būklė lietuvių grupės, nes dauguma jų nedarbingi.

Šioje stovykloje yra 59 lietuviai vaikai, kuriems lietuviškai pamokyti PLB Vokietijos Krašto Valdybos Švietimo skyrius steigia vargo mokyklą.

KOLUMBIJA

Kolumbijoje pradėtas leisti laikraštis "Kolumbijos Lietuvis". Eina kas 4 mėn. Išėjo 2 nr. Leidžia kun. M. Tamošiūnas Medelline.

Iš naujųjų lietuvių ateivių

Doc. Liaugminas profesoriauja net 3 aukšt. mokyklose.

D. Liaugminienė dirba klasinio baleto akademijoje ir aukšt. pedagogikos mokykloje, o be to, vargonininkauja Bogotos lietuvių bažnyčioje.

Iz. Vasiliūnas dėsto konservatorijoje ir groja simfon. orkestre.

Solistas A. Paukštys dirba įmonėje. Jis kartu su D. Liaugminiene buvo suruošęs savo koncertą.

Smuik. P. Garliauskas griežia simfon. orkestre, o be to, turi garstyčių, pudingų ir kt. gaminių fabrikėlį.

Dail. Penčyla bendradarbiauja laikraščiuose ir tapo.

E. Kulvietis buvo surengęs net 2 savo parodas.

J. Bagdonas dėsto keramikos mokykloje.

Braiž. Mackus ir Mackuvienė dirba reklamos įstaigoje.

D. Giedraitis vadovauja liet. ligonių kasoms.

Inž. A. Tulys dirba kaip laisvas architektas.

Inž. Didžiuris dirba vienoje amerikiečių bendrovėje.

Inž. Garšva veda cemento fabriko mašinų skyrių.

Agronomai—Grigaliūnas, Andrašius, Butkys, matininkai — Šapkauskas, Klemas, Miliūnas, geodez. pulk. Kazitėnas ir ekonomistas K. Kempis dirba savose specialybėse.

PLB valdybai pirmininkauja Dr. P. Baronas.

Kolumbijoje mirė 3 naujai atvykę lietuviai: Marija T. Radzevičiūtė-Šlapaitienė, dantų gyd. Evelina Kulvietienė ir Juozas Kalėda, kilęs iš Legerinės kaimo, Liudvinavo valsč.

ARGENTINA

Buenos Aires miesto centre yra P. Masalskio pensionas "Vilnius", B. Leskausko batų dirbtuvė "Lituania", K. Paulausko restoranas "Dos Amigos", Birutės grožio salionas "Berta" ir P. Simanavičius su draugu N. Fabroni nupirko Barą-Restoraną, kurį pavadino "Ukmergė".

ALTORIŲ ŠEŠĖLY

TREMTIES Leidyklos žadėtasis išleisti žymusis V. Mykolaičio-Putino romanas "Altorių Šešėly" (visos trys dalys viename didžiuliame tome) jau atspausdintas ir jį galima užsisakyti tiesioginiai per leidyklą (TREMTIS, (13b) Memmingen, Postfach 2, Germany) arba per mūsų atstovybę Kanadoje: Mr. F. Valys, 37 Givins Str., Toronto, Ont. Tel. LO. 6613 arba "Tėviškės Žiburių" administracijoje.

Knygos kaina: keturi amerikiniai doleriai. Vokietijoje keturiolika su puse markių. Iš kitų šalių galima siųsti ir tarptautiniais kuponais, už knygą po 55 kuponus. Tačiau kai kur jie išeina brangiau, negu mokant amerikiniais pinigais. Tad tuo atveju knygos ėmėjas, jei turi galimybę, knygos vertės sumą, lygią keturiems amerikiniams doleriams, persiunčia kuriai nors iš nurodytų atstovybių. Kai tik leidykla suras daugiau atstovybių, jos tuojau pat bus paskelbtos

Asmens, kurie tik knygos kainą įmokės kuriai nors atstovybei arba tiesioginiai leidyklai, tuojau knygą gaus, nes ji nedelsiant bus išsiunčiama.

Iš kultūros ir knygų pasaulio

Iš vargo mokyklų buities

● Trys organizacijos pasirūpino mūsų mokinių vasaros atostogomis: NCWC ir Sielovados Tarnyba, Didžiosios Britanijos skautės ir lietuvių Skautų Vadovybė.

● Sielovados Tarnyba padedama NCWC suorganizavo eilę vasaros stovyklėlių lietuvių vaikams. Oldenburge tokiai stovyklai vadovauja kun. Steigvila. Su Heidenheimo vaikais išvyko stovyklauti ponia V. Brazaitienė.

Didžiosios Britanijos skautės išsiuntė 6 parinktus Vasario 16 gimnazijos vyresniojo amžiaus mokinius vasaros atostogų į Angliją. Iš visos Vokietijos tokia proga pasinaudojo tik 15 jaunuolių.

● Be visos eilės jau seniau įsteigtų vargo mokyklų PLB Vokietijos Krašto Valdybai remiant steigiamos naujos: Rheine-Westfalijoje, Heidenheime, Dillingene. Be to, įregistruota mokykla Bad Aiblinge.

Iš viso šiuo metu Vokietijoje veikia: 1 gimnazija su 90 mokinių ir 10 mokytojų, 6 prad. mokyklos su 230 mok. ir 10 mokyt., 7 vargo mokyklos su 200 mok. ir 7 mokyt., 2 vaikų darželiai su 40 vaikų ir 3 auklėt. Išviso 16 švietimo įstaigų su 660 vaikų ir 30 auklėtojų.

● PLB Vokietijos Krašto Valdybos Švietimo skyrius, remiant Lietuvybės Išlaikymo Tarnybai, ruošia mūsų vargo mokykloms ir po pasaulį išsibarsčiusioms šeimoms svarbias "Lietuvio Skaitymų" knygas, kuriose tilps geriausieji mūsų rašytojų kūriniai, garbingos Lietuvos senovės ir jos dabarties aprašymai. Į tą darbą numatoma įtraukti geriausias mūsų rašytojų, pedagogų bei menininkų pajėgas.

● PLB Vokietijos Krašto Valdybos būstinėje Hannoveryje-Kleefeld, Hegelstr. 7 surinkta keletas tūkstančių lietuviškų knygų. Jos suskirstytos taip:

1. Centrinėj Lietuvių Bibliotekoj apie 2000 tomų,
2. Sudaryta 60 kilnojamų mažų knygynėlių po 60-70 knygų, kurios siuntinėjamos bendruomenėms,
3. Sudarytas mokykloms vadovėlių fondas, iš kurio mokykloms siuntinėjami reikalingi vadovėliai.

Įdomu pažymėti, kad didžioji to vadovėlių fondo dalis susideda iš kadaise Užsienio Lietuviams Remti Draugijos surinktų, dailiai įrištų ir po visą pasaulį išsiuntinėtų vadovėlių, kurie, štai, vėl grįžo į Europą... Kartais užjūrio vargo mokykloms prašant, tie vadovėliai dar kartą išsiunčiami į užjūrius.

● Vytauto Didžiojo Universiteto Technikos Fakulteto ir buv. Ginklavimo Valdybos didelės vertės knygos (daugiausia iš technikos ir chemijos mokslų srities), kurias pačiu laiku pavyko išgabenti iš drėgnų rūsių Pinnebergo stovykloje, randasi šiuo metu PLB Vokietijos Krašto Valdybos žinioje Hannoveryje. Jų likimą nuspręs VLIKas.

● IRO Informacijos Įstaiga Miunchene savo laiku buvo pagaminusi lietuviškos muzikos ir dainų, išpildytų mūsų ansamblių, magnetofono juostas. Krašto Valdyba dabar daro žygių, kad tie įdainavimai ir įgrojimai būtų multiplikuoti patefono plokštelėse ir paskleisti mūsų bendruomenėse Vokietijoje ir užjūriuose.

● Aukštoji Darbo, Politikos ir Ekonomikos mokykla (Hochschule fuer Arbeit, Politik und Wirtschaft) Wilhelmshavene pageidauja lietuvių studentų. Minėtos aukštosios mokyklos rektorius kreipėsi į Krašto Valdybą, kad šioji tarpininkautų parenkant lietuvius kandidatus.

PLB Vokietijos Krašto Valdyba artimiausiu laiku išleidžia lietuviškoms vargo mokykloms išlaikyti specialius ženklelius. Ženklelyje vaizduojama "Motinos Mokykla" su įrašu "Per šviesą į laisvę". Ženkleliai bus trijų spalvų. Jų kainos 5, 10, 50 smulkiausių kiekvienos šalies piniginių vienetų. Ženklelius galima klijuoti šalia pašto ženklų laiškuose, pasilikti kaip atmintį XX amžiaus lietuviškajai vargo mokyklai tremtyje ir pan. Ženkleliai bus platinami visame pasaulyje lietuviškosiose kolonijose. 35% už ženklelius gautų sumų bus paliekama atitinkamų krašty vargo mokyklų reikalams, o 65% ženklelių leidėjui — PLB Vokietijos Krašto Valdybai — lietuviškosioms tremties vargo mokykloms išlaikyti ir ženklelių leidimo išlaidoms, ekspedicijai bei kit. padengti.

●

J. Aistis netrukus išleidžia naują savo poezijos rinkinį savo 25 metų kūrybos sukakčiai paminėti. Leidėjas prel. P. Jūras.

Prelatas K. Urbonavičius-Kmitas švenčia 60 m. literatūrinio darbo sukaktį. Prelatas gimė 1874. I. 14. paliai Marijampolę, Kiduliškių kaime, mokėsi Marijampolės gimnazijoje ir Seinų kunigų seminarijoje, kunigu įšventintas 1897 m., į JAV atvyko 1905 m.

Prel. Urb. Kmito slapyvarde ir kitomis yra daug rašęs — poezijos ir beletristikos. Populiariausios jo yra bene religinėe giesmės, plačiai giedamos bažnyčiose: Prieš Tavo altorių ir Štai užbaigiam Auką gausią. Yra išleidęs keletą knygų, kurių apysaka Vytis ir Erelis turi net 576 puslapių.

Fausto Kiršos eilėr. rinkinys "Šventieji Akmenys" jau spausdinami. Leidžia prel. P. Juras.

Rinktinė poezijos knyga "Žemė" jau išspausdinta. Joje dalyvauja Bradūnas, Nyka-Niliūnas, Nagys, Mačernis ir Kėkštas.

Jer. Kačinskas 700 metų Lietuvos krikšto garbei mišias jau baigė. Jas išleis prel. P. Juras.

●

Richard Strauss paskutinis gyvenamas namas Garmisch-Partenkirchene, kur tebegyvena garsiojo komponisto palikuonys, paimtas kultūrinių paminklų globos įstaigos žinion ir paverstas Richard Strauss Muziejumi. Jame tebegyvena kompozitoriaus sūnaus Franz šeima, o publika į jį įleidžiama iš sodo pusės. Apžiūrėti leidžiama Richardo Strausso darbo kambarys, miegamasis ir kambarys, kuriame jis mirė. Tame pat kambary laikoma urna su kompozitoriaus ir jo žmonos Paulinos palaikų pelenais.

Jugoslavų bibliografai, kai maršalo Tito valdžia pakeitė savo politikos kursą, pradėjo bendradarbiauti su Vakarais. Dabar Belgrado Bibliografinio Instituto žiniomis Jugoslavijoje išeina 459 mokslo ir literatūros žurnalai įvairiomis slavų kalbomis, kurias vartoja Jugoslavijos gyventojai. Iš 459 žurnalų Serbijoje leidžiami 264, Chorvatijoje — 87, Slovenijoje — 73, Bosnijoje ir Hercogovinoje — 39, Makedonijoje — 21 ir Juodkalnijoje (Černogorijoje) tiktai 5. Jugoslavijoje bibliografijoje ir bibliotekose vartojama tarptautinė bibliografinė decimalės klasifikacijos sistema, išrasta prieš 75 metus JAV bibliotekininko Dewey.

Thomas Mann Salzburge Mozarteumo stipendijų naudai surengtam vakare skaitė ištraukas iš savo naujojo romano "Die Bekenntnisse des Hochstaplers Felix Krull", kuris pradėtas dar 1911 m., o dabar baigiamas.

●

— Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Niujorko skyriaus valdybos posėdis įvyko praėjusį penktadienį "Darbininko" redakcijoje. Buvo aptarta visa eilė neatidėliojamų reikalų.

Toronto lietuvių sveikinimas Kanados Ministeriui pirmininkui

Ponui Kanados Ministeriui Pirmininkui Louis St. Laurent

Šiandien, mes lietuviai, susirinkę Tautos šventės proga, sveikiname Jus, Pone Ministeri Pirmininke ir linkime Jums kuo geriausios sėkmės vadovauti Kanados demokratinei vyriausybei.

Tikėkite mums, p. Ministeri Pirmininke, kad niekas labiau neįvertina laisvės viešpatavimo šiame krašte kaip mes, kurie matėme mūsų tautos brolius ir seseris rusų bolševikų bei jųjų vakariečių sąjungininkų nacių kankinamus bei žudomus.

Mes meldžiame, kad priartėtų toji valanda, kada laisvojo pasaulio tautos išties pagalbos ranką šimtams milijonų Stalino pavergtų žmonių, o tame skaičiuje ir mūsų Lietuvių tautai.

Pasirašė
J. R. Simanavičius
Toronto ALOK Pirm.

Vladas Skirgaila
Už sekretorių.

Torontas angliškas miestas

Senas Toronto miesto statutas skelbia, kad miesto tarnautojais tegali būti tik britų kilmės žmonės. Kai prieš kelis mėnesius Ontario provincijos parlamentas priėmė vad. "Fair Employment Practices Act" — įstatymą, draudžiantį neduoti tarnybos bei darbo dėl rasės, tikėjimo, odos spalvos, tautybės bei kilmės — kilo klausimas, kaip gi bus su anuo Toronto statuto nuostatu. Ar jis dar galioja ar nebegalioja, ar reikalingas specialaus atšaukimo.

Toronto miesto taryboje tuo reikalu buvo kilusios diskusijos, kurių metu senojo nuostato gynė stojo kontrolierius Saunders. Toronto du didieji dienraščiai—The Toronto Star ir The Telegram — pasisakė taip pat už ano nuostato panaikinimą. Ypač griežtai pasisakė Star, nurodydamas, kad Kanada jau sau kraštas, kad 1946 m. federalinis įstatymas nustatė Kanados pilietybę, tad reikalavimas Britų pilietybės yra nesąmonė. Abu laikraščiai nurodo, kad panaikinimas diskriminacijos dar nereiškia, kad tarnyba turi būti duodama kiekvienam, kuris tik kreipsis.

Iš visų ginčų gaunasi įspūdis, kad panaikinimas draudimo tarnautojais priimti ir ne britus dar toli gražu neatidaro plačiai durų kitiems patekti į miesto valdybos įstaigas. Bet visdėlto tos durys jau nebeuždrenktos. Draudimui išnykus, po kurio laiko į ten jau galės įsisiprausti ir kiti.

—●—

Bėga fizikai

Jenos universiteto prof. Fr. Hund, žinomas fizikas teoretikas, gavęs Vokietijos Sovietų zonos mokslinę stipendiją, apleido sovietų zoną ir profesoriaus Frankfurto universitete. Jis, be to, numatomas skirti magnetikos tyrimo instituto direktoriu. Kadangi iš Sovietų zonos taip pat pasišalino ir Jenos univ. fizikos profesorius Dr. Kersten, tai visoje sovietų zonoje bėra likęs vos vienas žymesnis fizikas — Greifswaldo universiteto profesorius Seliger.

Redakcijai prisiųsta

Aidai, 1951 m. rugsėjo mėnuo Nr. 7 (41), 289-336 psl.

Šitam Nr. rašo: Vysk. V. Brizgys, Tautinių kultūrinių vertybių vieta savose bažnyčiose; St. Yla, Didysis Aitvaras — pabiros apie Balį Sruogą Stutthofe; J. Girnius, Žinojimo prievarta ir tikėjimo laisvė; Z. Ivinskis, Merkelis Giedraitis (tęsinys); platūs skyriai: Kūrybos pasauly, Knygos ir žurnalai, Mokslas, Menas, Visuomeninis gyvenimas. Iš poezijos: O. V. Milašiaus Talita Kumi, A. Vaičiulaičio vertimas; J. Kėkšto 4 eilėraščiai ir vienas S. Prapuolenytės. 9 iliustracijos.

Unsere Stimme, Nr. - — August 1951, herausgegeben vom Presseausschuss der Preussischen Litauer, Redakteur Albertas Puskepalaitis. Erscheint nach Bedarf, 64 psl., kaina 0.80 DM.

TAU, MIELAS JAUNIME

(Tęsinys iš praeito nr.)

V. Dažnai pakartok

Dažno kartojimo naudingumas yra pagrįstas psichologiniu principu, kad mokymasis, atliktas laike keleto trumpų perijodų, yra daug vaisingesnis, negu laike vieno ilgo perijodo. Kartojimas, žinoma, reiškia aktyvų, veiklų mokymąsi. Perskaityk visus užrašus, tada bandyk atsiminti tai, ką esi skaitęs.

Santraukos teksto ar pabrauktos vietos tekste privalo būti perkartojamos tuo pačiu būdu. Jeigu kartodamas užrašus, praleidi mažiau suprantamas vietas — veltui eikvoji laiką. Visvien nieko neišmoksi.

Kiekvienos savaitės gale skirk maždaug valandą pakartojimui visų užrašų, padarytų laike praėjusios savaitės. Pasekmės bus nepaprastos.

VI. Pasiruošk egzaminams, nesirūpink

Nuoširdžiai vykdžius šias taisykles pasiruošimas egzaminams yra visiškai paprastas. Nereikės beviltiško "kalimo" prieš pat egzaminus. Tai bus vienas ir paskutinis pakartojimas, atgaivinantis jūsų atmintį tose vietose, kurias gerai žinojai ir atkreipimas ypatingo dėmesio abejojamoms vietoms. Bet nebandyk tik vėl ir vėl skaityti užrašus! Daugiausia skirk laiko stengdamasis atsiminti tai, kas yra juose parašyta.

Ankstyvesnių egzaminų patirtis gali maždaug suteikti supratimą, kokios rūšies klausimai duodami ir ko pageiduajama atsakant į klausimus. Nežiūrėdamas į užrašus galvok, kokios rūšies klausimo galėtumei tikėtis.

Jei daug medžiagos reikia pakartoti, kaip, pav., prieš baigiamuosius egzaminus, peržiūrėk svarbiausius skyrius. Atsimink juos! Tai bus rėmai, ant kurių jūs galite formuoti visą kurso medžiagą.

Jei yra nedaugiau 15 klausimų, pirmiausia perskaityk juos visus. O atsakyti pradėk nuo pačių lengviausių, bet palik pakankamai laiko atsakymui sunkiųjų klausimų. Jei turi maždaug 10 minučių atsakymui vieno klausimo, sunaudok porą minučių apgalvojimui ir suplanavimui atsakymo prieš jį rašant. Prieš atsakydamas, būk tikras, kad supranti klausimą.

Greitai atsakyk klausimus, dėl kurių esi tikras. Pabaigęs lengvuosius klausimus, grįžk atgal ir bandyk atsakyti tuos, kuriuos jau pasitikrinai.

Atsakymas pirma lengvesnių klausimų teikia drąsinimo. Grįžus prie sunkesnių klausimų, jie gali atrodyti jau daug lengvesni, nei pirma.

Bet kokiu atveju, neįtempk nervų ir negalvok, kad blogai darai. Juo lengvesnis liksi, juo geriau atsieksi savo užduotį.

VII. Išmok greičiau skaityti

Lėtas skaitymas sunkina mokymąsi, bet šią ydą galima lengvai pašalinti. Reikia lavintis.

Lavinimos būdas negali būti smulkiai apibudintas šiame trumpame straipsnelyje. Esmėje jis yra pagrįstas tuo, kad akys ne nuolatos slinktų per eilutese, bet sustodamos ir užregistruojant, kiek jos apima. Jei matote tik vieną žodį kiekvieną kartą, kuomet akys sustoja, esate lėtas skaitytojas. Greitas skaitytojas mato keletą žodžių. Greiti skaitytojai padaro maždaug tris stabtelėjimus spausdintoje eilutėje. Apimamų žodžių skaičius gali būti padidintas. Geriausi rezultatai yra pasiekti JAV II-jo karo metu bemokant kareivius: 300 puslapių knyga perskaitoma per 45 minutes. Tikima, kad šis metodas bus patiekiamas bei naudojamas ir universitetuose.

Praktikavimasis reikalingas dažno skaitymo daugelio lengvo turinio knygų greitesniu tempu. Juo greičiau jūs skaitote, juo didesnis skaitymo žodynas pasidarys, tuo pačiu padidindamas greitį ir supratimą. Aiškiai — lengva medžiaga, kaip kad vaizduotės ar žurnalo skyriai, privalo būti skaitomi daug greičiau nei mokslo knygos, tačiau ši praktika pagerins ir mokslo knygų skaitymą. Apie tai perskaityk specialioje literatūroje.

Kad šitas straipsnelis duotų vaisių, pritaikink jo dėsnius praktikoje jau šiandien. Savo užrašuose užsirašyk išvardintas taisykles ir po kiekviena iš jų savais žodžiais išvardink svarbiausius nurodytus punktus. Pakartok užrašus vieną kartą savaitėje ir tvirtai nusistatyk juos pritaikyti praktikoje. Šitas paskutinis patarimas yra pats svarbiausias. Šios mintys bus bergždžios, kol nebus pritaikintos praktikoj.

Nesistebėk, jei iš pradžių jos bus sunkokos. Po kurio laiko jos nustelbs senus, neveiklius mokymosi įpročius. Išlaikyk, ištverk ir jos užims senųjų papročių vietą. Tada, ir metų bėgyje gausite geresnius pažymius, ir su egzaminais nebus vargo.

Montrealio Juozas.

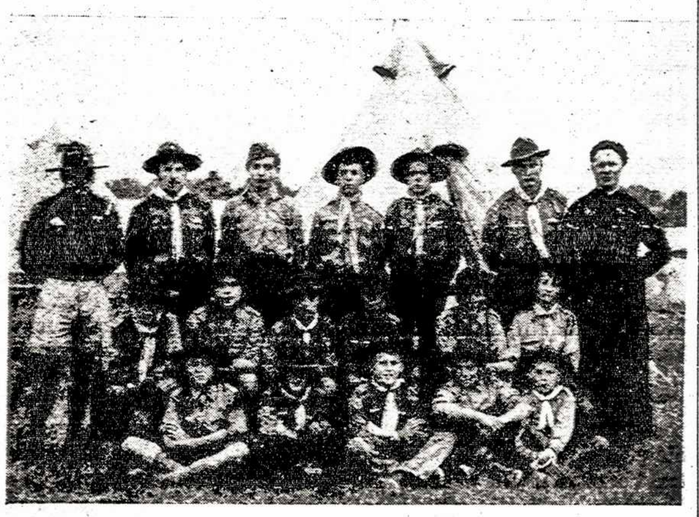

Montrealio lietuvių skautų grupė su savo kapelionu kun S. Kulbiu ir drauginiku Jonu Ramanausku, dalyvavę Kanados Skautų Jamboree, kuri vyko Vaudreuil, Que. 1951 m. rugpiūčio 20-29 d.

JAU ATSPAUSDINTA IR PLATINAMA POEZIJOS ANTALOGIJA

Ž E M Ė

Žemėje telpa rinktiniai kūriniai: Juozo Kėkšto, Kazio Bradūno, Alfonso Nykos Niliūno, Vytauto Mačernio ir Henriko Nagio.

Antalogiją redagavo Kazys Bradūnas, o studijinį (65 psl.) įvadą parašė J. Grinius.
ŽEMĖ išleido "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif. Knyga yra iliustruota ir atspausta dviem spalvom. Kaina $4.00.

Ją galima gauti pas leidėją, "TŽ" administracijoje ir pas šiuos "LD" atstovus Kanadoje:

Vyt. Aušrotas,
263 Havelock St. Toronto, Ont.
Aušros Vartų Par. Sp. Kioske
377 Willibrord St., Verdun, Q.
S. Bujokas,
1338 Downing St., Winnipeg.
J. Krikščiūnas,
96 Wright Ave., Toronto, Ont.
Jer. Pleinys,
113 Cannon St. E., Hamilton.

ALOYZAS BARONAS

Briauna

TĄ VAKARĄ pūtė vėjas ir buvo prakeiktai liūdna. Rodos, tai pūtė ne vėjas, bet ilgesys, einąs nuo marių, už kurių paliko tavo jaunystė ir namai. Ir šitam graudume pasiutusiai norėjos pasigerti, nes mes dažnai į savo laimę einam netikrais žingsniais ir ligai pašalinti vartojame netikrus vaistus. Aš peržengiau smuklės slenkstį, ir už užtrenktų durų liko liūdnas vėjas. Buvau vienas, ir vienatvė kankina, kaip mintis apie gyvenimo beprasmybę, ir aš baisiai nudžiugau, kai išvydau prie stiklais slegiamo stalo sėdint du draugus su dviem merginom, dažytom ir gražiom. Aš atsisėdau pas juos džiaugsmo šūkių sutiktas, nes draugystė jau buvo sustiprinta alumi. Mes sėdėjome ir pylėme deginantį skystį į savo jaunas gyslas, ir jis jomis sruveno ištirpusia geležimi. Nepasitenkinimas buvo prigirdytas mažoj stiklinėj, ir degtinė buvo svaigi ir jauna, kaip pavasarinė saulė. Moterys buvo laisvos ir vienodai gėrė su mumis ir rūkė, ir mums nereikėjo kankintis įkalbinėjimais. Bet tai buvo tik trumpai. Vėliau mane prislėgė išgertas vynas, ir pasidarė dar liūdniau, negu buvo. Susnūdimas užvaldė mane, ir stiklai buvo nepakeliamai sunkūs. Norėjosi keltis nuo stalo ir eiti į tą patį vėją, nes atrodė, kad jis gali tą neramumą išpūsti. Ne, norėjosi dar daugiau. Aš norėjau, kad lauke lynotų ir lietaus lašai kartųsi į vėjo kankinamus plaukus. Atsistojau.

— Kur tu dabar, senas jaunuoli? — paklausė staiga vienas, netikėdamas mano žygiu.

— Namo, Vytai, namo. Velniškai negera, — melavau ar sakiau teisybę.

— Nebus namie geriau. Čia šiluma, brol. Draugystė ir degtinė. Namai neturi šilumos. Išbarstė karas mus, ir baisiai gera dabar sutikti žmogų, — šnekėjo Vytas ir pirštais suko stiklinę.

— Pabūk, kvailas žygis namo, — pridėjo antras draugas. Merginos žiūrėjo į mane ir šypsojosi, ir aš nežinojau kodėl. Gal bandė sugrąžinti, o gal aš atrodžiau kvailai. Ir ši paskutinė mintis padėjo ištiesti ranką.

— Sudiev, — tariau ir vėl išėjau į vėją, o už durų paliko sruvenanti gyslomis draugystė ir alus. Vėl puolė vėjas, ir vakaro vėsa ir liūdesys sekė paskui, kaip šuo. Pro mirgančias šviesas ore ir žemėje grįžau namo. Kambarys buvo tuščias ir tylus, o lovoje gulėdamas ilgai žiūrėjau į baltai dažytas skardines lubas. Ilgai skaičiavau išlankstytus jose keturkampius, galvodamas apie pasiutusį laiko tekėjimą, kol, kaip šieno našta, užslėgė miegas. Kai rytą atsikėliau, nepaprastai buvau pasiilgęs vakar paliktų draugų ir keikiau kvailą norą, išvedusį iš ten. Buvo šeštadienis, gatvėse buvo tuščiau negu kitomis dienomis. Darbas, žmogaus prakeikimas ir palaima, nešaukė tą dieną, ir jį buvo likusi pačiam sau, kad galėtum sustoti ties savo dienų ir žodžių prasme.

Asfaltu čiuožė viena kita mašina, lapai nudraskyti rudenio rankų ir šiltas saulės spindulys. Aš išėjau pas Vytą pasiklaust, kaip baigėsi vakarykštė diena ir ką labiau skauda: galvą ar širdį. Kai pabeldžiau kambario duris, iš gretimų namų išėjo šeimininkė.

— Nėra, — mostelėjo nutukusia ranka. Ir šitam vienam žodyje girdėjosi pyktis.

— Kur? — paklausiau išsigąsdamas ne jos, bet pačio nebuvimo.

— Ligoninėje. Susitrenkė, — skambėjo jos lūpose panieka.

— Kur? Kokioj? — rūpinausi ir jos ilgą kelio ir vietos aiškinimą galutinai supratau tik vydamas tramvajų.

Ne iš karto suradau jį didžiuliuose pastatuose. Kai patekau į palatą, buvo gerokai po pietų. Baltomis lovomis lėkė per langą įlindusi saulė ir mano žvilgsnis. Vytas gulėjo nusigręžęs į sieną ir tik tada pakėlė galvą, kai šūktelėjau vardu. Lyg krūptelėjo ir, man dar nespėjus nieko pasakyti, garsiai ištarė:

— Matai, Kazy. Velnias. Koja nulūžo. Taigi, mano paties koja, su kuria vaikystėje futbolą spardžiau arba, kai dainuodavom kvailą dainą apie karabiną, mušdavau taktan.

— Kur, kaip? — paklausiau atsirėmęs į langą, užmesdamas savo šešėlį ant jo lovos.

— Taip nieko. Viskas tvarkoj. Guli gipse. O kaltas tu, kad vakar palikai. Ne, velnias žin, kas kaltas! Niekada kalto nėra. Galbūt aš pats. Bet tiek to. Kas nori būti kaltas? Taigi, ir aš ne. Aš ėjau briauna. Bet ne aš vienas. Mes visi einame. Ir tai aš dabar sugalvojau. Dabar, Kazy.

Aš klausiamai žiūrėjau į jo neskustą ir vis dar ružavumo nenustojusį veidą.

— Matai, — jis tampė apkloto viršų, — buvo ten toliau linksmintasi. Dainavom ir vyną laistėm. Taigi, buvom užmiršę ateiti, ir gyvenimas neatrodė toks purvinas, kaip kasdien. Vėliau mums tai nusibodo. "Važiuojam namo", pasakiau dviem mergaitėm ir draugui, ir geltona mašina išmetė mus dainuojančius prie mano namų. Buvo gerokai vėlu. Neatsimenu valandų, nes laikas baisiai skubiai eina, kai dainuoji, ir baisiai lėtai, kai verki. Mes suėjome į mano kambarį ir vėl pradėjome tą patį. Ne, gal ne visai. Daug laisviau. Mes laistėme vyną ir sakėme kvailus sakinius mergaitėms. Jos buvo apsvaigusios nuo vyno, žodžių ir dūmų, ir jų nekankino kuklumas. Vėliau aš nutariau, kad mums keturiems nuobodu. Šalia manęs, gretimam kambary, gyvena Petras. Geras bernas, bet jis žinojo, kad reiks būti su mumis užsiėmusiais, ir todėl, jau lipant laiptais, užsirakino nuo mūsų didelės draugystės duris. Jis privalėjo šiandien dirbti ir todėl atsižadėjo draugų. Bet mes jo nė trupučio. Jis kažkodėl man pasirodė baisiai reikalingas. Pasiutusiai. Aš išlipau per savo kambario langą ir sienos briauna, ant kurios stovėjo spalio šalna, nuėjau prie jo palangės. Šiandien aš taip nepadaryčiau, nes mažai neblaivus geriau eini augštai esančiu balkiu vien todėl, kad nebijai. Drąsa, brol, viskas. Kažkur skaičiau, kad smegenys tik tada nustoja dirbti, kai atsistoji kalbėti prieš publiką. Langas buvo praviras, ir aš, už jo tverdamasis, nukritau. Nieko neatsitiko. Nulūžo koja. Tai nesvarbu. Tik ambicija ilgiau gis už kojų. Anie sakė neiti. Toks paskutinis kvailys. Bet čia gulėdamas supratau kai ką. Mes visi einame briauna. Žinai, kad sielos lūžta. Ne, ne aš vienas ėjau. Ne. Ir tos mergaitės, kurios laisvai gėrė ir rūkė ir nebėgo per meiliai glostomos, ėjo briauna. Jos ir tebeeina. Gal praeis, o gal nukris. Ir tie visi, kurie gėrė smuklėj ir dainavo, irgi stovi ant briaunos ir dainuoja. Jie eina briauna ir krinta, ir valia sulūžusi išmetama, kaip sudėvėti batai. Ir tu dažnai šaltinį stiklais matuoji ir tu eini briauna, — sakė jis man ir žiūrėjo į lubas. — Ir tai daug blogiau, negu kad aš ėjau. Daug. Aš tau kada papasakosiu, kaip vienas mirdamas džiaugėsi, kad draugystė gyvena. Bet kokia draugystė ant briaunos? Ne. tu nesupranti, galbūt. Pasaulis visas eina briauna, atomą suskaldytą pasiėmęs. Nukris ar praeis. Gal nukris ir inkš iš susidaužymo. Pasaulis, brol, parako statinė, apie kurią vaikšto girti ir brauko degtukus, norėdami užsidegti cigaretes. Bet detaliai daug kas jau yra nukritę. Daug kas. Ir aš ne vakar nukritau,bet seniau. Tada, kai pro smuklę nebegalėjau praeiti, į ją nepažiūrėjęs.

Jis nutilo ir žiūrėjo į langą. Aš apsisukau į geležinius rėmus. Pro matinį stiklą veržėsi pavakarys, o koridoriuje skambėjo vakarienės indai. Valandėlę mes šnekėjome apie paprastus ir kasdieniškus, gyvenimui nepamainomus, daiktus. Nuplyšusiais nuo darbo pirštais atskaitęs keletą banknotų, palikau Vytautui. Gyventi reikėjo net ir lovoj, ir nieko nebuvo galima sugalvoti, kaip iš jos išlipt.

Vėl išėjau į lauką. Mirgėjo šviesos, ir veidai ir rūbai. Gyvenimas siūbavo ir ėjo. Kaip girtas namo. Praeinant pro smuklės keletas mergaičių žiūrėjo į mane ir juokės. Jos galbūt buvo paslydusios kelyje. Smuklėj dainavo ir šoko, ir man atrodė, kad ne smuklė šoka, o pasaulis užsimerkęs ties bedugne. Šoka pasiutusioj tamsoj, nors dega aplink automobilių ir reklamų šviesos ir toli viršuj virpančios lengvame šaltyje spalio žvaigždės. Rodos, jos moja rankom, bežadėm ir pavargusiom nuolatiniame švytėjime, kad pasaulis pakeltų galvą ir pamatytų, kokia jis siaura ir slidžia briauna eina, palyginti su begaliniais laiko ir erdvės plotais.

Gatvės buvo pilnos judėjimo, bet aš nieko nemačiau, nes paskui mane ėjo, kaip kniaukianti katė, mano paties didelis ilgesys, šaukiąs namo, kurie guli melancholiškose lygumose ir virš kurių, stebėdama mus beeinančius ir šaukdama, kad mes nekristume ir nelūžtume, dreba šiaurės žvaigždė, lyg ji būtų tų lygumų žalias virpėjimas.

Parduodant ar perkant namą mielai Jums patarnausiu!

Galiu sudaryti paskolas. Veltui suteikiu informacijas apie parduodamus namus, paskolas, biznius ir tt.

Jūsų patarnavimui

VACYS VASILIAUSKAS

skambinkite tel. KE. 9459, KE. 9450, LA. 2612

Parduodama:

1. $16.000 Indian Rd. Howard Park. 9 kambarių atskiras su garažu namas. Įmokėti $7000.
2. 15.500 College & Dovercourt. 11 kambarių dviejų butų mūrinis atskiras namas su labai dideliu kiemu ir privačiu įvažiavimu į garažą. Patartina atkreipti dėmesį į šį pigų pirkimą. Įmokėti $7000.
3. $10.500 Bathurst Davenport 6 kambarių mūrinis namas. Įmokėti $3000.
4. $8.500 Dundas & Runemide 6 kambarių mūrinis namas su garažu. Įmokėti tik $2500.

TESLIA REAL ESTATE

863 BLOOR STREET WEST

(prie Ossington Ave.)

Vilioja į Sovietų pusę

Kaip praneša spauda, V. Vokietijoje eilė prokomunistinių organizacijų pradėjo slapta surašinėti vokiečius tremtinius iš anapus Oderio-Neissės sienos, kviesdami grįžti į tėviškes. Bonnos vyriausybė ir didžiosios demokratinės partijos perspėjo tremtinius nebūti lengvatikiais, nes tai yra verbavimas darbininkų "Stalino užsienių darbo batalijonams".

Spaudos žiniomis, visdėto atsirandą tokių, kurie išvyksta — kas mėnuo po 120-130 asmenų, daugiausia įvairių meistrų bei specialistų. Jie labiausiai ir kalbinami.

— **Berlynas.** — Sovietų ambasadorius Puškin pasikalbėjime su Lenkijos karo atache Berlyne Szymanskiu prasitarė, kad būsimieji įvykiai Europoje galį pareikalauti tokių sienų pakeitimų, kuriuos šiandien sunku pramatyti. Beabejo Puškin turėjo galvoje Lenkijos sienas su Vokietija. Kai Szymanskis tai iškėlė į viešumą, tuojaus dingo iš Berlyno.

Parems Tito

Nuo to meto, kai Tito nutraukė su Maskva, JAV Jugoslavijai yra davusios paramos už apie $150.000.000. Dabar JAV, D. Britanija ir Prancūzija sutarė duoti paramos dar $150.000.000. Iš tos sumos 60-70% duos JAV. Dabar tuojaus bus duota per $50.000.000. Pirmučiausia už $29.800.000 JAV nuperka medvilnės. D. Britanija tuojaus duosianti $11.500.000, o Prancūzija $5 ar 6.000.000. Žinoma, už atatinkamas sumas kiekviena tų valstybių gaus prekių, kurių Jugoslavija turi ir negali dabar parduoti.

Lenkų konsulas atsistatydino ir lieka Kanadoje

Neseniai atsistatydinęs ir pasiprašęs politinio pabėgėlio teisių Lenkijos konsulas Kanadai Zigmunt Ziemski buvo paskirtas konsulu į Montrealį 1946 mt. Sekančiais metais jis buvo perkeltas į Winnipegą. Tai bus jau nebe pirmas buv. lenkų diplomatas, įsikūręs Kanadoje. Yra net du buvę įgalioti ministeriai — Victor Podolski ir Dr. Waclav Babinski.

Alkis nuvedė mus į Lietuvą

Schlesw. Holstein Tagepost liepos 6 d. rašo apie 19 metų mergaitę, kuri po šešerių klaidžiojimo metų grįžo pas savo tėvą į Rendsburgą. "Alkis nuvedė mus į Lietuvą", pasakoja Gerda. "Lietuviai buvo mums labai geri, bet patys sunkiai kentėjo nuo rusų, juos diktatoriškai valdančių iš Vilniaus. Kas turėjo 20 ha žemės, turėjo neišvengiamai keliauti į Sibirą. Nenuostabu, kad gyventojų pasipriešinimas kartas nuo karto suliepsnodavo. Partizanai rusams daug pakenkė ir atimėjo jiems viską, ką galėjo: sviestą, mašinas, arklius ir tt."

Grįžusioji Gerda toliau pasakoja: "Man dar atrodo, kad aš sapnuoju. Aš vsi bijau, kad pabusiu ir visas šios dienos grožis dings. Sekmadieniškai apsivilkę ir gėlėmis pasipuošę vaikai man padarė neužmirštamą įspūdį. Pradžioje aš negalėjau patikėti, kad daugybė sunkvežimių, kuriuos mačiau, buvo privati nuosavybė. Aš norėčiau žinoti, ką rusai padarytų su lietuviu, kuris turėtų savo mašiną. Jį tikrai tuojau išgabentų".

Britų darbininkai su vyriausybe

Britų darbo unijų suvažiavimas — 900 delegatų atstovaujančių 8 milijonus darbininkų — parėmė vyriausybės laikyseną ginklavimosi ir atsiribojimo nuo komunistinio pasaulio atžvilgiu, tačiau susirūpinimo kelia, pav., Vokietijos ir Japonijos ginklavimo klausimu prieš vyriausybės liniją pasisakė atstovai, atstovaują 2.608.000 darbininkų, o už prekybą su kraštais anapus geležinės uždangos pasisakė delegatai, atstovaują 1.795.000. Tai mažuma, tačiau ji rodo, kad kairysis sparnas britų darbininkų tarpe yra pajėgus.

Abdullah sostą užims vyresnysis sūnus

Nužudytojo Jordano karaliaus Abdullah sosto klausimas dar tebėra neišspręstas. Vyresnysis Abdullah sūnus Tallal, 42 m. amž., tėvui žūnant gydėsi Šveicarijoje. Krašto regentu buvo paskelbtas jo jaunesnysis brolis Naif. Kadangi Tallal yra žinomas savo nepalankumu britams ir prieš keletą mėn. net peršovė britiškojo Arabų Legijono vadą, tai jo Jordano soste nenorėtų matyti britai. Tačiau rugsėjo 6 d. Tallal grįžta į Ammaną ir rugsėjo 12 d. prasidedančių mahometonų švenčių metu bus karūnuotas karaliumi. Sakoma, kad britams jis rašytu pasižadėjęs tęsti draugišką tėvo politiką.

— **Viena.** — Sovietai nuteisė 25 m. darbo stovyklon Austrų seklį, kuris iš vakarų zonos 1948 m. buvo nuvykęs į rytų zoną aiškinti pagrobtųjų žmonių likimo. Jis apkaltintas šnipinėjimu svetimoms valstybėms.

SOVIETŲ ARMIJA VOKIETIJOJE

Jei nesigilindamas spaudos pranešimus sektum, prieitum išvados, kad padoriausia pasaulyje armija yra sovietų. Daug kartų skaitome oficialių agentūrų žinias, kad pav., Korejoje kariuomenės teismas daugeliui metų arba net mirti nuteisia karius — yra nuteistų jau ir keletis kanadiečių — už nužudymus bei prievartavimus, girdėjome eilę panašių bylų ir bausmių JAV, Britų ir Prancūzijos kariams Vokietijoje, bet niekad spaudos agentūros neskelbė oficialių pranešimų apie kokius ekscesus arba bausmes sovietų karių Vokietijoje. Tačiau tai toli gražu ne dėl to, kad tai būtų padoriausi kareiviai, bet dėlto, kad apie juos neduodama jokių žinių ir dar draudžiama ką nors skelbti.

Tuo tarpu korespondentai iš Berlyno praneša daugybę sovietų karių siautėjimo atsitikimų.

Taip per pastarąsias 5 savaites vien Weimaro apylinkėje sovietų kariai nužudė 17 vokiečių. Viena įsimylėjusi porelė, užtikta prie bažnyčios, buvo taip išniekinta, kad sovietiniai organai tuojaus pat įsakė sudeginti jų lavonus, o giminėms išmokėjo 5000 markių, kad tylėtų. Kai byla susidomėjo vietos vokiškieji pareigūnai, sovietai atsakė, kad šiame rajone stovintieji daliniai esą kovos daliniai tad disciplina negalinti būti per griežta. Ir nei vienas rytų Vokietijos laikraštis neišdrįso apie tai net prisiminti.

Nesenai Nanei stoty sovietų karo policija turėjo kautis su rusais karininkais, bėgančiais į Vakarų Berlyną. Du karininkai buvo sužeisti. Tuo pat metu Wittenberge įvyko rusų karių riaušės. 8 karininkai ir puskarininkiai buvo suimti ir artimam miške sušaudyti. Būdinga, kad įsakyme įgulai buvo paskelbta, kad dezertyravę į vakarus, jie buvę amerikiečių grąžinti ir nubausti kaip dezertyrai.

Rathenow įgulos 5 rusai karininkai buvo suimti už klausymą Vakarų radijo, daug suimama po kratų, kurių metu ieškoma vakariečių skleidžiamos antisovietinės literatūros bei laikraščių. Taip po kratos Stahusdorfer Kaserne buvo suimta 10 karių. Bet nei vienas iš čia paminėtų įvykių niekad nebuvo paskelbtas jokios agentūros, jokio Sovietų zonos laikraščio.

Apie sovietų armiją išviso nieko neskelbiama ir vokiečiams draudžiama ką nors rašyti laikraščiuose. Pav., nieko nebuvo rašoma nei apie didžiuosius sausumos nei apie aviacijos manevrus, vykusius virš Berlyno. Iš tankų šaudant Kattbus apskrity buvo padegtos kelios javų stirtos, vienas taip sukeltas gaisras sunaikino 30 sodybų, o spauda skelbė apie didelį gaisrą ir kaip "sovietų armijos herojai išgelbėjo nuo visiško sunaikinimo kaimą". Beabejo, taip pat nieko nerašoma ir apie priešreliginius pasireiškimus. Pav., nei žodeliu spaudoje nebuvo prisiminta, kad nuo kryžiaus, stovinčio prieš Erfirto Marijos bažnyčią rusų įsakymu buvo nulupta Nukryžiuotojo figūra, paliekant tik patį kryžių. Mat, už bažnyčios sienų neleidžiama laikyti jokių Kristaus ar šventųjų stovylų. Dievulio saulutei leista tik tėvo ir mokytojo Stalino stovylas apšvęsti.

Graikijos rinkimai

pasibaigė be vienos partijos persvaros, duodant ypatingą padėtį komunistiniam Demokratiniam Frontui, tegavusiam vos 10 atstovų. Feldmaršalo Papagos partija gavo 115 vietų, gen: Plastiro progresyviųjų unija — 70, Sophocles liberalai — 52 ir populistai Tsaldario — 2.

Vyriausybę sudaryti nėra kam. Papagos pasisakė neisiąs į jokią koaliciją, o liberalai su progresyviaisiais teturi 122 vietas iš 250. Lemianti partija pasidaro komunistų Dem. Frontas.

SPORTAS

Krepšininkų ir tinklininkų žiniai.

Artėjančiai Kanados ir Amerikos lietuvių sporto šventei (spalio 27 ir 28 dienomis), pradedamos treniruotės rugsėjo mėn. antradieniais 18 ir 25 d. ir ketvirtadieniais 20 ir 27 d. Spalio mėn. pirmadieniais 8, 15 ir 22 ir trečiadieniais 3, 10, 17 ir 24 d.

Treniruotės vyksta ukrainiečių bažnyčios salėje, 402 Bathurst St. nuo 7 val. vak.

Sporto Klubas "Vytis".

Hamiltonui revanšas kainavo 4:1

Lauko teniso revanšiniame susitikime, rugsėjo 15 d., šeštadienį, Hamiltone, "Kovo" spalvų gynėjams ir vėl nepavyko. Toronte jie skundėsi nepriprasta ir bloga aikšte, tačiau šį kartą ir "savoj žemėj" teko nusilenkti stipresniam Toronto "Vyties" trejetukui: Tėvelis-Rautinš 6:3; 6::3. Paltarokas-Gvildys 6:2; 1:6; 1:6. Grajauskas-Žukas 4:6; 2:6, o dvejetuose Paltarokas-Grajauskas pralošė Gvildžiui-Žukui 1:6; 4:6 ir Tėvelis-Paltarokas — Rautinš-Gvildžiui 4:6; 6:2; 7:9. **Lukas.**

SPORTAS LIETUVOJE

"Vilnietis" Spartako šachmatų meisteris

TSRS šachmatų pirmenybes Vilniuje laimėjo stipria persvara "vilnietis" LTSR šachmatų čempionas Ratmir Cholmov. Vištaneckis (Vilnius) gavo 8 vietą, o "kaunietis" Čukajev — septintą.

— LTSR dviračių pirmenybėse 30 km ruože laimėjo kaunietis Bitinaitis, kaunietis Juodžbalis ir klaipėdietis Paršaitis.

5-tas PELĖDOS Nr. jau išėjo

Iliustracijose vaizduojama: Ką peri Stalinas. Mūsų didieji — VLIKas, ALT ir Lozoraitis. Menininkų galerija. Paskutinis Munšaino Mohikanas. Meškeriotojai ir tt.

Turiny rašoma: Maldelė į dolerį viešpatį. Raganų virtuvė. Iš amerikoniškų vėlių ir velnių gyvenimo. Intymus daktaro pasikalbėjimas. Meilės kankinys (eil.). Raudonasis kampelis. LTSR ministrų tarybos įsakymai. Numirė iki smerčio. Graudingi nusidavimai. Apie literatūrą. Menas ir gyvenimas. Apie karalienės Mikaldos pranašystes. Daug aktualijų ir juokų.

Metinė prenumerata 4 dol., atskiras numeris 40 centų.

Parduodame ir išrašome knygas vokiečių kalba iš V. Vokietijos, Šveicarijos ir Austrijos.

★

Paskutinės knygų naujienos: Putino Altorių Šešėly $4; Barono Žvaigždės ir Vėjai $2; Dr. Gaidamavičiaus Išblokštasis Žmogus $2; Jazmino Moteris, nuo kurios aš pabėgau $1; Dr. Balys Lietuviškos pasakos $2.50.

Turime daug Amerikoje, Vokietijoje ir Lietuvoje išleistų leidinių ir gaidų.

Užsakymus siųskite:

LIETUVIŲ KNYGYNAS NEMUNAS,

3143 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Telef. VIctory 2-3314.

Lietuviška Moterų Plaukų Kirpykla

JANET'S BEAUTY SALON

346 Broadview Ave. (kampas Gerrard), Toronto.
Skambinkite GE. 6620. Atidaryta kasdien 9-9 val.
Savininkė J. Viliūnienė.

Įvairiais apsidraudimo reikalais

namų, auto, gyvybės, ligoninės, operacijų, gydytojų vizitų ir t.p. kreipkitės tik pas

J. BERŽINSKĄ,

GENERAL INSURANCE

1212 Dundas Street West. Telefonas LA. 9547

Čia pat malonėkite apsimokėti ir visus draudos mokesčius.

AUTO — FIRE — LIFE
DRAUDIMO AGENTŪRA

Vitoldas W. KRUPAVIČIUS

General Insurance Services

Bet kokioms informacijoms telefonuokite ar kreipkitės asmeniškai

55 YONGE ST., TORONTO. —— Telefonas EM. 3-6331

Po darbo valandų, šeštadieniais ar šventadieniais prašau **telefonuoti LL. 9204.**

Dėmesio, Lietuviai!!

Mes parduodame NAUJUS PONTIAC, BUICK — lengvus automobilius ir GMC sunkvežimius. Taip pat **geros kokybės vartotus automobilius** pigiomis kainomis.

ART CLOSE, Ass't Sales Manager
City Buick Pontiac Ltd.
2494 Danforth Ave. Telef.: Ofic GR. 2191. Namų JU. 7020.

Lietuvių Baldų Krautuvė

"MOHAWK FURNITURE"

— 2448 Danforth Ave., Toronto. — Telef. OX. 4444. —

Didelis pasirinkimas baldų, radio, televizijos aparatų, šaldytuvų, skalbimo mašinų, krosnių ir vaikų baldų.

Minkštus baldus dirbame pagal užsakymus ir taisome senus.

Lietuviams 10% nuolaida

Krautuvė atidaryta iki 9 val. vakaro.

TEL. EM 3-2131

Budime 24 valandas

THE TWO LITTLE JEWELLERS

Mūsų krautuvėje turime didelį pasirinkimą: laikrodžių, deimantų, brangakmenių ir sieninių laikrodžių.

Taisome įvairių rūšių laikrodžius. Galite mokėti grynais arba duodame išsimokėjimui. Kalbame ukrainiškai.

Užeikite į

558 QUEEN ST. WEST, TORONTO
Tel. E M4-0047

COMMERCIAL & INDUSTRIAL ELECTRIC

Licenzijuotas elektros kontraktorius

H. LAPAS

Visų rūšių elektriški įrengimai bei pataisymai

322 WILLARD AVE, TORONTO
Telefonas MU. 6337 po 6 val. vak.

STALIUS

KONTRAKTORIUS

medžio, cemento, "arborite, tiles" ir kiti maži bei dideli darbai.
Viduje ir lauke.

JON. GREIČIŪNAS

Telefonas ME 7651
91 HILLCREST DRIVE. TORONTO

HIGH PARK CHIMNEY SERVICE

Valome, statome naujus ir taisome senus kaminus ir tvarkome gazo ir alyvos krosinių linijas (transitlining).

K. DARGIS

54 Indian Trail, Toronto. Telef. LL 2252

AR APDRAUDEI VISKĄ KĄ TURI?

Visais apdraudimo reikalais kreipkitės į:

Y. ONYSCHUK

INSURANCE & REAL ESTATE

Susikalbu įvairiomis kalbomis.
Perku ir parduodu, keičiu įvairias nuosavybes
1165 Dundas St. W. Toronto. Norint skambinkit: KE 5944.

Geriausias dovanų pasirinkimas

naujai atidarytoje liet. parduotuvėje

"THE TIMES"

CIGAR AND GIFT STORE
1212 Dundas St. W. Tel. LA. 9547
Krautuvė atidaryta nuo 8 iki 10 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 10 val. vak.
Sav. J. Beržinskas.

BR. BUKOWSKA, R.O.
AKIŲ SPECIALISTĖ

Tikrinu akis ir pritaikau akinius suaugusiems ir vaikams. Priėmimo valandos: kasdien nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmadien. pagal susitarimą.

55 St. John's Rd. W. Toronto
kampas 94 Laws St.
Tel. LYndhurst 0052

MANNING CARTAGE & MOVERS
184 Manning Ave.
Tel. WA—0791
Perkraustome ir pervežame įvairius daiktus vakarais ir dienos metu. Kalbame vokiškai, rusiškai ir lenkiškai.

AKIŲ SPECIALISTAS
M. STEPANUK
(optometrist)

Patikrina akis ir pritaiko akinius, jei reikalinga

Bathurst Medical Building
312 Bathurst. Telef. EM 3-6373

HNATYSHYN VAISTINĖ

paruošia vaistus pagal Kanados ir Europos receptus.
Greitas pristatymas.
312 Bathurst St. Tel. WA 4956
Toronto, Ont.

LIETUVIS LAIKRODININKAS

FRANK BOCHULIS

Taiso ir parduoda naujausius įvairių rūšių laikrodžius. Galima įsigyti žiedų. Parduodamos įvairios auksinės ir sidabrinės prekės. Už darbą garantuoja. Kainos prieinamos.

Atidaryta iki 7 val. vakaro.
272½ QUEEN ST. W. TORONTO

Pirkite aprangą tik lietuviškoje rūbų krautuvėje

921 DUNDAS ST. W. "BELWOODS DRY GOODS"

Nuo Jūsų priklauso vienintėlės lietuviškame rajone lietuviškos krautuvės pasisekimas.

SIŪLOME: vyrų, moterų ir vaikų aprangą pigiomis kainomis ir geroje kokybėje. Daug rudeninių mot. suknelių. Specialiai laikome vyr. vestuvinius europietiškus baltinius, krikšto sukneles ir priimame specialius rūbų užsakymus.

"BELLWOODS DRY GOOD"
921 DUNDAS STREET WEST, TORONTO

GIBSON ŠALDYTUVAI

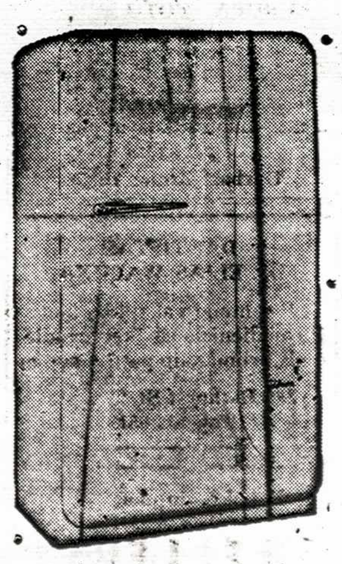

MES TURIME krosnių, skalbimo mašinų, radio ir kitų elektr. reikmenų.
Mes aptarnaujame baldais įvairius kambarius. Parduodame specialius
VAIKŲ VEŽIMĖLIUS
už $6.50 ir daugiau.
Miegamojo kambario komplektas 5-kių gabalų už $119.50

ŠALDYTUVAI už $325 ir daugiau.
Taisome radio ir elektr. reikmenis.

GROTELL ELECTRIC

214 OSSINGTON AVE. TORONTO
(prieš Pix kino teatrą)
Atidaryta iki 9 val. vakaro.

Ar jūs pageidaujate

pirkti namus, farmas, hotelius ir kitokius biznius Hamiltone, St. Catherines ir Toronto rajonuose?
Kalbame visokiomis kalbomis.
Kreiptis A. DAGELIS, Telef. 9-4684 arba 5-1509
reprezentuoja Kenneth J. Coope, Real Estate Broker and General Insurance.
707 Barton St. E. Hamilton, Ont. Telef. 9-4684 arba 5-1509.

LIETUVIS ELEKTRIKAS

—TORONTE—

Instaliuoju naujus namus, vasarnamius, prijungiu elektrines plytas, elektrinius vandens tankų kaitintuvus ir kitus įvairius elektros darbus atlieku pigiau ir greitai.

Vytautas Juškevičius

Skambinti vakarais tarp 7 ir 9 val. tel. LO 3517

MANN&MARTEL
REAL ESTATE
1663 Bloor St. W. (pirmas sustojimas į vakarus nuo Dundas)
Didelis pasirinkimas namų lietuvių mėgiamuose distriktuose su neaukštais įmokėjimais grynais.
Mūsų firmoje dirbąs
V. MEILUS
mielai Tamstoms patars bei patarnaus kreipiantis asmeniškai ar telefonu OL. 2354.

Nauji kanadiečiai

1951 m. liepos 24 d. laivu "SS Anna Salen" išvyko:

Sacevičius Zenonas
Janavičius Aleksandras
Grybas Kazė
Karlis Velta
Stankevičius Frieda, Petras, Antanas ir Marija
Volkovskis Milda, Jonny
Adomaitis Jonas
Babus Aste
Lunys-Luneckas Vytautas, Aldona ir Vaidotas
Rickus Pranas, Kazė ir Dalia
Gedmintas Jurgis, Naja ir Algirdas

1951 m. rugpiūčio 14 d. laivu "General Blatchford" išvyko:

Kitow Alex
Grybas Kazė
Preibys Jonas
Stanaitis Kazys, Zenonas, Janina ir Veronika

1951 m. rugpiūčio 15 d. laivu "SS Anna Salen" išvyko:

Dicevičius Mathilde, Brigitte ir Mathilde
Janušas Marga ir Jūratė
Petraitis Helga, Birutė, Petras
Volkovskis Matilda ir Jonny
Vilčiauskas Krescencija ir Algirdas
Pečiukaitis Waltraud, Paul-Ludwig ir Brigitta
Lingys Kazys, Marija ir Auksuolė
Harris Charles
Tumaitis Henry

Kun. Vc. Šarka, Kpl.

Mažiausia pasaulio bažnyčia

Beabejo nėra pasaulyje kitos tokios bažnytėlės, kurioje netelpa daugiau kaip 3 žmonės. Tai Monte Cassino, Covington, Kennecky, pakrašty Latonia kalvoje. Ją pastatė 1850 benediktinai. Prieš altorių tėra tik 3 maži suoliukai ir daugiau nėra vietos nei vienam žmogui. Bažnytėlė ir dabar tebelaikoma tvarkingai ir švariai.

Nieko sau kelionė

Egipto karalius Farukas su jaunąja žmona po 3 mėn. povestuvinės kelionės per Italiją, Šveicariją ir Prancūziją išplaukė valstybine jachta namo. Į jachtą pakrauta 3 cadillacai ir 12 tonų bagažo. Kelionėje Farukas išleidęs milijoną dolerių — daugiausia pirkdamas brangenybes savo jaunąjai žmonai. Marseilles konsulas manąs, kad karaliaus pirkinių sąskaitos ten pasieksią $82.000. O jis ten buvo 5 savaites.

Farukas žinomas kaip aistringas lošikas. Ir šioje kelionėje lošęs kiekviename Casino, kokį tik radęs pakeliui, išlošdamas ir pralošdamas fantastiškas sumas. Rezultate būsią $100.000 pralošta.

Didžiausias pasaulio viešbutis

Didžiausias pasauio viešbutis yra Hotel Stevens Čikagos Michigan Ave. Jis turi 3000 kambarių. Jei kas norėtų jame kasnakt nakvoti naujam kambary, užtruktų 8 metus, kol visus apeitų. Jis yra 39 aukštų virš žemės ir dar 5 po žeme. Jo skalbykloje, skalbiama kasdien po 15.000 paklodžių, 11.400 pagalvių užvalkalų, 16.000 rankšluosčių ir daug kit. skalbinių. Jo reikalams nuolat paruoštos stovi 25 mašinos. Jis turi 2000 tarnautojų, jų tarpe 75 telefonistes, dirbančias viešbučio centrinėje, t.y. daugiau kaip mieste, turinčiam 25.000 gyventojų.

Viskas praeina

Elegantiškoji Hitlerio jachta "Grille", kurią 1936 metais jam padovanojo vokiečių tauta, dabar parduota metalo laužui. Paskutinis jachtos savininkas buvo Libano prekybininkas Aridas, kuris po 2-jo Pasaulinio karo ją buvo pirkęs iš anglų.

— Taip, taip! Tamsta norėtum vesti mano dukrą. O ar Tamsta jau kalbėjai su mano žmona?

— Taip, kalbėjau — ir visdėlto savo sprendimo nepakeičiau.

Kai norisi nusišypsoti

Amerikonas Kaune

Nepriklausomybės laikais tulas Amerikos lietuvis aplankė Kauną. Nenorėdamas, kad Kauno vaizdai pergreitai prabėgtų pro akis, savąjį "Pontiacą" pastatė kažkurioj gatvėj ir nusisamdė vežiką. Privažiavus vieną iš gražesnių pastatų, amerikonas klausia:

— O kas čia per bildingas?

— Tai pašto rūmai, — atsako vežikas.

— Well, — taria amerikonas. — Kiek laiko užėmė tokį paštos ofisą pabildinti?

— Na, maždaug, dvejus metus, — paaiškina vežikas.

— Pas mus, šteituose, tokius paštus pabildina per vienerius metus...

Jie ir vėl važiuoja. Privažiavo "Vienybės" aikštę, amerikonas iš naujo susidomi:

— Koks čia bildingas?

— Vytauto Didžiojo Muziejus.

— O kiek laiko užtruko pastatymas?

— Vienerius metus, — atsako vežikas.

— Šteituose tokie muziejai ima tik pusę metų...

Pagaliau jie privažiuoja Įgulos bažnyčią. Prieš akis išnyręs impozantiškas pastatas tiesiog apstulbino amerikoną. Jis net pagalvojo:

— O, gad... tokio bildingo tai visoj Amerikoj nemačiau...

Jis visdėto vežiką klausia:

— Kiek gi tokio bildingo pastatymas užima laiko?...

Vežikas, nebetekęs kantrybės, atšauna:

— O paibelis žino... Vakar šito pastato nebuvo nei pėdsakų, o šiandien, kaip matome, jis stovi... Aš pats žiūriu į jį ir stebiuosi...

Nepasisekė

— Žinai, aš buvau sugalvojęs atidaryti vedybinių tarpininkavimų biurą.

— Ną, ką nepasisekė?

— Ne, kritau nuo pirmosios klijentės.

— o —

— Kaip, tamsta, manai, kas laimės naują karą?

— Kur čia atspėsi. Man dar neaišku, kas laimėjo praeitąjį.

Zoologijos sode

Sargas aiškina apie smauglį:

— O ši štai tokią stipri, kad ir didžiausią jautį gali sutriuškinti:

— Dėl Dievo, Jurgi, neik arti, — pasigirsta balsas užpakaly.

Laimingo gyvenimo paslaptis

Petras vedė prieš 25 metus. Laimingai vedė. Visi tie 25 vedybinio gyvenimo metai buvo saulėto džiaugsmo kupini. Kai draugai susirinko atšvęsti sidabrinių vestuvių, tulas iš jų paklausė, kur glūdi jų laimingo gyvenimo paslaptis?

— Labai paprasta, — atsakė Petras. — Mes su žmona pat pradžioje sutarėme, kad vienas kito nevaržysime, pripažinsime vienas antram visišką laisvę, kad svarbiųjų reikalų sprendimas priklauso man, o mažiau svarbius žmona sprendžia. Taip ir gyvenome gražiai.

Visi stebėjosi tokia poros išmintimi. Tik vienam smalsuoliui dar buvo kažkas neaišku. Pagaliau jis paklausė:

— Bet kaip jūs apspręsdavot, katras klausimas yra svarbus ir katras paprastas?

Petras patrauko pečius:

— To tai ir negalėčiau pasakyti. Žinot, per tuos 25 metus mano gyvenime nieko svarbaus dar nepasitaikė.

Nedidelis dalykas

Žinomas vokiečių poetas E. T. A. Hoffmann mėgdavo įmesti. Kartą, grįždamas iš savo įprasto restorano, jis sutiko sau labai palankų filosofijos profesorių, didelį alkoholio priešą. Tas susirūpinęs sako:

— Mielas Hoffmannai, Tamsta vėl girtas. Žiūrėk, Tamsta, kodėl aš visada blaivas.

— Didelis čia dalykas būti blaiviam negėrus, — atsikerta Hoffmannas.

Dešinė ir kairė

Jugoslavijoj automobiliai kryž kelėse bei posūkiuose, kur suks, nurodo ne rodyklėm ar ranka, bet garsais: automobilistas, privažiavęs kryžkelę, kur stovi policininkas, jei važiuoja tiesiai, sutriūbina 1 kartą, jei į dešinę — 2 ir jei į kairę — 3 kartus. Dėl to ten, nors automobilių neperdaugiausia, miestai amžinai skamba.

Vieną kartą pats Tito važiuoja gatve ir privažiavęs kryžkelę sutriūbina tris kartus, bet pasuka į dešinę. Policininkas, kuris diktatoriaus nepažino, sulaiko mašiną ir taria:

— Kai tamsta duodi ženklą važiuojąs į kairę, reikia ir sukti į kairę!

Tuo tarpu per langą prasikiša maršalo galva ir išsigandęs policininkas išgirsta:

— O tu, žvirbly, dar nežinai, kad pas mus dabar visada duodamas ženklas į kairę, o važiuojama į dešinę! !

— o —

— Pone Profesoriau, Pone Profesoriau!

— Na, kas yra?

— Bibliotekoje yra įsibrovęs vagis?

— O ką jis ten skaito?

RUDENS SEZONUI
• Koncertų programas, • Bilietus, • Vokus,
• Pakvietimus, • Vizitines korteles, • Atsišaukimus
• Vestuvinius kvietimus, • Įvairius blankus, • Ir kitus spaudos darbus
švariai ir greitai spausdina
„ŽIBURIŲ" Spaudos Bendrovė
941 DUNDAS ST. W, - - TORONTO, ONT. - - Tel. EM. 3-4265
Priimami užsakymai paštu. - - - - Atliekami linotipu rinkimo darbai

Dėmesio!!
"PARK RESTAURANT"
1002 Dundas Str. W., Toronto. (Nuo lietuvių bažnyčios pora minučių kelio, prie Montrose Ave. ir parko)
maloniai kviečia mielus tautiečius atsilankyti ir paragauti skaniai, sočiai ir žemomis kainomis pagamintus įvairius valgius, skubiai ir mandagiai patarnaujant nuo 6 val. ryto iki 12 val. nakties. Taipgi turime išsineštinai pardavimui krautuvių kainomis įvairių maisto gaminių. Čia gausite ir nakvynę. — Iki pasimatymo — nuoširdžiai lauksime.
V. BUTRIMAS.

MARGIS DRUGS
JONAS V. MARGIS Phm B.
19 St. John's Road (prieš 3131 Dundas St. W.)
Parduodama Penicilin, Streptomicin ir kiti moderniški vaistai.
Paruošiami vaistai pagal receptus
Kosmetika: Yardley"s, Richard Hudnut — Max Factor ect.
Telefonas MU-9543 — LAIKOMOS PALANGOS TREJOS DEVYNERIOS — Telefonas MU-9543

JEIGU NORITE NEŠIOTI GRAŽIAI NUKIRPTUS PLAUKUS eikite į
LIETUVIŠKĄ KIRPYKLĄ
867 DUNDAS ST. W. (prie Manning Ave.) TORONTO
Kerpame skubiai. Nesugaišite brangaus laiko.
Sav. Br. Pakėnas

Maistingiausias,
Lengviausiai virškinamas,
Pigiausias maistas,
Turįs visų vitaminų yra
PIENAS IR PIENO GAMINIAI
Naudokite visų rūšių gaminius vienintelės ukrainiečių pieninės Toronte
ROGERS DAIRY
459 ROGERS RD. — — Telefonas JU. 7193

UKRAINIEČIAI SAVININKAI
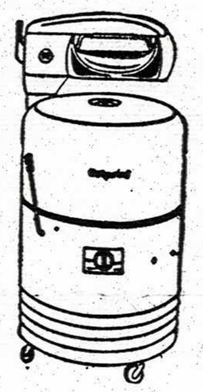
G. LUKE'S
& Electrical Appliance Co.
797-799 Dundas St. W.
Toronto,
Tel. WA 9228 Tel. WA 9228
Parduodame
SKALBIAMAS MAŠINAS
DUODAME IŠSIMOKĖJIMUI
Kas pirks šias mašinas, gaus 2-jų metų garantiją.
Jeigu norite pirkti virtuvę ar šaldytuvą, geriausiai pirkti fabriko
MOFFAT
Parduodame piano akordeonus
Norėdami elektros reikmenų ar sofų (chesterfields) paskambinkite mums ir mes pristatysime Jums į namus.

LONDON FURNITURE CO
Pilnas baldų pasirinkimas. Minkšti baldai—parduodami nauji ir atnaujinami seni. Kalbame europ. kalbomis
875 Queen St. W. Toronto. Tel. PL 2010

D. HOLOTA REAL ESTATE
Pirkimo — pardavimo tarpininkas
496 Queen St. W.
(prie Denison Ave.)
Tel. WA 5232 Toronto

DR. F. TICKETT
Gydytojas
ir
chirurgas
Priėmimo valandos 2-3 ir 7-9 po pietų
11 Gore Vale Ave. Toronto
Telef.: WA 3754

DANIEL D. STOKAL
B.A.
TEISININKAS, ADVOKATAS, NOTARAS
Kalbu slavų kalbomis.
Room 204, 221 Victoria St.
office telef. PL 1753,
Res. tel. LY 5797

DANTISTAS
J. A. GORCHYNSKI
B.A., D.D.S.
312 Bathurst St.
Bathurst Medical Building
Telef. EM 3-6373 Toronto

SHIFF'S
VALYMAS — PROSAVIMAS — PATAISYMAS —
Kalbame lietuviškai
909 Dundas St. West. Toronto
Telefonas EM 4-6649

STANLEY SHOE STORE
Aukščiausios rūšies moterų, vaikų ir vyrų batai, normalaus dydžio ir platūs (EE—EEE)
1438 Dundas St. W. Toronto
(prie Gladstone)

"EUROPA" FOTO STUDIO
Tel. WA 6849
615 Queen St. W. Toronto
Mūsų specialybė vestuvinės, šeimų nuotraukos ir spalvoti portretai
Darbas pirmos rūšies

Dr. Chas. OKUN
DANTISTAS
838 Dundas St. W. Toronto
(kampas Euclid Ave.)
Priima vakarais pagal susitarimą. Tel. WA 9822

Dr. WILLIAM J. ZINCHESIN
B.A., M.D., L.M.C.C.
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
Priėmimo valandos 2-4.30 ir 7-9 po pietų
386 Bathurst St. Toronto
Tel. WA 1344

DANTISTAS
Dr. ELIAS WACHNA
Priėmimo val. 10-12, 2-6
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais priima taip pat 7-9 popiet
386 Bathurst St. Toronto
Tel. EL 6515

AKIŲ SPECIALISTAS
L. LUNSKY. R.O.

Pritaiko akinius visiems akių defektams. Ištiria akių nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nervingumą
Kalba slavų kalbomis
470 College St. W. Toronto
Tel. RA 3924

Pirmos eilės lenkiška rankinė Telefonas EM 3-0360
SKALBYKLA — WOODBINE HAND LAUNDRY
Rūbų valymas
Mes paimame iš namų ir pristatome. Kainos neaukštos
205 Euclid Ave. (prie Dundas St.), Toronto, Ont.

Duona, pyragaičiai, tortai
pristatomi į namus, skambinkite: LL 7445
BEAVER BREAD LIMITED
103 Lightbourne Ave. Toronto

"Reiškite jausmus gėlėmis" — skambinkite AD 1618
THE VICTORY FLORIST
Vestuvių puokštės, vainikai, dekoratyvinės gėlės bei vazonai
Sav. A. MERKER 576 QUEEN ST. W. TORONTO

Užsisakykite anglis
PARLIAMENT FUEL CO.
Savininkas W. WILSON
Telefonas RI 4411 143 Hamilton St., Toronto

AR JAU GAUNATE
"LIETUVIŲ DIENAS"
moderniška, iliustruotą pasaulio lietuvių magaziną?
Metinė prenumerata $3.00 visame pasaulyje. Galima užsisakyti nuo bet kurio mėnesio.
Adresas: "LD" 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif., USA
Galima įsigyti paskirais numeriais ir užsiprenumeruoti pas šiuos mūsų atstovus Kanadoje:
Vyt. Aušrotas, 263 Havelock St. Toronto, Ont. Tel. LO.3647
Aušros Vartų Par. Spaudos Kioske — 377 Willibrord St., Verdun, Que.
S. Bujokas, 1338 Downing St., Winnipeg, Man.
J. Krikščiūnas, 96 Wright Ave., Toronto, Ont.
Jer. Pleinys, 113 Cannon St. E., Hamilton, Ont.

LIETUVIŠKOS PLOKŠTELĖS
HIS MASTER VOICE GAMYBOS
Gauta per R. C. VICTOR Co iš Anglijos įvairiausių plokštelių visose kalbose. Pareikalavus nemokamai siunčiame katalogus paštu. Taip pat priimame užsakymus paštu į įvairias vietoves.
SNIDERMANS MUSIC HALL
714 COLLEGE ST., TORONTO, Ont. Tel. ME. 6200

Lietuviška Baldų Krautuvė
"ATLANTIC CITY UPHOLSTERING CO"
Sav. J. Kamishaitis
899 BLOOR St. W. TORONTO Tel. LO 1438

Visų rūčių laikrodžius, puošmenas ir brangenybes rasite 10-15% pigiau, negu kitur, pas
LAIKRODININKA
turintį 30 metų profesinę praktiką
Kalbu lenkiškai
M. MALINA — 1187 DUNDAS ST. W. TORONTO

LIETUVIŠKAI KALBĄS KAILININKAS
Parduodami gatavi ir siuvami pagal Jūsų užsakymą kailiai.
Kailinių taisymas ir persiuvimas.
Duodama lengvam išsimokėjimui
BERGMAN FUR CO TORONTO
197 Spadina Ave. Prieš ateidami skambinkite: EM 4-6509

Prityręs kvalifikuotas lietuvis laikrodininkas
STINSON'S JEWELLERY
2186 DUNDAS ST. W. TORONTO
Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes
Garantuotas darbas ir prieinamos kainos
Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 val. vakaro.

TEL. WA 6812 587 QUEEN ST. W. TORONTO
QUEEN WEST FURNITURE CO
Didelis pasirinkimas naujų ir vartotų baldų:
Dirbame pagal užsakymus baldų — chesterfield ir studio — komplektus ir parduodame kilimus.
• lovų komplektai,
• siuvamos mašinos,
• krosnys ir tt.
Kalbame rusų kalba

W. A. LENCKI, B. A.
Advokatas — Notaras
73 Adelaide St. W.
Room 322
Telefonas EL 3161
Toronto

Kainos nepakilo pas:

ART FASHIONS
didžiausiose Toronto kredito krautuvėse:
536 Queen St. W. ir 1158 St. Clair Ave. W.
Mes turime šimtus suknelių, apsiaustų, kostiumų ir paltų. Geriausios rūšies ta pačia žema kaina. Mes pagelbėsime Jums įsigyti pavasario rūbus.
Pirkite patogiomis išsimokėjimo sąlygomis
Tel. WA 7537 Tel. WA 8497

TORONTO, Ont.

Apylinkės LOK posėdis

šaukiamas šį trečiadienį, rugsėjo 19 d., 8 val. vak., "Atlantic" restorano patalpose, 1330 Dundas Street West.

Lietuviškoji radio valanda

šį sekmadienį dar bus tuo pačiu metu, 9-10 val. rytą, o toliau bus transliuojama, kaip ir pradžioje, šeštadieniais 3-4 val. p.p.

Toronto "Maironio" vardo liet. mokykla

Rugsėjo 15 d., šeštadienį, šv. Pranciškaus parapijos mokyklos patalpose pradėjo darbą Toronto lituanistinė šeštadienio mokykla. Po oficialaus mokinių surašymo lietuvių bažnyčioje mokiniai išklausė trumpų pamaldų, o po jų — parapijos salėje — pamatė gražią, vaikams pritaikintą, filmą. Pirmą šeštadienį buvo susirinkę apie šimtas mokinių. Numatoma, kad mokinių padaugės.

Toronto liet. parapijos mokykla, kuri šiemet pradeda ketvirtuosius savo mokslo metus, yra pavadinta didžiojo Lietuvos atgimimo dainiaus Maironio vardu.

Organizuojasi choras

Kun. B. Pacevičiui atvykus į Torontą ir perėmus parapijos choro vedėjo pareigas, liet. par. choras pamažu formuojasi, duodamas Toronto lietuviams daug vilčių, kad šis choras Toronto lietuvių kolonijoje atliks gražią misiją. Per keletą jau turėtų repeticijų, naujasis choro vedėjas sugebėjo laimėti choristų simpatijas. Jau yra sudarytas ateities darbo planas, užsibrėžiant paruošti naujų giesmių ir dainų turiningą repertuarą. Neužilgo choras numato pradėti sekmadieniais giedoti lietuvių bažnyčioje, o pirmą kartą visuomenei pasirodys Kristaus Karaliaus šventės minėjime.

Choro vadovas yra pasiryžęs suorganizuoti taip pat mokinių chorą, kurį sudarytų bepriaugąs mokyklinis mūsų jaunimas.

Dr. Valatka gydytojauja

Dr. Aleksandras Valatka, Kanadoje neseniai išlaikęs gydytojo teisėms įsigyti egzaminus, savo namuose yra atidaręs kabinetą. Naujasis lietuvis daktaras džiaugiasi dideliu skaičiumi pacijentų. Dr. Valatka taip pat išsirūpino, kad jo gydomi pacijentai, jo vardu ir jo priežiūroje galės gauti vietą šv. Juozapo ligoninėje. Toj pačioj ligoninėje naujasis gydytojas atliko ir savo stažą, paliktas tarp kanadiečių daktarų gerą vardą, kaip sumanaus daktaro ir malonaus žmogaus.

Svečiai iš JAV

Ir praeitą šeštadienį bei sekmadienį Toronte lankėsi nemažai svečių iš JAV. Iš Bridgeport, atskridęs lėktuvu, pas pp. Ališauskus svečiavosi nuoširdus lietuviškos spaudos bičiulis dipl. ekonom. Jonas Butkus-Butkevičius. Po sekmadienio pamaldų lankydamasis klebonijoje p. B. paaukojo naujos bažnyčios statybai 10, o apsilankęs redakcijoje "TŽ" paaukojo $5.

Pulk. Andrius su ponia iš Bostono buvo atvykę aplankyti savo bičiulių ir, kaip vienas pirmųjų mūsų platintojų, taip pat aplankė redakciją.

Habsburgų meno kolekcijos paroda

Toronte praeitą sekmadienį pasibaigė. Per 43 dienas ją aplankė 127.845 asmens. Iš Toronto išvežama į Bostoną.

Sekmadienį po pietų buvo suorganizuota lietuvių ekskursija parodai apžiūrėti.

Priglaudžia bėglius

Į Torontą praeitą šeštadienį atvyko grupė paskutiniųjų pabėgėlių iš už geležinės uždangos: trys lenkų vyrukai ir mergaitė, rugpiūčio 12 d. pabėgę iš Varšuvos į Švediją lėktuvu, 8 lenkų jūrininkai prieš mėnesį pabėgę iš minininko Baltijos jūroje, ir 10 pabėgusių vengrų.

Juos čia atgabeno International Riscue Committee Inc., Niujorko organizacija, kurios skyrius neseniai įsikūrė Toronte.

Reikšminga sukaktis

Praėjusį šeštadienį Toronto lietuvių parapijos salėje gražiai buvo pagerbti torontiečiai lietuviai Balniai jų 35 metų vedybinio gyvenimo sukaktuvių proga. Prie puikiai šeimininkių paruoštų vaišių stalo, dalyvaujant arti 200 svečių, pagal lietuvišką paprotį, su duona ir druska gražiai buvo sutikti solenizantai. Sveikinimo kalbas pasakė kun. P. Ažubalis ir mok. V. Matulaitis. Jubiliantams linkint daug laimės, visų dalyvių buvo sugiedotas "Ilgiausių metų!".

Šis pp. Balnių pagerbimas yra susijęs su šios poros įdomiu praeities gyvenimu. Ponas Balnys, 1929 m. iš Lietuvos atvyko į Kanadą su tikslu užsidirbti kiek pinigų ir vėl grįžti pas savo šeimą į Lietuvą. Prasidėjęs antrasis pasaulinis karas, šią šeimą išskyrė net dvidešimčiai metų. Ir tik prieš pora metų jo žmona, su trimis jau suaugusiais vaikais iš Vokietijos tremties atvyko į Kanadą pas savo vyrą ir tėvą.

Ponų Balnių gyvenimo bandymų kelias galėtų būti gražiu pavyzdžiu ir šiandieną ne vienam lietuviui išeivijoje.

Serga J. Augaitis

General ligoninėj jau ketvirta savaitė sunkiai serga lietuvis Juozas Augaitis daliniu gerklės paralyžiu., dėl ko negali nuryti maisto ir yra maitinamas per nosį. J. Augaitis turi virš 70 metų amžiaus, į Kanadą atvyko prieš pora metų.

Susiorganizavo teisininkai

Pereitą šeštadienį įvykusiame Toronte gyvenančių lietuvių teisininkų susirinkime įkurtas Liet. Teisininkų Draugijos Užsienyje Toronto skyrius. Į valdybą išrinkta: Zovė pirm., Peleckis sekretoriu ir Pikelis vald. nariu. Taip pat išrinkta revizijos komisija ir aptarti teisininkus dominą klausimai. Toronte teisininkų esama per 15, o susirinkime dalyvavo 10.

Padėka

Aukštai Gerb. p. min. V. Gyliui su Ponia už dalyvavimą ir tartą žodį, kun. Kubiliui SJ, ir kun. P. Ažubaliui už atlaikytas pamaldas ir pamokslus, solistėms p. Ščepavičienei, Prankienei ir p. Simanavičiui už giedojimą pamaldų metu, p. Ščepavičiūtei už akompanavimą, prof. Dr. Šapokai už paskaitą, čikagiečiams menininkams už programą, draugiškoms organizacijoms už sveikinimus ir visiems prisidėjusiems gausiu darbu prie suvažiavimo ruošimo reiškiame širdingiausią ateitininkišką ačiū.

KAS CV-ba.

Padėka

Mieliems mūsų vedybinio gyvenimo 35-kių metų sukaktuvių paminėjimo rengėjams: pp. Jarašiūnams, E. ir J. Skurdeliams, M. Bernatavičienei, J. ir S. Kuisiams, poniai Petraitienei ir A. ir V. Balniams; gerb. kleb. kun. P. Ažubaliui bei mokyt. Matulaičiui ir p. Pažerai už gražias kalbas, o taip pat visiems atsilankiusiems ir prisidėjusiems prie brangios dovanos, tariame nuoširdų ačiū.

T. ir A. Balniai.

Šokių vakaras

1951 m. spalio mėn. 6 d. Toronto Jūros skaučių laivas "Vandenė" YMCA salėje, II-me aukšte, College ir Dovercourt g. kampe, rengia jaukų šokių vakarą su pajvairinimais. Šokiams vėl gros mėgiamas ir modernus studentų orkestras. Įėjimo kaina tik 50c. Pradžia 8 val. vak.

Sesės širdingai kviečia visus skautus ir skautų bičiulius atsilankyti. Primename, kad bilietų skaičius ribotas. Prašome įsigyti iš anksto pas jūros skautes: A. Ropytę, KE. 6627 ir B. Petrulytę. LO. 0513, po 5 val. vak., nes prie kasos gali neužtekti.

"TŽ" knygyne gauta naujų knygų. Knygynas atidarytas sekmadieniais po pamaldų.

JAUNIME!

Rugsėjo 22 d., šeštadienį, 8 val. vakare,

šv. Stanislovo parapijos (lenkų) gražioje salėje — Denison ir Wolesley gatvių kampas

RENGIAMAS

LINKSMAS ŠOKIŲ VAKARAS

•

Veiks bufetas. Grieš geras orkestras.

•

Įėjimas 50 centų **Liet. K. Kult. Dr-ja.**

TRYS DIDIEJI VAŠINGTONE

Po San Francisko konferencijos JAV, D. Britanijos ir Prancūzijos užsienių reik. ministeriai susirinko pasitarti Vašingtone. Daugiausia tartasi dėl klausimų, liečiančių Europos gynimo organizavimo palengvinimą bei dėl problemų, kurias spręs Otavoje Atlanto Sąjungos Taryba.

Kiek buvo paskelbta viešame komunikate, pasitarimų centre buvo Vokietijos klausimas. Užsienių r. min. sutarė, kad Aukštieji Komisarai Vokietijoje tuojaus turi pradėti derybas su Bonnos vyriausybe dėl sudarymo taikos sutarties, kuria V. Vokietijai būtų grąžintos veik visos suvereninės teisės užsienio ir vidaus reikaluos, aukštieji komisarai būtų pakeisti ambasadoriais, o okupacinė kariuomenė — krašto gynimo kariuomene. Sąjungininkai numato pasilikti sau tik teisę rūpintis savos kariuomenės saugumu beiteisę įsikišti į vidaus reikalus, jei grėstų antidemokratinių jėgų įsigalėjimas. Taikos sudarymas, sakoma komunikate, nėra puolamoji, bet defensyvinė priemonė. Ji dalinė, vien su Vak. Vokietija, tik tol, kol bus įmanoma sutartis su suvienyta Vokietija.

Buvo taip pat svarstytas klausimas sutarties su Austrija ir revidavimas 1947 m. sutarties su Italija. Bet apie tai būsią paskelbta tik Otavoje pasitarus su premjeru de Gasperi. Austrų tautai sąjungininkai savo pareigų negalėję įvykdyti dėl sovietų pasipriešinimo, bet esą pasiryžę tai vieni padaryti.

Vak. Vokietijos premjeras Adenaueris žinią apie suverenumo grąžinimą sutiko labai entuziastingai, pareikšdamas, kad dabar pasidarysiąs įmanomas Vokitijos atkutimas. Dėkinga Vokietija visas savo jėgas pašvęsianti Europos taikai ir Vokietijos ateičiai kurti.

Šiaip betgi pranešama, kad Vokietijoje tebevyraująs nusistatymas "tegina mus vakariečiai" ir prie Europos armijų vokiečius pritraukti būsią nelengva. O trys didieji priėmė Prancūzijos planą vokiečių kariuomenę įjungti į Europos armiją, kad nereikėtų atskiro vokiečių vyriausiojo štabo.

Tuo tarpu Rytų Vokietija tuojaus sušaukė nepaprastą parlamento posėdį, kuris priėmė dvi rezoliucijas. Jų pirmojoje sakoma, kad Vašingtono nutarimai sudaro III pasaulinio ir Vokietijos namų karo grėsmę, o antrojoje siūlo abiejose Vokietijos dalyse pravesti rinkimus, sudaryti bendrą vyriausybę ir po to daryti taikos sutartį, kuri apimtų visą Vokietiją.

Horacio Lafer lankosi JAV

Į Pasaulinio Banko pasitarimus Vašingtone atvyko ir Brazilijos finansų ministeris Horacio Lafer. JAV spauda sutiko labai šiltai jo atvykimą, kaip didžiausios Pietų Amerikos valstybės atstovo. Mums lietuviams prisimintina, kad jis yra lietuviškos kilmės. Jo tėvai kilę iš Lietuvos, iš Paželvės. "TŽ" jau buvo minėti jo šilti žodžiai savo tėvų žemei, kokiais tegali atsiliepti tik labai jautrios sielos žmogus. Aptaręs gražų Lietuvos vaizdą, jo sudarytą iš motinos pasakojimų, tada jis priminė, kad esąs pasižadėjęs motinai palydėti ją į Lietuvą, kai tik atsidarys keliai ją lankyti.

Pabėgo iš Čekoslovakijos

Rugsėjo 11 d. vienas Čekoslovakijos traukinys su 111 keleivių pabėgo į Vokietiją netoli Hofo. Pasirodo, kad pabėgimas traukiniu buvo iš anksto paruoštas mašinisto, kuris pasikrovė ir visą savo turtą bei žmoną su 2 vaikais. Kad komunistas konduktorius nesulaikytų, traukinio automatiniai stabdžiai buvo išjungti.

31 keleivis pareiškė norą likti Vokietijoje. Tai pirmas toks atsitikimas pabėgimų istorijoje. Atbėga tūkstančiai, bet daugiausiai pėsti.

— **Otava.** — Tomas Bata, Čekoslovakijos batų pramonės kūrėjo sūnus, dabar gyvenąs Kanadoje, pasiuntė telegramą iš Čekosovakijos su visu traukiniu pabėgusiam mašinistui Tr. Jarda, kad, jei nori, jam prieglauda ir darbas garantuoti Kanadoje.

Sirenos

Toronto vienai firmai civilinės oro gamybos vadovybė užsakė 200 galingų sirenų oro pavojams skelbti.

Mielus bendradarbius

BIRUTĘ GRABAUSKAITĘ ir JUOZĄ MAŽEIKĄ,

sujungusius savo gyvenimo kelius, sveikiname ir saulėtų dienų linkime

"Tėviškės Žiburių" leidėjai, Redakcija ir Administracija.

DĖMESIO!

Pranešame, kad LIETUVIŲ TAUTOSAKOS LOBYNO prenumeratos rinkimas baigiamas š.m. rugsėjo 30 d. Knygos kaina $2.15 kanadiški. Vėliau knygos kaina bus žymiai brangesnė.

Prenumeratoriai knygą gaus dar spalio mėn.

Norintieji pasiskubinkite, prisiųsdami prenumeratą "TŽ" administracijos adresu, 941 Dundas St. W., Toronto, Ont.

"TŽ" Adm.

Išnuomojamas kambarys ir sunrūmis dviems žmonėms, be baldų. Teirautis vakarais OL. 5674.

Visų lietuviškų laikraščių ir angliškų žurnalų

PRENUMERATAS

priima ir pratęsia įgaliotas atstovas

Vytautas Aušrotas

263 Havelock St., LO. 3647

Sekmadieniais — parapijos salėje

Prytyręs radiomechanikas PRANAS RIČKUS

pigiai taiso ir permontuoja europiškus ir vietinius radio aparatus, stiprintuvus, elektrinius laikrodžius, medicinos ir mechaniškus prietaisus.

230 PACIFIC AVE., TORONTO.

Parduodamas biznis

Valgykla Toronto lietuviškame rajone "Park Restaurant" — pora minučių kelio nuo lietuvių bažnyčios, prieš parką, 1002-1004 Dundas St. W. — su visais įrengimais. Kaina $8500. Iš fronto yra 2 prekybinės patalpos, dabar naudojamos restoranui, bet viena iš jų gali būti panaudota krautuvei. Maisto krautuvės įrengimai yra veik visi prie restorano. Kartu išnuomojama 10 kambarių namas su gerai atremontuotais kambariais. Nuomos mėnesiui $190 ir nekilnojamo turto mokesčiai.

Kreiptis pas savininką 1002 Dundas St. W. II-me aukšte, tel. ME. 6498.

KINO "CENTRE" **772 Dundas St. W. Toronto**

Kasdien nuo 6 val. vak. **Jaukiai apšildyta — grynas oras**

Ketvirtadienį — šeštadienį, rugsėjo 20-22 d.

1. **TARZAN TRIUMPHS — Johny Weissmueller, Brenda Joyce**
2. **THE PLUNDERERS — spalvota — Rod Cameron, Ill. Massey**

Pirmadienį — trečiadienį, rugsėjo 24-26 d.

1. **2 BLONDES & REDHEAD — Jimmy Lloyd, Jean Porter**
2. **BLACK HAND—tik suaugsiems — Gene Kelley, Teresa Celli**

LINKSMI IR ĮDOMŪS PRIEDAI KIEKVIENOJ PROGRAMOJ
Prie kiekvienos programos rodoma nauja "Savaitinė apžvalga"

Atliekami įvairūs vertėjo patarnavimai

pas advokatus, teismuose, konsulatuose, imigracijos, biznio ir kitose įstaigose. Parašomi anglų kalba raštai, padaromi įvairių dokumentų ir jų norašų notaro patvirtinti vertimai.

Duodamos anglų kalbos pamokos ir konversacijos.

Tarpininkaujama apsidraudimui gyvybės nelaimingų atsitikimų ir kit. atvejais

ADOLFAS BAJORINAS

Kreiptis į "Tėviškės Žiburių" redakcijos patalpas
941 Dundas St. W., šiokiadieniais nuo 7 val. vak. iki 8 val. val., išskyrus antradienius. - - Tel.: EM. 3-4265.
Kitu metu: 43 Thome Cres., Toronto, Ont. Telef.: ME. 8951.

DIDŽIAUSIAS NUOSAVYBIŲ PASIRINKIMAS KANADOJE!

Jei nori pirkti namus (senus ar naujus), restoranus, krautuves, apartamentus ir kitokios rūšies įmones

kreipkis į

ERNEST RIDOUT Real Estate Ltd.

1172 BAY STREET, TORONTO. TEL. PR. 5761

Mandagus patarnavimas VOKIEČIŲ ir anglų kalbomis.
Prašykite H. TAMMSALU

• Mūsų įstaiga HAMILTONE:

prašykite V. VARANGU
913 MAIN STREET EAST. TEL. 9-4121

MONTREAL, Que.

Bubulis ir Dundulis

Tautos šventės minėjimo centrą šiemet sudarė Montrealyje Dramos Teatro vaidinimas "Bubulis ir Dundulis". Ir reikia pasakyti, kad žiūrovai nei skaičiumi, nei entuziazmu neapvylė artistų, o pastarieji — publikos. Nėra abejojimų, kad "Bubulis ir Dundulis" susilauks žymiai didesnio pasisekimo Montrealio ir visos Kanados lietuvių visuomenėje, kaip "Živilė".

Antano Rūko "Bubulis ir Dundulis" vaizduoja du karštuolius lietuvius ūkininkus, gerus draugus nuo pat jaunystės, bet ir nemažesnius užsispyrėlius, kai kalba eina apie garbės klausimus. Vienas turi dukterį Radastą, antras — sūnų Dobilą, kurie myli ir kuriuos tėvai žada apvesdinti. Bet, nelaimei, ūkininkai susikerta dėl bičių spiečiaus, kurį tariamai paslapčiomis susėmęs kaimynas Dundulis. Bubulis, kerštaudamas, nori apvesdinti dukterį su nevykusiu miesčionio tipu Šaltekšniu. Tačiau, jaunieji, patariami nusenusio viengungio Girdžiaus, nutaria senius sutaikyti. Jiems esant bažnyčioje, jaunieji pastato abiems po naują avilį bičių. Ūkininkai, grįžę iš bažnyčios ir radę po naują avilį nutaria, kad tai susigraužusio dėl pykos kaimyno gražus žestas atsiprašymui ir puola viens kitam į glėbį. Nors pokštas vėliau paaiškėja, bet santaika nebesuyra. Visą tą intrigą painvairina dar Bubulio šeimininkė Rožė, našlė-pletkininkė Agutė ir piršlys Tarulis. Trijų veiksmų vaidinimas baigiasi net trejomis sužieduotuvėmis: Dobilo ir Radastos, Girdžiaus ir Rožės ir Šaltekšnio ir Agulės.

Gražiai savo roles išpildė senieji teatralai Juozas Akstinas (Bubulis), Bronė Dikinienė (Rožė), Algimantas Dikinis (Dundulis). Bet neblogiau pasirodė ir kaikurie mėgėjai, kaip pav., Elena Gailevičiūtė (Agulė), Vytautas Šabalys (Šaltekšnis), Dalia Dikinytė (Radasta), Kazys Veselka (Girdžius), Vaclovas Kerbelis (Tarulis, piršlys) ir Albertas Rusinas (Dobilas). Sceną puošė gražios K. Veselkos dekoracijos. Bendrai, jei neskaityti mažų neįgudimo scenoje trūkumų, nė vienas vaidintojas neišsiskyrė iš darnaus kolektyvo.

Vaidinimo pabaigoje artistai gavo daugybę gėlių ir susilaukė daug ovacijų. Pasisekimą dar padidino iš Čikagos atvykęs veikalo autorius Antanas Rūkas. **R.**

Lėktuvas be piloto neš atomines bombas

JAV aviacijos vadovybė paskelbė spalio 1 d. turėsianti jau veikiančią eskadrą lėktuvų, skrendančių 30.000 pėdų aukštyje 700 mylių per valandą greičiu be piloto. Jie buvę pradėti statyti prieė 6 mt. Jų paskirtis — nugabenti į reikiamą vietą atomines bombas.

Smulkmenų neskelbiama. Tai esą Matador — B61 tipo sprausminiai lėktuvai.

Trūksta inžinierių

Darbo Ministerija, rugsėjo 14 d. paskelbė, kad Kanadai labai trūksta inžinierių ir kad du specialūs agentai Europoje patikriną norinčius Kanadon imigruoti inžinierius. Ypač atkreipią dėmesį į pabėgėlius iš už geležinės uždangos. Tikrinimą atlieką Dr. L. Austin Wright generalinis sekretorius Engineering Institute of Canada ir George Morrison National Employment Service vykdomojo ir profesinio skyriaus viršininkas.

Kandidatų Anglijoje buvę 2.100. Iš jų apie 300 patikrinti ir apie 75% atvyksią.

Keista, kad Kanada tebeieško specialistų visam pasauly, džiaugiasi delegatai aptiktais įsidėmėtinais pavyzdžiais tarpe pabėgėlių Europoje, o tuos, kurie čia jau Kanadoje yra pamiršta, palikdami patiems prasimuėti. Ar nevertėtų ir mūsų inžinierių organizacijoms tu oreikalu nors kokį memorandumą įteikti darbo ir imigracijoms ministerijoms?

St. Catherines, Ont.

Prieš kiek laiko "Naujienose" ir "Nepriklausomoje Lietuvoje" tilpo pareiškimas A. Antanaitytės ir J. Alšausko jų vedybų klausimu. Į tai trumpai turiu pareikštų, kad jų komplikuotą reikalą sprendė Toronto Romos Katalikų Diecezijos Kūrija. Ji rado pristatytų liudininkų liudijimus nepilnus, t.y., neatremiančius priesaika patvirtinto skundo ir uždraudė sutcikti jiems moterystės sakramentą, įgaliodama dalyką ištirti nuodugniau, kas tuo reikalu ir baigiama daryti. Gaila, kad p-lė A. Antanaitytė ir J. Alšauskas, išaukleti katalikiškoje dvasioje, nenorėdami paklusti šiam diecezijos sprendimui, nuskubėjo vesti pas protestantus.

T. Juvenalis Liauba, OFM.

Lietuvis pigiai perveža baldus,

bagažą, prekes ir kit.

VEŽAMA IR Į PROVINCIJĄ.

Kreiptis:

235 Pacific Ave., Toronto, Ont.
Telefonas MU. 1214

Dėmesio!

pergabena baldus, bagažą ir kitokį transporto patarnavimą

pigiai atlieka **STANLEY VASARAJS** (latvis)

Gabenama ir į užmiestį

9 Delaware Ave. Toronto, Ont. Telef. (nuo 6 val. vak.) OL 1403

AR JŪS PAGEIDAUJATE PIRKTI NAMUS?

PARDUODAMA:

1. High Parko rajone $12.000 7 kambarių atskiras namas, vandeniu apšildomas, kūrenamas alyva. Įmokėti $5000.

•

2. Valgykla lietuvių rajone Dundas g-vėje. puikiai įrengta su gera klijentūra. Prašau nepraleisti geros progos.

•

3. $16.000 Dundas ir Bloor rajone namas su buvusia daktaro įstaiga. Įmokėti $6000.

•

Kreiptis: A. GARBENIS — vakarais — HY. 1543

arba V. ANDREJAUSKAS-Andrews

H. M. DAVY & Co

REAL ESTATE BROKERS

105 RONCESVALLES AVE.
TELEF. LA. 2763 arba LA. 6101